

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

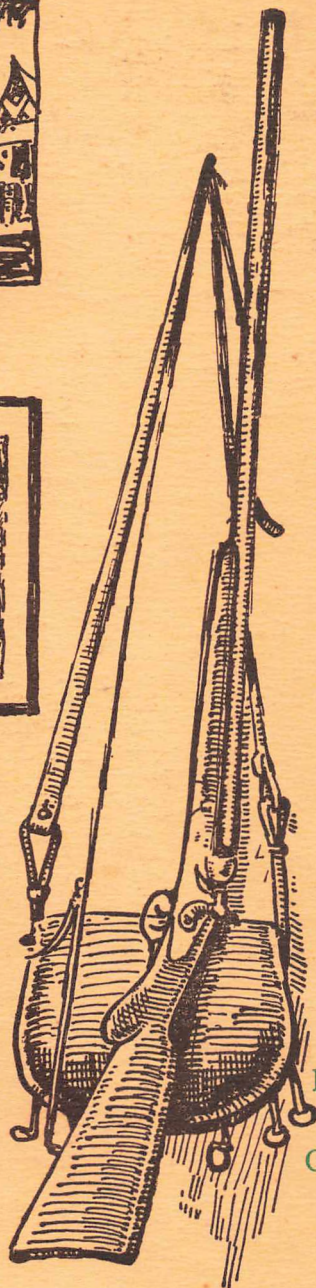
Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

ET LEVNEDS LØB

I ALVOR
OG
GAMMEN

A. Fr. Theisen-Krestensen

A. FR. THEISEN-KRESTENSEN
ET
LEVNEDSLØB
I ALVOR OG GAMMEN

A. FR. THEISEN-KRESTENSEN
ET
LEVNEDSLØB
I ALVOR OG GAMMEN

ILLUSTRERET

TRYKT I
1000 EKSEMPLARER

FREDERIKSSUND 1941

A. FR. THEISEN-KRESTENSEN & CO.

A. Fr. Theisen-Krestensen.

ET FORORD.

JEG ved meget godt, at de fleste Læsere springer Forordet over for straks at komme til Handlingen, men for en Orienterings Skyld skriver jeg dog her, før jeg lader min Bog gaa i Trykken, et Par Linjer i hvilken jeg giver lidt Oplysninger om Grunden til, at jeg nu da jeg i en betænkelig Grad nærmer mig de 4 Snese, har sat mig til Skrivebordet for at give et Uddrag af mit lange og meget indholdsrige Liv.

Det var til en Begyndelse først Meningen, at jeg vilde lade Heftet udkomme som et Manuskript, der skulde tildeles Medlemmer af min meget store Slægt, og de Venner der staar denne særligt nær; men som jeg arbejdede mig frem, dukkede der saa mange Erindringer, Historier og Oplevelser frem, og da jeg ved forskellige Lejligheder har fortalt disse i Selskabskredse, hvor de har gjort stor Lykke, syntes jeg at det var Synd, de skulde forsvinde sammen med mig. Efter jeg havde fuldendt Manuskriptet, begyndte jeg saa at skrive Tilføjelser, idet jeg delte disse i forskellige Afsnit, saaledes at mine Soldateroplevelser kommer for sig og mine muntre Jagthistorier for sig o. s. v.

Et Afsnit indeholdende en Omtale af mine mange Rejser og Oplevelser i Indlandet saavel som Udlandet har jeg set mig nødsaget til at forkorte meget stærkt, og særligt gælder det mit femaarige Ophold i Troperne, hvor jeg som Tobaksdyrker søgte at skabe mig en Fremtid og en Formue hvad dog ikke lykkedes. Jeg har i tidligere Bladartikler skildret

en Del Episoder fra den Tid, saa mine Efterkommere kan ved at finde disse frem, dersom de har nogen Interesse deraf, studere mine Udklip.

I April 1916 ombyttede jeg min Landbrugsvirksomhed med Redaktionen, og der forløb 24 Aar, før jeg lagde Pennen bort. Nu har jeg atter taget den fat, saa faar Læserne domme om Redaktør *Herdahl* havde Ret da han den 7. Sept. 1933, da jeg fyldte 70, skrev i »Frederiksborg Amtstidende« »Vi tør holde en Daler paa, at intet andet Blad i Kongeriget Danmark har en Lokalredaktør med en saa broget Fortid som Isefjordsposten, og Redaktør Fr. Theisen-Krestensen kan se tilbage paa, naar han paa Torsdag runder det såakaldte Støvets Aar«.

Jeg har kaldt min lille Bog for »Et Levnedsløb i Alvor og Gammen«, og jeg vil tro, at Læserne skiftevis vil kunde følge mine Skildringer med de forskellige Stemninger der er udtrykt i Titelen.

De fleste af de Personer, der nævnes med Navn er ikke mere, men en Del er dog tilbage, disse behøver ikke at nære nogen Frygt, fordi jeg har ført dem frem. — Alle er de omtalt som de gode, brave, elskværdige Mennesker de er, og altid vil staa for mig i min Erindring.

Frederikssund, 1941.

A. Fr. Theisen-Krestensen.

BARNDOM OG UNGDOM.

MIT Barndomshjem var meget nationalt og kristeligt, smukt og idyllisk, Forældrene meget godgørende og afholdte af smaa som store. En Digter betegnede det engang med Linjerne:

Og aldrig fandt man i dette Hjem
Den Vej for trang, der til Hjertet naar,
Den Vej for lang, der til Kirken gaar.

Oregaard — hvor staar ikke det Navn dybt indskrevet i mange Hjerter. Forældre og Værger var glade naar de kunde faa anbragt deres Børn paa dette ypperlige Lærehjem, hvor de vidste, at der blev vogtet over de unge Mennesker med en aldrig svigtende Interesse og Kærlighed. Og mange Børn, ikke alene Familiens, tilbragte deres Sommerferier der; nylig afdøde Borgmester *Ernst Kaper* og hans to Søstre glemte aldrig deres gentagne Ophold der, og Pianofabrikant *Fr. Møller* sendte Aar efter Aar sine Pigebørn og til Tider ogsaa Sønnen den nuværende Medejer af Hornung & Møller A/S. til os. I uge- for ikke at sige maanedsviis gæstede de *Oregaard*; og Familien *Møller* er den Dag i Dag knyttet til »*Oregaardbørnene*« med stærke Venskabsbaand.

Dejlige *Oregaard*,
Dejligt du vistnok staar
for de mange Smaa der dig mon gjæste,
Bubbe — Janne — Ernst og Svend,
Tut, Mægæ, Poul, Pert og den
Som gik bort, men var den allerbedste.

Ja saadan lød et af Versene i Faders Morgensang, der indledede hans og Moders Sølvbryllup i 1884. Far havde jo en digterisk Aare, der er gaaet i Arv til saavel hans Børn som flere af Børnebørnene. (Ralf og Kaj Oluf Buch)

Der vankede en god og nærende Mad, — ikke Kræs — men Masser af Grøntsager, Frugt og hvad ellers et Landbohjem kan præstere. — Ja, der kunde skrives tykke Bøger om Oregaard, og om mine to elskelige, flittige og stræbsomme Forældre. — Mor i uafbrudt Virksomhed i Hus, i Hønsegaard og Have; hvor mange Timer hun dagligt arbejdede er uberegneligt, saa det var ikke uberettiget, at en Digter engang skrev om hende:

Mine Forældre i 1884. Valdemar og Caroline Krestensen f. Theisen

»Det var ej ilde, om snart hun vilde smukt sidde stille paa Oregaard«. Og Far — mere rolig — passede han sin Bedrift, og med minutøs Samvittighed de Hverv det offentlige lagde paa ham; men han havde dog Tid til at tage sig af os Børn, spadsere med os og aabne vore Øjne for den skønne Egn vi levede i, lytte til Fuglenes Stemmer, studere Smaaskabningernes Liv og Virke og beundre og glæde sig med os over alt hvad der myldrede frem af Jorden. — Man kunde »slaa op« i Far ligesom i et Leksikon, han vidste alt, og hans gode Begavelse havde sikkert bragt ham fremad paa Embedsvejen, men Farmor havde ikke Raad til ogsaa at holde ham til Bogen. Broderen *Aksel*, der hviler i Krigergraven paa Flensborg Kirkegaard, havde lagt Beslag paa hendes meget smaa Midler.

Et lille Eksempel paa den Sparsommelighed der herskede i mit Hjem skal lige nævnes:

Som Tiderne var dengang, blev der baade kernet, slagtet, bagt, brygget Øl og støbt Tællelys paa Oregaard. Men der blev ikke ødslet med hvad der blev fremstillet, saaledes holdt Mor stærk Kontrol med Lysene, det gjaldt at gemme disse, hvor Musene ikke kunde naa dem og holde Festmaal-tid paa Talgen.

Jeg fik om Aftenen, naar jeg skulde i Seng min Messingstage med et Lys i op paa mit Loftskammer, men Mor skrev med en Haarnaal en Streg paa Lyset, saa kunde hun næste Morgen kontrolere om jeg havde ligget og læst i Sengen. Havde jeg en særlig spændende Bog med, tror jeg nok, jeg gik over Stregen og anbragte en ny lidt længere nede, før Lyset næste Morgen blev afleveret. Først senere er det gaaet op for mig, at det rimeligvis ikke alene var Sparsommeligheden, der dikterede min fornuftige Mor hendes Afstregning paa Lyset, men ogsaa Frygten for at jeg skulde glemme at slukke.

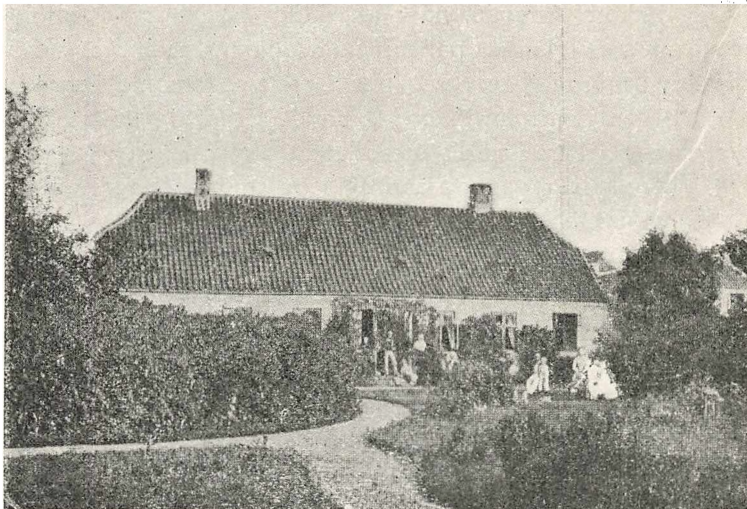
Hver Morgen Kl. 8, efter Frokosten, samledes vi i Dagligstuen om Klaveret, Pigerne blev kaldt ind fra deres Arbejde, og saa blev der sunget Morgensang. Og om Søndagen var der en lille Gudstjeneste. Der blev læst en af Monrads Prædikener, uh— hvor var de lange, mine

Tanker var ganske sikkert fjernt fra Bogens Indhold, der var jo saa meget udendørs, som havde min Interesse, det var næsten ogsaa en Synd, min kære Fader begik imod mig, syntes jeg.

Det første Aar af min Skoletid var jeg anbragt hos min Moster „Tante Jette“, gift med Godsforvalter Teisen paa Rosenfeldt, det gjorde jo Vejen til Vordingborg Realskole betydeligt kortere; men saa købte min Far en Nordbak, »Klimklam« blev den kaldt, og paa Ryggen af den skulde

De fire ældste Oregaardbørn. Fra v. til h.:
Frederik T.-K, Valborg (Fru Lassen Landorph)
Minna Krestensen og Elisabeth (Fru Buch).

Oregaard set fra Haven ca. 1870. Det er T.-K., der staar hos Faderen til højre.
Mor og Morbror Skoledirektør Karl Theisen paa Trappen.

Dejlige Oregaard!

Hvor vi i Ungdomsvaar,
Kjækt og frejdigt byggede vor Rede;
Samlede Straa og Fjer,
Heste, Køer og Faar med mer',
Mens vor Kjærlighed om Dig mon frede.

Dejlige Oregaard!

Hvor du for Mindet staar
Tom og nøgen i de første Dage.
Længe var du dog ej tom,
Boskab — og Børn der kom,
Med slig Rigdom var det Synd at klage.

Oregaard set fra Marken.

Dejlige Oregaard!
Kjærlige Tanker faar
Du i Dag fra mange kjære Venner!
Som her fandt Hjerterum,
Om de end blev sluttet krum,
Af den snevre Plads, som Alle kjender.

Dejlige Oregaard!
Altid for Tanken staar
Fryd og Fred du gav, vi ej kan miste.
Hjem! for vor Ungdoms Id
Hjem! i vor Arbejdstid
Gid du blev det for os til det Sidste!

Sunget ved mine Forældres Sølvbryllup i 1884.

jeg saa tilbagelægge den lille Milsvej, der var til Byen. — Første Gang jeg besteg den var en kold Novemberdag, det haglede og blæste og Vinden stod lige ind i Næsen paa »Klimklam« og mig, saa vi blev enige om at vende om, men nær ved Gaarden mødte vi Far: »Hvor skal i to hen?« han fik drejet »Klimklams« Næse op mod Vinden, gav saavel den som mig et Par gode Rap af sin Stok, og det var den eneste Gang, vi prøvede paa den Slags Kunster. Vi tog vore Ture trods ofte meget ublidt Vejrlig, end ogsaa hin 13. Nov. 1872 da vi havde den store Stormflod, hvor hundredvis af Mennesker druknede, og hvor Skibe drev op paa Kysten — ja, helt op paa vore Marker.

Min 7 Aar yngre Broder havde det jo lettere med sin Skolegang, det giver altid Respekt i Skolen at have en Storebror, jeg kom lidt uheldigt af Sted ved min Entré. Min Onkel Godsforvalteren, en meget lille og fredsommelig Mand, havde givet mig det »gode« Raad, at jeg straks ved min Ankomst i Skolen skulde gaa hen til en af de store Dreng og stikke ham en paa »Snuden«, jeg fulgte hans Raad. »Snuden« kunde jeg ikke naa, men jeg ramte ham i Maven med det Resultat, at Fyren tog mig op i sin ene Arm og klaskede mig med sin Haand i Halen. Min Debut blev jo ikke saa særlig vellykket.

Jeg husker, at jeg en Gang tilfældigt fik at vide, at Mor havde henvendt sig til Realskolens Overlærer, *Ørum* hed han, med Beklagelse over at mine Karakterer ikke var saa gode, som hun kunde ønske det, men hun blev trøstet godt af Skolemesteren: »Det skal De ikke bekymre Dem over, lille Frue« sagde han, »Frederik vokser«, og da jeg hørte, at dette var tilstrækkeligt, saa fortsatte jeg dermed efter allerbedste Evne og naaede da ogsaa en ret antagelig Højde, saa Præsten, der hed *Lange*, et Navn han forøvrigt ikke svarede til, maatte række Armen godt i Vejret, da han ved min Konfirmation skulde foretage Haandspaalæggen.

Mit første Lærested var Oregaard, hvor jeg i Sommerhalvaaret 79 tog godt fat. Til November samme Aar kom jeg til en af Sjællands største Gaarde, Lerchenborg ved Kalundborg, — sikkert ikke det allerbedste Lærested for et

ungt Menneske. — 1400 Td. Land var der til Gaarden, der tilhørte Lensgreve *Lerche*, Avlingen var forpagtet ud til en Forpagter B. Bendtsen, og saavel han som hans Hustru var de herligste Mennesker som tænkes kunde, og deres store Børneflokk, dels noget ældre og dels yngre end jeg, var brillante Mennesker, der sammen med de mandlige og kvindelige Elever bidrog til, at vi havde en munter og selskabelig Tilværelse i vor Fritid. Men Gaarden var for stor til, at en Landvæsenselev fik det rette Udbytte, man fulgte sine Heste og kom ikke til det meget forskelligartede Arbejde som er en Nødvendighed.

Efter et Aars Forløb kom jeg paa *Lyngby Landboskole*, min Fader mente, at jeg nok trængte noget til at faa udviklet mine boglige Kundskaber. — Det var et herligt Liv. Forstanderen, forøvrigt min Faders gode Bekendt, Kaptajn *I. C. la Cour* og hans elskværdige og forstaaende Hustru, født *Barfod* en Datter af Historikeren *Frederik Barfod*, ofrede al deres Flid og Interesse paa os c. halvthundrede unge Landmænd, der var betroet til deres Omsorg. Der var jo et ypperligt Kammeratskab imellem os unge Mennesker; foruden Studierne dyrkedes der Gymnastik og Fægtning, de andre Sportsgrene var endnu ikke naaet at komme til Danmark. Herlige Ture havde vi til Dyrehaven paa Opmaaling, og muntre Aftener naar vi i Flok gæstede Lottenborg eller tog paa »Bakken«. Mine journalistiske Evner blev her for første Gang sat paa Prøve, idet jeg skrev til det lokale Blad, *Herdahls Avis* i Lyngby.

Fra Landboskolen kom jeg som Forvalter til Daurup ved Jyderup. Gaarden tilhørte den i de Tider saa velkendte Kaptajn *Dons*, men var forpagtet af hans Søn *Andreas* der kort før jeg kom var blevet gift med en Datter af den fra Vesterhavssøernes Forsvar i 64 kendte Kaptajn *O. C. Hammer*. I Halvandet Aar var jeg Forvalter der, det var den Slags Forvalterpladser, man gav unge Landmænd dengang: Ophold i Familien — fuldt op at bestille — men ingen Løn, at jeg efter et Aars Forløb fik 100 Kr. som et særligt Vedlag for veludført Arbejde, betragtede jeg som et Bevis paa min Principals fulde Tilfredshed med mig. Et Par præg-

tige Mennesker var mit Herskab, og jeg mindes dem altid med stor Glæde og Taknemlighed fra den Tid, jeg tilbragte i deres smukke Hjem, hvor der udfoldedes en stor Gæstfrihed. Forpagterens Søskende, »Kandidaten« (senere Amtmand *Hans Dons*), *Elisabeth Dons* (senere kgl. Operasangerinde) og *Anna Dons* (senere gift med Forfatteren *Rich. Kauffmann*) ferierede ofte der.

Jeg havde en Efteraarsdag været paa Session i Jyderup. Tilsyneladende lod Kommissionen til at være tilfreds med min 19-aarige Legemsbygning, en af dem sagde: »Tag nu et lavt Nummer saa vi kan faa Dem til Garden«. Men se det gjorde jeg nu ikke, og det kostede min Fader 300 blanke Kroner at faa mig byttet ind til denne Afdeling, hvor han var lige saa forhippet paa at faa mig anbragt, som jeg selv var efter at komme der. Saa blæse være med at jeg fik et halvt Aars længere Tjenestetid, naar jeg kun fik Bjørneskindshuen og de hvide Bandolere.

SOLDAT.

Tjenestetiden. — Ja, den glemmer man jo aldrig. Et raskt og muntert Liv, hvor man bliver stropet godt op, men derved faar en Masse Kræfter og et godt Herredømme over

fra v. til h.: 374 Løppenthin. 375
T.-K. 207 Chr. Knudsen.

sine Lemmer. Vi havde storartede, flinke Befalingsmænd. Min Kaptajn, senere Chef for Garden *Lemvigh*, saavel som Premierløjtnant *Vaage Petersen* og de flinke Underofficerer glemmer jeg aldrig. Oberst *Beicenhertz*, vor Chef den Gang, en voldsom streng Herre, Krigsinvalid, saa han maatte føre Sablen med »Kejten«. Og saa frem for alt det herlige Kammeratskab, det har jeg bevaret til flere af mine endnu levende Aargangsfæller. Jeg kom paa Korporalskolen og blev Befalingsmand. Den 3. Ok-

tober 1884 brændte Kristiansborg Slot, jeg og min bedste Ven, 374 *Løppenthin*, stod og saa Slottet brænde og græd, fordi vi ikke kunde faa Lov til at komme ind for at hjælpe til med Redningsarbejdet; vi var civile og havde just den Dag afleveret vort »Kluns« (Uniformerne).

FORVALTER OG BESTYRER.

Efter Hjemsendelsen kom jeg som Forvalter hos en forh. Garder, Godsejer *Amonsens* Adamshøj ved Ringsted. Hos ham og hans elskværdige Hustru født *Teisen* og deres store Børneflokk havde jeg en behagelig Tilværelse. Ak, den blev desværre ikke saa langvarig, han mageskiftede sit Gods med Proprietærgaarden »Storgaard« ved Haslev, og betroede mig trods min Ungdom Pladsen som Bestyrer der. Selv flyttede han med sin Familie til Trollesminde ved Hillerød hvor han var blevet Statsgaardsforpagter.

I tre Aar var jeg hos *Amonsens*, og jeg tror det var fuldt ud til gensidig Tilfredshed. Som en ung og lovende Mand blev jeg bedt meget ud, Heste og Vogn stod jo til min Raadighed, og jeg var en velset Gæst paa Egnens store Gaarde og i andre private Hjem. Det var i den stærkt politiske Tid, hvor Bølgerne gik højt, Riffelrumleri — Provisorier o. s. v. Jeg var stærkt konservativt paavirket og navnlig forsvarsbegeistret og var med til at lave Møder af forskellig Slags, ligeledes optog jeg paany min gamle Sympati for Bladvirksomhed blev Referent for Højrebladene og var just ikke af den Grund særlig elsket af Venstremændene.

TIL ØSTEN.

Saa skete det, at min Søster lærte en ung Mand at kende, han var vendt hjem fra Sumatra, hvor han ved Tobaksdyrking havde tjent en ikke helt lille Formue, og da han giftede sig med min Søster, lovede jeg at følge hende ud, saa snart han havde faaet opført et Hus, saa han kunde tage imod hende i Urskoven, hvor der skulde opdyrkes Land paa et Areal, som han og hans ældre Broder havde forpagtet paa 99 Aar.

Og saadan blev det. En Efteraarsdag i 1887 rejste vi over Hamburg gennem Suez Kanalen til Sumatra. Livet derovre i de 5 Aar jeg opholdt mig der, først paa min Svogers, dernæst paa en tysk, saa paa en engelsk og til sidst paa en hollandsk Plantage er et Kapitel for sig selv, — interessant, eventyrligt og farligt.

Klimaet i det uopdyrkede og uafvandede Land var usundt, mange Europæere rejste syge hjem og Kulierne døde som Fluer, og Gud ved om jeg ikke var kommet til at lægge mine Ben i Sumatras Jord, hvis ikke der indtraf en Katastrofe, som fik min Hjemrejse til Følge.

Den hidhørte fra Amerika, hvor den daværende Præsident, Mac Kinley indførte en høj Tobakstold, der foranledigede en Standsning af Eksporten til U. S. A. og mange Plantager maatte paa Grund af de lave Priser lukke, og saaledes ogsaa den engelske hvor jeg den Gang var ansat. Efter et kortere Ophold paa en hollandsk Plantage tog jeg mit Tøj og rejste hjem.

ATTER I MIT FÆDRELAND.

Det var i Efteraaret 1892 jeg atter betraadte den danske Jord; jeg tænkte, jeg vilde finde lidt Arbejde her hjemme til Tiderne forbedrede sig i Østen og saa atter tage ud, men der kom en Mand med en Slæde i Vejen, — eller rettere en Kvinde, jeg gik hen og blev forlovet. Min udkaarerede var en københavnsk Borgerdatter, *Gerda Lund*, Faderen den kendte Skrædermester *I. R. Lund* (Pariserskræderren kaldet).

Nu begyndte vi at se os om efter en lille Landejendom, og vi fandt en stor Bondegaard, Langemose ved Jægerspris. Det er nærmest ufatteligt, hvad der fik os til at købe en saadan »Rede«, der i lang Tid havde været forladt af sin Ejer og blev for Prioritetshaverens Regning passet af en Karl, der skulde give Halm og Vand til de 13 Ungkreaturer og de to Heste, der fandtes paa Ejendommen. For mig var det mest lokkende, at Udbetalingen kun var 4000 Kr. og vor Kapital 6000 hvoraf en Del skulde anvendes til Ind-

bo med mere. Min Kæreste saa imidlertid ganske anderledes paa Gaarden end jeg, da vi sammen tog ud for at se paa den, det var paa en pragtfuld Vinterdag, i Frederikssund fik vi en Kane med en rask lille Hest, og flot kørte jeg for Damen, ad den snedækkede Vej, langs Færgelunden, til vort vordende Hjem. Det var en hel Idyl, som det laa der med sine rødkalkede Længer i det kønne Sne-landskab. Havens Træer og Buske var rim- og sneprydede og et tykt Lag Sne dækkede over de værste Skrøbeligheder; men ak, den Herlighed var af kort Varighed, da Tøvejret indtraf, grinede al Vederstyggelighed frem, Husenes Straatage var mere end tyndslidte og Vejen til Gaarden var meget daarlig, med dybe Hjulspor og Huller.

I Løbet af Sommeren fik jeg dog Husene saa vidt ordnede, at jeg kunde være bekendt at føre en noget forvænt Københavnerpige ind i vort fremtidige Hjem, og den 21. September 1895 lagde Pastor Glahn, i Frederiksberg Kirke vore Hænder sammen, og vi lovede at holde trofast sammen og dele ondt og godt med hinanden. Min Kone sagde til sin Kusine: »Vort Liv bliver en Dans paa Roser«. Det viste sig jo imidlertid, gennem Aarene, at der var mange slemme Torne paa Rankerne. — Men vor Entre var festlig. — Jeg havde, ved Hjælp af min Fader og en Morbror faaet skrabet lidt Kapital sammen og indsat en god Besætning, og min Karl Laurits holdt paa Stationen med en nyanskaffet Fjedervogn forspændt et Par kønne Frederiksborghopper, og flot kørte vi ind ad Porten, der af Folkene var flagbehængt og blomstersmykket. — En Daglejer havde, i Dagens Anledning, laant en gammel Muskedonner, og knaldede et Skud af, just som vi kørte ind, med det uheldige Resultat, at vor Køresvend ikke fik Hold paa de fyrige Heste og standset dem ved Entredøren, og han maatte saa køre ud af den anden Indkørsel, rundt om Gaarden og paa ny ind ad Porten for at komme nogenlunde stands-mæssig for Døren, foran hvilken gamle Ane, med sin Gyl-dennakkehue paa Hovedet og min Husbestyrerinde, med hvidt Forklæde paraderede for at byde den unge Frue velkommen. —

Langemose ved Andedammen,
De nygifte staaende i Baggrunden.

»Hun var saa fin den Københavnerinde« udtalte Ane siden i et Selskab, hvor hun skulde give Referat af Ankomsten — »Proprietæren maatte løfte hende ned af Vognen og bære hende gennem Forstuen«. —

Det var midt i Kartoffeltiden, og Dagen efter Brylluppet laa jeg ude i Marken sammen med en Daglejer og tog Kartoffler op, da jeg blev kaldt hjem, der var kommet Gratulanter. Det passede mig slet ikke.

Jeg havde taget fat med Ungdomsmod — faaet lagt Tag paa alle Husene, solgt hele Besætningen og sat ny ind, kultiveret og opgødet Markerne og saa, den 2. December 1898, tidlig Morgen, brændte Gaarden ned til Grunden. Ilden var paasat af en ondsindet Person; vort skønne Hjem med det smukke Udstyr, en stor Vaaben- og Musikinstrumentsamling, hjembragt fra Indien og en stor første Klasses Besætning, alt blev Luernes Rov, men ingen Menneskeliv gik tabt. — Min Hustru krøb gennem Sovekammervinduet sammen med sin Barnepige og vore to Dreng, den yngste kun et halvt Aar gammel, ud i Vinterens Kulde.

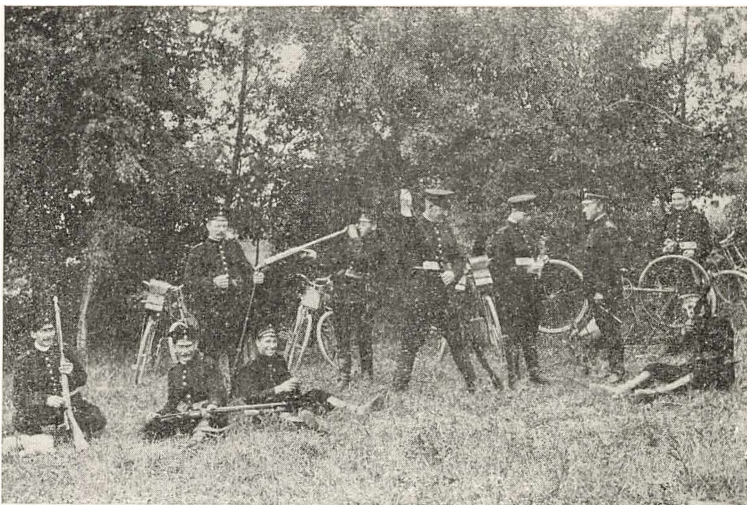
Meget daarligt havde vi forsikret, og nu kunde vi be-

gynde paa en frisk. — Assurancesummen dækkede ikke nær, hvad der skulde til for at bygge Gaarden op og anskaffe ny Besætning og Inventar, men vi havde ikke tabt Modet, tværtimod, vi købte Nabogaarden Druedal, hvis Bygninger foreløbig kunde erstatte de nedbrændte, og vi flyttede ind i det lille tarvelige Hjem, til vi kunde faa opført et nyt Stuehus, ombygget de andre og skaffet ny Besætning, og nu havde vi en Gaard paa 180 Td. Land, men for at faa Lov til en Sammenlægning af Jorderne, maatte vi udstykke en Del til Husmandsbrug, til Rest blev der 162 Td. Land. *Druedal* var næsten lige saa miserabel som Lange-mose, men ogsaa den fik vi i Tidens Løb ombygget og la-vet en anerkendelsesværdig Gaard ud af. Her fødtes os endnu to Dreng, saa en Visemager en Gang ved min 40 Aars Fødselsdag kunde syng: »De vil gøre sig i Garderregimenter« — »Du faar fint Patent som Avls-center, og det vil din ædle Idræt ikke større, at i Dag du fyldet er de 40«.

Paa forskellig Maade havde Egnens Befolkning, allerede mens jeg var paa Langemose, lagt Mærke til min Interesse for Fremskridt paa Landbrugsomraadet, skønt ikke bondefødt valgtes jeg ind i forskellige Foreningers Bestyrelse. Men den Forening, der frem for alle havde min store Interesse, var Soldaterforeningen, og jeg var med til at oprette Nordsjællands Garderforening og i samfulde 16 Aar var jeg dens Formand.

„Bro, bro Brille“.
En lykkelig Familie.

Frederiksborg Amts Rekylkorps. Hvil efter en Øvelse i Horns Herred.
Staaende til venstre N. R. Jensen, midt for T.-K.

ATTER SOLDAT

I 1910 fik jeg fra nogle af Nordsjællands mest formaende Mænd Opfordring til at deltage i et Møde paa *Eske-mosegaard*, og paa dette blev det bestemt, at der skulde oprettes et frivilligt Rekylkorps for Frederiksborg Amt og det blev ogsaa dannet, jeg deltog saavel i dets Ledelse som ogsaa, i nogle Aar, som Skytte.

Da oprandt den 5. August 1914.

Korpset bestod af et halvt hundrede unge Mennesker udrustet dels med Rekyl- og dels med Magasinrifler. En, her paa Egnen særdeles velkendt Landmand, den femti-aarige Sogneraadformand Niels Rasmus Jensen fra Skibby og saa jeg var jo betydelig ældre end det øvrige Mandskab, men begge, meget interesserede i Forsvarssagen, havde vi trukket i Uniformen for at skabe den rette Alvor i Øvelserne, svigtede ikke vort Korps, men trods vor Alder, fortsatte vi og deltog i de ret anstrengende Øvelser, lange Cykelture, Fremrykning gennem Terrænet, Skydning og Gravearbejde, ofte med Indkvartering rundt omkring paa Lofter eller i Lader eller hvor det kunde træffe sig.

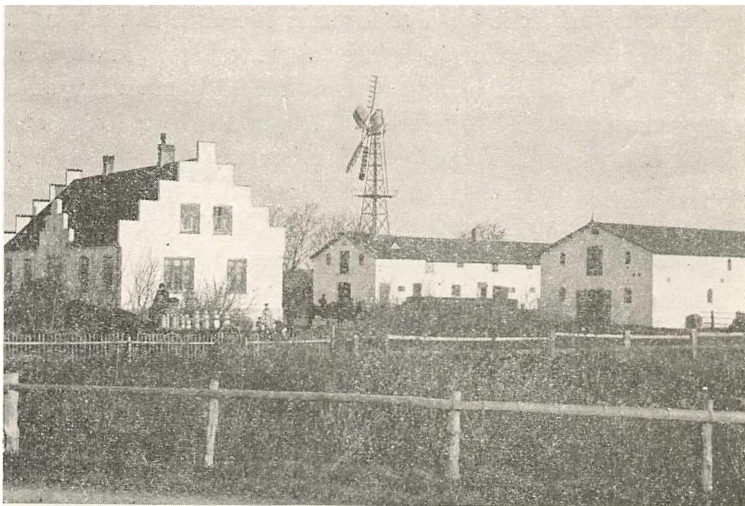
Det var just ikke heldigt for min hjemlige Bedrift, og da der, efter et Aars Forløb, syntes at være blevet mindre Ud-sigt til at Danmark skulde komme med i Verdenskrigen og min jævnaldrende Kammerat *N. R. Jensen*, der i sine unge Dage havde gjort Tjeneste ved Fremmedlegionen, og som saadan stadig følte sig som Franskmand, gik til Fronten (han faldt ved Verdun) traadte jeg ud af Geledet, men vedblev dog at fungere som Vaabenmester med Depot paa Druedal.

KRIGSTID OG EFTERKRIGSTID

Det var en mærkværdig, nærmest uhyggelig og usund Tid, der blev gennemlevet i de Lande, der holdt sig uden for Krigen. Pengene strømmede ind over os, Priserne steg fantastisk paa alle Livsfornødenheder, mange af disse var det umuligt at skaffe frem, man hjalp sig saa godt det lod sig gøre med Erstatninger af forskellig Art. Navnlig var det de landbrugsdrivende Erhverv, der lukrerede ved de høje Priser paa deres Varer; men ogsaa de handlende, ialt Fald de, der havde gode Lagre, havde god Fortjeneste.

Der blev spekuleret meget paa Børsen, dannet nye Aktieselskaber, hvor Kapitalen blev overtegnet 10—20—30 Gange, Folk var grebet af en Begærligheds Aand og Kurs-listerne læstes med større Interesse end Beretningerne fra Krigsskuepladserne, hvor vore sønderjyske Brødre kæmpede for en fremmed Sag, eller fra Søen, hvor danske Sømænd i hundredevis satte Livet til ved deres farlige Sejllads for at skaffe Varer hjem til deres Landsmænds Forsyning. Priserne paa Kvæg, Svin og Heste steg fra Dag til Dag og selvfølgelig influerede dette paa Landejendoms-priserne. Stadig havde man Besøg af Købere til Druedal, og selv efter at jeg i 1916 var flyttet til Frederikssund og havde indsat en Bestyrer paa Gaarden, havde jeg gentagne Besøg af Liebhavere til Ejendommen.

Men saa en Dag, det var i 1918, var jeg saa uheldig, at forlange en Pris for Gaarden, som et Konsortium ansaa for akseptabelt, og jeg maatte, med blødende Hjerte, fraskrive mig det Hjem, der rummede saa mange dyrebare Minder for min Hustru, mine Børn og mig selv. Her havde

Druedal, da den blev solgt.

jeg lagt min Manddomsgerning, bygget hvert Hus, plantet hvert Træ i den store Have og her havde jeg, i saa lang en Aarrække, lagt et stort Arbejde, drevet en forsømt og ukrudtsfyldt, besætningsløs Gaard frem. Om jeg derfor følte mig lykkelig over at have faaet ombyttet min Landejendom med en Hoben Penge, som man ikke vidste hvilken Dag de blev værdiløse, jeg ved det ikke. — Jeg savnede ogsaa min Virksomhed, mine Marker, min Stald og alt, hvad jeg fra min Barndom havde elsket og været knyttet til, jeg var flyttet bort fra en Egn, hvor jeg havde samlet mig en Vennekreds, nu skulde jeg forsøge at skabe en ny her i Byen.

En mærkværdig Fornemmelse var det ogsaa i dyre Domme at købe alle de Varer, som man paa Landet kunde hente i Stald, i Have og Hønsegaard; men jeg havde jo faaet en ny Livsgerning, der skulde udfyldes.

I April 1916 var Redaktørpladsen ved Bladet »Isefjords-Posten« blevet ledig. Der var dannet et Aktieselskab »Frederiksborg Amtstidende« med Redaktør Asger Karstensen som Chef-Redaktør, og da jeg i en lang Tid havde været med at fylde Bladets Spalter, henvendte han sig til mig,

med Forespørgsel om jeg vilde overtage Pladsen som Redaktør af »Isefjords-Posten«. Det var vist nærmest mit Navn, han ønskede paa Bladet, for derved at kunne knytte By og Land bedre sammen.

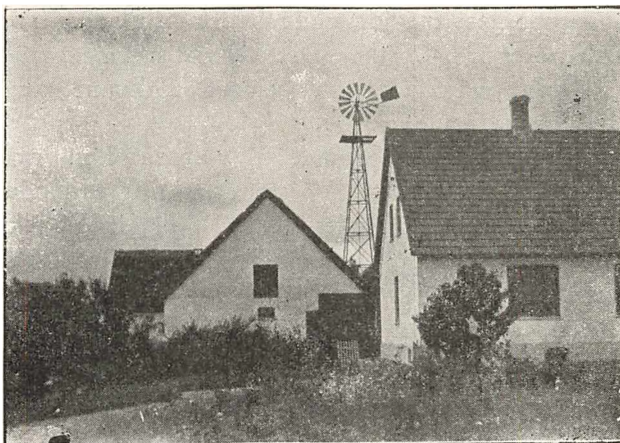
Jeg slog til, men forbeholdt mig, at det kontormæssige Arbejde skulde jeg have Assistance til, og ordnede dette Spørgsmaal paa den Maade, at den tidligere Redaktør V. Lindboe blev boende i den Lejlighed, der hørte til Bladets Hus, han passede saa Kontoret og Regnskabet, og fik hele min Gage, der udgjorde det svimlende maanedlige Beløb af 100 Kroner, selv paatog jeg mig det udendørs Arbejde som Reporter, Referent o. s. v. Nu var jeg altsaa blevet Redaktør, ikke for Fortjenestens Skyld, men skal vi sige for den bladlige Interesses. —

Nu, jeg er blevet ældre og forhaabentlig ogsaa fornuftigere, kan jeg nok indse, at dette var en af mine største Dumheder, selvfølgelig burde jeg være blevet »ved min Læst« Landbruget, derfor kunde jeg naturligvis godt have faaet Afløb for den Skrivekløe, jeg altid har haft, ved at levere Indlæg til forskellige Blade saavel i Provinsen som i Hovedstaden, hvor min Pen, i sin Tid, blev særdeles vel modtaget.

Nu gjaldt det for mig om, paa en nogenlunde fornuftig Maade, at faa anbragt mine Penge, og i Jordan, mente Folk, der kan de vel ikke gaa fra deres Værdi.

EJENDOMSKØB

Jeg fortsatte derfor, forøvrigt paa samme, ret urentable Maade, som ved Købet af Langemose og Druedal, med at købe Gaarde; men de jeg overtog, trængte alle meget haardt til Forbedringer. *Lille Vejlebygaard*, *Allingebjerg*, *Hammergaard* og endelig *Grønhøjgaard*, den sidste laa endda i Ruiner, idet jeg købte Brandtomten uden Maskiner og næsten uden Besætning. Særlig her havde jeg overvurderet mine Midler, for i de Aar var det nemlig en meget kostbar Historie baade at bygge og skaffe Besætning og Inventar, saa den kom til at staa mig i mange Penge. —

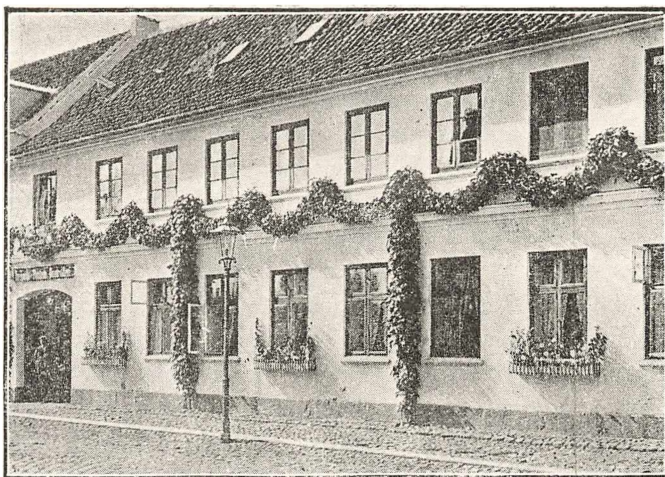

Allingbjerggaard.

Mine Ejendomme laa alle i Horns Herred, men med adskillige Kilometer mellem hver Gaard, medens jeg selv boede i Frederikssund, man vil derfor kunne forstaar, at jeg havde nok at tage Vare, til med, da jeg ogsaa skulde passe Bladet, som jeg var Redaktør af. Heldig var jeg ikke altid med mine Bestyrere, saa det blev mig dyrt at passe og drive den store Virksomhed, og jeg solgte Gaardene efterhaanden, den ene efter den anden, saa meget mere, som to af mine Sønner, den næstældste, Erik, og den yngste, Vagn, i 1924 rejste til Kanada. Grønshøjgaard, der var paa 90 Td Land, med første Klasses Jord og meget smuk Beliggenhed ved Skov og Fjord, beholdt jeg dog endnu nogle Aar, og drev den med min næst yngste Søn, Ib og hans Hustru, Erna, som Bestyrerfolk. De raadede mig begge til at sælge, men først da Kroneprisen i 1926 ved Rege- ringsforanstaltningerne blev sat op, solgte jeg den, men med stort Tab.

I 1925 købte jeg Frederikssund Bogtrykkeri, som den Gang var den eneste Virksomhed af den Art her i Byen, ret stor Omsætning var der ikke, de fleste Tryksager, som forbrugtes i Frederikssund og Omegn, blev bestilt i København gennem Agenter eller Boghandlere.

Det var ogsaa en ret primitiv Virksomhed ved min Over-

Frederikssund Bogtrykkeri, Havnegade 15

tagelse, Trykkeriet var beliggende paa et Loft i Ejendommen Havnegade 15, og Lyset kom ind gennem skraat siddende Tagvinduer, hundekoldt var der om Vinteren, medens Temperaturen var som i en Bageovn om Sommeren, naar Solen brændte paa Tagstenene. Maskinerne, der blev drevet ved en støjende Gasmotor, var meget primitive og Sats og Typer svarede hertil, og naar der arbejdedes, rystede det i hele Huset, hvad der virkede meget generende for de Folk, der boede nedenunder. Jeg gik derfor straks i Gang med at nedrive et gammelt Hus, der var beliggende paa Gaardspladsen bag min Ejendom, og der opføre en ny Bygning, hvoraf Størsteparten optoges af et Trykkeri med indsatte nye tidssvarende Maskiner.

HELBREDET SVIGTER

Hvad Aarsagen nu end var, Bekymringer eller Overanstrengelser, muligvis begge Dele i Forening, jeg befandt mig i 1929 ikke helt vel. Overlæge Ussing undersøgte mig og kom til det Resultat, at jeg havde noget Hjertevrøvl, han tilraadede mig en Rekreatjonsrejse, og anbefalede Norge. Min Hustru følte sig forpligtiget til at følge mig, og hun var forøvrigt heller ikke ked af at faa en Ferie, hun passede

jo daglig vor syge Søn, vi fik ham anbragt i et Sygehjem, og drog i Juni Maaned af Sted til det skønne Land paa en 6 Ugers Ferie. Og mellem de høje Fjælde ved de blanke Søer og de brusende Elve i Lille Hammer i et Sanatorium havde vi i 4 Uger et herligt Ophold, lærte mange elskværdige Nordmænd at kende, og holder endnu Forbindelsen med en enkelt af dem vedlige. De sidste 14 Dage brugte vi til en pragtfuld Rejse baade mod Vest og mod Nord i Norge. Og vi vendte begge hjem med Sundhed og godt Humør, parate til paa ny at tage vor Gerning op.

En stor Overraskelse fik jeg under mit Ophold i Lille Hammer, jeg modtog en Dag en Pakke og et Brev, der saa meget højtidelig ud. Da jeg aabnede det, blev jeg ikke lidt forbavset ved at finde Ridderkorset indlagt og Meddelse om, at det den 14. Juni havde behaget H. M. Kongen at benaade mig med dette.

Først efter min Hjemkomst kunde jeg personligt takke Kongen for Udmærkelsen. — Meget elskværdig modtog Hans Majestæt mig ved Audiensen, jeg gjorde Undskyldning for mit sene Fremmøde paa Grund af mit Ophold i Norge. — »Hvad var det De fejlede?« spurgte Kongen — »Ja, det var da Hjertet, Deres Majestæt«. »Aah ja, saadan et gammelt Garderhjerter har vel ogsaa været prøvet en Del; men var det nu ogsaa det rette Sted at tage hen med det Hjerte?« »Ja, det mente Overlægen og min Kone« — »Naa, men De selv, hvad Resultat fik De?« — »Ja, det var kun saa som saa, for de mange kønne norske Jenter satte mit Hjerte i endnu stærkere Svingninger«. Da lo Kongen, og da Audiensen var forbi, sagde han: Pas nu paa Hjertet, for her er jo ogsaa kønne Piger i Danmark!«

GUDBRANDSDALEN VED MIDSOMMERTID

Du, som har Sorg i Sinde,
drag hid til Gudbrandsdal;
og du vil Helsen finde
for Sorrig og for Kval.
Den milde friske Susen
i Fyr og Graners Top,
og Fossefaldets Brusen
forfrisker Sjæl og Krop.

Og Droslen slaar sin Trille
som hist i Danmarks Land,
mens Mjøsen ligger stille
det store blanke Vand,
og Naaletræer klæder
saa snildt det stejle Fjeld.
Med lyse, rige Glæder
betales Livets Gjæld.

Og kan du ikke sove
skønt Legemet er træt,
vil Norges store Skove
dig gjøre Sindet let.
Thi Gjøgen frejdigt kukker
fra Birkens svaje Gren,
og Bække smaa de klukker
imellem mosset Sten.

Ja, her i Gudbrandsdalen
er Livet som en Leg
for den, der fik Husvalen,
som op fra Sletten steg.
— Med nye friske Kræfter
kan atter vendes hjem,
nu kan man stræbe efter
paany at vinde frem.

Lillehammer, 21. Juni 1929.

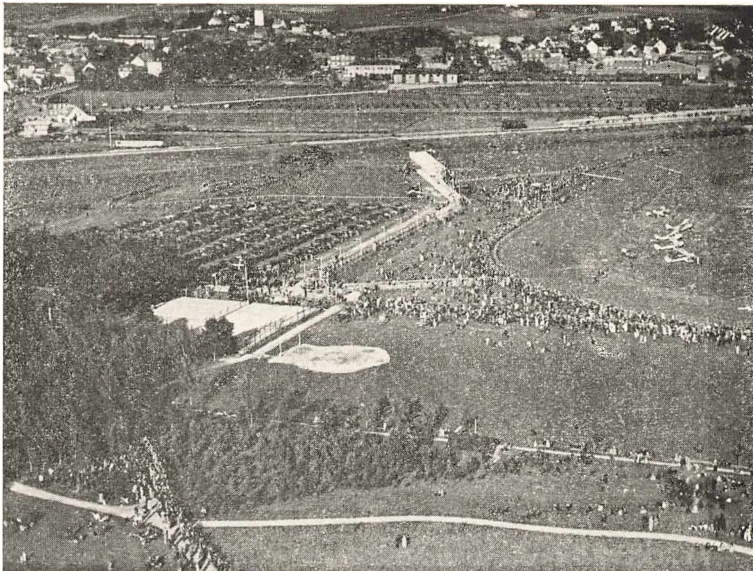
Theisen-Krestensen.

PLANER, DER IKKE BLEV REALISERET

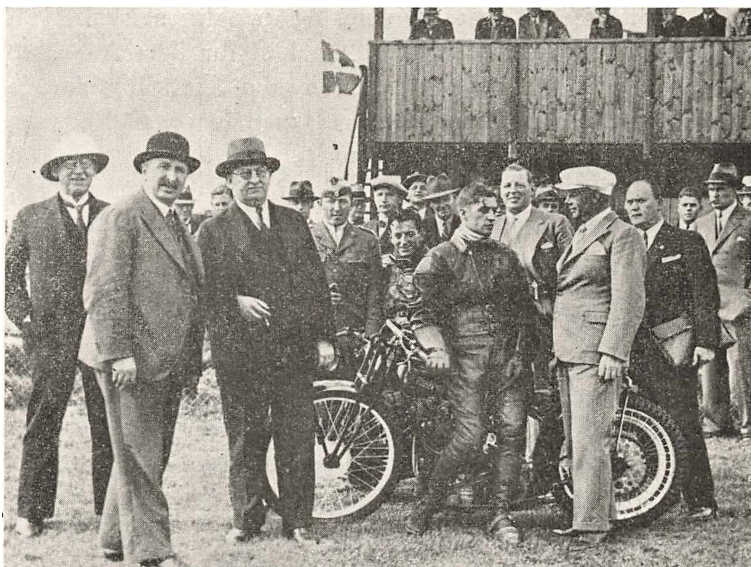
Mange Planer og mange Ideer har jeg haft, ikke ret mange af disse har jeg faaet realiseret, men at nogle har været rigtige, har jeg erfaret, idet de er blevet ført videre af andre. Nævne skal jeg saaledes min Plan mens jeg var paa Sumatra og Tobakspriserne i 1891 gik saa lavt, at mange Plantager blev lukket, hvorledes jeg da søgte at rejse en Bevægelse for Gummiavl. — Jeg havde Jord, 2000 Td. Land, men kunde ikke skaffe Kapital, jeg lod da et Par Schweitzere faa Ideen; de blev hovedrige paa den Gummiplantage. — Efter at være havnet paa Druedal, arbejdede jeg for Oprettelsen af en Andelsfoderstofforretning her for Eggen. Den blev startet, men daarligt administreret, den kostede Andelshaverne (mig incl.) mange Penge; men andre Steder, ja overalt, gaar disse Foretagender jo, til Fordel for baade By som Land, særdeles vel. Jeg var med til at danne Aktieselskabet Stevns Bayerskølbruggeri. Det gik neden om efter nogle Aars Virksomhed, Aarsagen var Albertikatastrofen, mit Tab som værende Medlem af Bestyrelsen og Garant blev ikke saa helt lille. Jeg udkastede Planen til Frederikssund & Omegns Bank, men burde jo have sikret mig en Plads i Bankraadet. Jeg havde købt Bløden i Frederikssund, af inddæmmet 25 Td. Land Græsareal, jeg havde mange Planer hermed, men ved en Stormflod i December 1921 brast Diget, og min Jord og mange Borgeres lavt liggende Arealer blev oversvømmet. Der blev da dannet et Dige- og Pumpelag, og Udgifterne her til blev saa høje, at den Indtægt jeg kunde have ved Græsudlejning paa ingen Maade kunde dække disse. En Del af Arealet solgte jeg til Midtbanen da den blev anlagt (den blev indviet 1928 og nedlagt 1936), en Del til Byggegrunde, og endelig 30,000 □ Alen til en Fodboldbane. Hvad jeg fik ved Salgene gik nogenlunde med til at dække mine Afgifter til Dige- og Pumpelaget.

STADION

Men saa fik jeg den Idé, at lave hele mit Areal om til Motorbane. Der blev dannet et Aktieselskab med en Ka-

Luftfoto fra Flyveopvisningen paa Frederikssund Stadion i 1936.

Foran Dommertaarnet paa Frederikssund Stadion.
 Fra venstre i Forgrunden: T.-K., L.R.Sagfører Rich. Knudsen, Borgmester
 Retoft. Oberstløjtnant Tage Andersen, Motorsportsmanden Engstrøm,
 Direktør Alb. Jensen og Landinspektør Holland Møller.

pital paa 40,000 Kr. Bestyrelsen, der bestod af Direktør Albert Jensen, de fire K'ere, Borgmester Retoft, L.R.Sagfører Rich. Knudsen, Landinspektør Holland Møller og mig, fik ikke det bedste Udbytte af deres Arbejde, mange Fejl blev begaaet; men Aktieselskabet Stadion blev, i de 6 Aar den eksisterede, en Attraktion for Frederikssund.

En meget fin Presse fik Frederikssund Stadion. Alle Hovedstadsbladene og mange sjællandske Provinsblade var repræsenteret ved de forskellige Stævner, hvad enten det var Motorsport, Travløb, Flyveopvisning med Falskærmsudspring, Militæropvisninger eller endog noget henad Cirkusforestillinger. Mange landskendte Mænd og flere af de kongelige Personer saa man som Gæster paa Frederikssund Stadion, naar dets Porte blev slaaet op.

Frederikssund blev i de Aar en landskendt By.

Saaere heldigt gik det ikke for Ejeren af Banens Arealer. Det var ikke ret ofte, der blev betalt Afdrag paa Forpagtningsafgiften, og Motorselskaberne lukrerede heller ikke ved Arrangementerne af Løbene, og da Aktieselskabet efterhaanden ikke alene skyldte Lejeafgift for flere Aar, men ogsaa over 6000 Kroner til Staten som Skat, likviderede det. De sidste Par Aar drev jeg Banen for egen Regning, og for Aaret 1940 havde jeg med en Klub faaet lavet en god Kontrakt; men saa kom den 9. April, og med den, Lukning for al Motorsport ved Rationering af Benzinen.

JEG LÆGGER PENNEN

Den 1. April 1940 fratraadte jeg Stillingen som Redaktør, og nu har jeg faaet Tid til at lade lidt af mit indholdsrige Levnedsløb blive nedskrevet.

Helt uden Sorger og Bekymringer er mit Liv ikke hendirundet. Jeg har haft og har en god trofast Kone, der har delt ondt og godt med mig, jeg kan godt indse, at det har ikke altid været helt let at være gift med en Mand med saa megen Fantasi og saa mange Planer. Men hun har nærret en ubegrænset Tillid til mig, stolende paa: »At hvad Fatter gør, er altid det rigtige«. Af vore 4 prægtige Drengene har vi kun faaet Lov at beholde de to. Den ældste, vor

dygtige, begavede Tage blev i 10 Aars Alderen Epileptiker. Et stort, opslidende og bekymringsfuldt Arbejde blev i en Aarrække lagt paa min Hustrus Skuldre. Beundringsværdigt bar hun den tunge Byrde, og aldrig forvandt hun Sorgen over Tabet af ham, da han i 1931 sov hen, hans af Sygdommen i 20 Aar hærgede Legeme fik den Ro, hvorefter vor kære Søn i lang Tid havde længtes.

Den yngste af vore Sønner, Vagn, hviler i en Grav i det nordlige Kanada nær Stillehavets bjergfyldte Kyst. Han rejste sammen med vor næstældste Søn, Erik, i 1924 til Kanada for der at skabe sig en Fremtid, maaske ogsaa besjælet af noget af den Eventyrlyst, de har arvet efter deres Fader, de arbejdede ved Minedrift og ved en Eksplosion, blev han dræbt af et Sprængstykke, han havde kun

Tage Theisen-Krestensen,
25 Aar gammel.

været i halvtredie Aar der ovre, og skabt sig en stor Venneklok. Den 3. November 1926 fik vi det sørgelige Budskab

Vagn Theisen-Krestensen,
Garder Nr. 225—4—1923

fra hans Broder, han skildrede, hvorledes han var blevet svøbt i et Dannebrogssflag og baaret til sit sidste Hvilested ved Anjox af skandinaviske Kammerater. — I Garderbladet for December 1926 faar han af sin Kaptajn *T. Hage* en meget smuk Omtale, der staar: »Han mødte i Maj 1923 ved Livgarden og kom paa Rekruttskole ved undertegnede Kompagni. Paa-lidelig og flittig i Tjenesten, retlinet i Karakteren, trofast mod sin Afdeling og god Kammerat.

Saadan saa vi ham og saadan vil han blive mindet.

Han var af den gode Type, der med Forstaaelse og Glæde

aftjente sin Værnepligt i den Afdeling, hvor Faderen alt havde tjent, for at tage mod den Uddannelse, der skal dygtiggøre ham i Fædrelandets Forsvar.«

I 1927 rejste Søn Nr. 3, Ib, der i en ret tidlig Alder var blevet gift og havde to Smaapiger, ogsaa til Kanada for at friste Lykken, men Held havde han ikke. Sønnerne arbejdede med som Skovhuggere oppe i Bjergene, og et stort Billedmateriale har vi modtaget fra dem fra den vilde storslaaede Natur, hvor de gik i Lag med at fælde de kæmpemæssige Træer og kaste dem i Floden, saa de kunde drive ned til Papirfabrikken ved Flodens Munding. Fornøjelige Billeder har vi fra deres Jagtture, hvor de hentede Føden i Form af Bjerggeder og fra Strømmen, hvor de fangede deres lækre Laks; men de blev slaaet ud af deres Virksomhed, da Russerne, der arbejdede for en langt ringere Arbejds løn, begyndte at sende det sibiriske Træ over Stillehavet og ind paa det amerikanske Marked.

De drog saa syd paa hvor de i Vancouver prøvede forskellige Virksomheder med det Resultat, at de satte deres opsparede Penge overstyr og til Julen i 1932 vendte de hjem til Danmark, og da de nu begge to har stiftet Hjem, haaber vi paa, at de har faaet deres Udlængsler tilfredsstillt og bliver her i deres Fædreland og arbejde paa deres egen og dets Fremtid.

Ja, saadan, i korte Træk, er mit Liv gledet hen, hvis nogen, da jeg var ung og spændstig og for første Gang lagde Haanden paa Ploven, vilde have sagt, at jeg ikke skulde fortsætte mit Liv op i en graanende Alder som Landmand og allerede før jeg var fyldt de tre Snese skulde blive Bymand og blive indemuret paa et Kontor. — Jeg vilde have forsvoret det, dertil elskede jeg det frie Liv ude paa Landet og Landbrugsvirken alt for højt, — og mine Sønner, der ligeledes var opvokset paa Landet og havde, ligesom jeg, faaet saavel en praktisk som teoretisk Landmandsuddannelse, at ogsaa de skulde give Afkald paa deres agrariske Interesse, nej — det havde jeg, lige saa lidt som vistnok

de, ikke forudset, men det er saaledes, at kommer man først bort fra den Gerning, man har været indstillet paa, er det, og navnlig for Landmandens Vedkommende, vanskeligt at komme tilbage igen. — Men Kærligheden til og Interessen for denne Virksomhed, mister man aldrig.

Det er heller ikke helt ualmindeligt, at unge Landmænd forsager deres Gerning og gaar over til en anden Levevej, som de finder mere lønnende og mindre risikobringende. Naar jeg gaar tilbage i mine Erindringer, kender jeg mange, som har kastet deres Landmandsdrømme overbord, jeg skal som Eksempel kun nævne nogle af de unge Mennesker, der i sin Tid lærte paa Oregaard. Saaledes var der en, Michael Nielsen hed han, der gav sig til at studere, blev teologisk Kandidat, Præst, Provst, Folketingsmand og endog Kultusminister, hvad han havde ud af sit Landvæsen, ved jeg ikke, ud over, at han i mit Hjem traf en af mine Kusiner, der blev ham en god Hustru. Jeg skal nævne Zakarias Holm, der blev Bager, fik en stor Forretning i Studiestræde i København, og gengældte den Venlighed, der var blevet ham vist paa Oregaard, ved gæstfrit at aabne sit Hjem for saavel mig, som min Broder i vor Gardertid, og fylde vor Brødpose med herligt Bagværk, naar vi skulde paa Marchture. —

Og lad mig nævne Kosmopoliten Lockwood, der forresten aldrig blev en fanatisk Plovstudent hos os, men som benyttede enhver Lejlighed til at dyrke Musiken ved vort Klaver, hans Métier laa ogsaa mest der, saa det var nu ikke saa underligt, at han gik den Vej, han blev en, saavel i Indland som Udlandet særdeles kendt Musikdirigent og Komponist.

Og endelig Johan Brodersen, den elskelige Flensborger, der af sin velhavende Fader fik en lille Herregaard, han blev, efter i en Aarrække at have drevet den, Kæmner i en lille jydsk By.

Og saadan kunde jeg nævne flere af mine, jeg vil nærmest kalde dem, Lidelsesfæller.

SOLDATERTIDEN

DET var den 5. Maj 1883 at jeg meldte mig paa Garder-
kasernen, og som gammel Garder Palle Rosenkrantz,
skriver i en Sang, der blev sunget ved Gardens Jubilæum
den 5. Maj 1914:

Mel.: Tak for din Daad —

Det var i Maj,
Solen gik højt paa sin lysende Vej,
Pigen stod hjemme og vifted ved Gærdet,
snapped imellen lidt langt efter Vejret.
Nu var med Kyssen og Kælen det Slut.
Du var, du var, du var Rekrut.

Rosenborg Slot,
badet i Solskin og flunkende flot,
nikkede venligt til Kirken med Uret,
Brandvagten smækkede Døren til Buret.
Saa blev du ikklædt og fik med det vuns
Skyder, Sabel, Taske og Kluns.

Vaargrønne Plads,
Lidt Marsch og ét Marsch og tit Marsch og Mas.
Ja, den var drøj at gaa paa, men man ta'r den,
man er en Svend, og man staar da ved Garden.
Retning til Højre og Næsen i Sky.
Fremad, fremad, fremad paany.

Hvor du har svedt.
Husker du Fælleden — jo der var hedt.
Kæden formered til højre de fremad,
mindst en Snes-Gange, før vi vendte hjemad.
Og efter Middag fik du en let
Omgang, Omgang med Bajonet.

Jamen du holdt,
mere end det, for du klared dig stolt.
Og da de sendte dig hjem til din Pige,
var som et Kongelys, rank du og lige.
Ingen kan kysse en Trut, det er vist,
kraftig, fyndig som en Gardist.

Det er i Maj.
Solen gaar atter sin lysende Vej.
Ønsk dig tilbage din Ungdom, du har den,
føl dig igen som Rekrutten ved Garden.
Løft dine Minder mod Solen i Sky.
Ungdom, Minder, Garder paany.

Jeg var Rekrut, Uniformen er just ikke bedaarende med den stumpe Trøje og et Par Susebukser, der flagede om Benene, og saa en Hverdagshue af en sørgelig Model. Denne blev dog hurtigt erstattet med en flot, stiv Hue med imponerende Kvast, og Benklæderne blev syet ind, jeg syntes egentlig, at jeg, naar jeg gik forbi en af de den Gang ikke særligt talrige Spejlglasruder paa Strøget og saa mit Billede der, saa helt flot ud.

Det er gaaet mig, som det vel er gaaet langt den overvejende Del af vor Ungdom, at man betragter Soldatertiden som den bedste Tid, man har levet, det raske, sunde Liv, denne Ubekymrethed for alt, og saa det gode Kammeratskab. Det eneste, som jeg syntes, der manglede mig, var lidt flere Penge, thi 65 Øre om Dagen plus et Rugbrød hver femte Dag var just ikke beregnet til at slaa store Slag med. Gudskelov, der kom nogle gode »Ædekasser«

fra Hjemmet af og til, for ellers var der nok blevet Smalhals i Madskabet, og hurtigt fik man nogle Venner, man særligt sluttede sig til, den bedste Kammerat, ja, endnu den Dag i Dag min bedste Ven, havde Nummer lige op til mig, 374 Løppenthin. Ogsaa han var Landmandssøn, Faderen Forpagter under Basnæs ved Skelskør, og ogsaa han havde en brav Mor, der ikke ønskede, at Christian skulde lide Hungersdøden i Kongens Klæ'r. Havde han Mad, saa havde jeg ogsaa, den tredie i »Kløverbladet«, som de kaldte os, var 307, Knudsen, han var Søn af en Brændevinsbrænder i Odense; men da han var fra 2. Kompagni, medens vi to andre var fra 3., var vi jo ikke saa fast knyttede til ham i Tjenesten, men derimod var vi som oftest sammen, naar vi gik ud.

Officerer og Underofficerer, ja jeg syntes nu, de alle sammen var særdeles flinke, selv vore Underkorporaler, der jo skal sætte den første Skik paa os, var saamænd helt flinke, og vistnok ikke halvt saa slemme, som de raabte op til, det er jo slet ikke nogen hel let Gerning at være Underkorporal, det fik jeg selv at mærke, da jeg Aaret efter naaede op til denne Stilling.

Hvor mindes jeg ikke vore Befalingsmænd, døde er de vist allesammen nu. Kaptajn *Lemvigh*, vi kunde have gaaet i Døden for ham, hvor vi elskede ham den dygtige Officer, den ædle, omhyggelige Fører, han forlangte et godt Arbejde, men sørgede ogsaa godt for sine Soldater. — Kaptajn *Herbst* og Premierløjtnant *Waagepetersen*, og Oversergent *Madsen* med det store Skæg, der som Vaabenmester var saa flink at give mig en flot Bjørneskindshue i Stedet for den, jeg først havde faaet. Sergent *Madsen*, der altid titulerede os for »Skovdjævle«, men ikke mente noget med sine Skældsord. Og saa Gymnastiklæreren, Stabssergent *Backmann*, der muntrede os godt i det nu nedrevne lange Gymnastikhus, der laa mellem Kongens Have og Gothersgade; han var ikke bange for at give dem, der kunde »tage Hesten« med to Sadelpuder og en Støvle ovenpaa, fri, men heller ikke generede sig for at give dem, der blev hængende paa »Dyret«, et Svip i Halen med en Bajonetskede.

Og Stabssergent *Hansson*, den flotte og noble Underofficer, ham vil sikkert ogsaa de gamle Gardere, der har oplevet ham, mindes med en venlig Tanke. — Botaniker var han ikke, jeg husker, tit naar vi var ude i Terrænet til Feltøvelser og vi kom til en besaaet Mark, saa spurgte han os: »Hvad er det for noget, der gror her, er det Spinat eller en anden Slags Gemyse, vi ikke maa trække i?«

* * *

En stor Dag var det, da vi fik vore »Rex'er« (Kongens Navnetræk) paa Skulderen, og store var vi, naar vi blev udkommanderede til at paradere ved Toldboden for vor Æresoberst, Kejser Alexander den III af Rusland, naar han kom her til Danmark, for at hilse paa sine Svigerforældre, Christian den IX og Dronning Louise.

»Naar han nu passerer Fronten, saa glør I paa ham, som I vil æde ham«, sagde Kaptajn Lemvig, og det gjorde vi selvfølgelig, saa han har sikkert faaet Indtryk af, at det Regiment, for hvilket han var Æresoberst, vist nok bestod af nogle frygtelige, glubske Krigskarle.

En Tokrone vankede der til hver af os, der havde deltaget i Paraden; men mon den ikke har været »større«, da den udgik fra hans Finanskasse?

Det var ikke den Mine, vi havde paa, naar vi med vort prægtige Musikkorps i Spidsen, marcherede hjem fra en Øvelse efter en længere Landtur, da smilte vi til de kønne Piger, der vinkede til os fra Vinduer og Døre, for ogsaa den Gang var Garden afholdt af Befolkningen, ikke mindst af den kvindelig Part.

Vi tre Kammerater, Løppenthin, Knudsen og jeg, kom alle paa Korporalskolen, og blev derved forskaanede for de mange, om Vinteren just ikke saa morsomme Vagtture paa Amalienborg Plads.

Der var jo ogsaa noget mere opdragende i, at gennemgaa Befalingsmandsskolen, og samtidig blev det overdraget os, med et Par Militærarbejdere til Hjælp, at overtage Kasernevagten. — Det var nu et meget vanskeligt Job. — Det skete jo af og til, at en af vore Kammerater kom hjem

lidt ud paa Natten, nødig vilde vi have ham straffet, men skrev man ham ikke, saa løb man jo den Risiko, at der blev eftervisiteret, og saa hængte man paa den, lige saa vel som »Afbrenderen«; men det gik dog saa nogenlunde. Og saa naaede vi da alle tre at faa Snoren paa Ærmet, (Underkorporaler) og KE paa Skulderen, det betød Korporsselev, og ikke, som min Fars gode, gamle Ven, Fortepianofabrikant Fr. Møller, i hvis Hjem jeg var en trofast Søndagsgæst, udlagde det: »Kvæg til Eksersits« — Nu fik vi Rekrutter at regere med, nu var vi ikke længere Nummer det eller det, nu var vi Hr. Underkorporal, nogle meget stormægtige Herrer. Et flinkt Hold havde jeg, og en af dem lever da endnu, han er pens. Stabssergent, og hedder C. M. Jensen, vel kendt af de efterfølgende Aargange.

Jeg mindes et Par Begivenheder, der fandt Sted ude i Terrænet. Jeg var ved en Øvelse sendt ud som Fører for en Snigpatrulje, og skulde bringe Melding ind til Kompagniet om Fjendens Stilling. Jeg begav mig af Sted med mine to Mænd, vi sneg os frem, saa skjult som vel muligt, og naaede en Bondegaard, »Der bor min Morbror«, sagde den ene af mine Rekrutter, »kan vi ikke kigge inden for?« »Jo, det kan vi godt«, svarede jeg, »man kan maaske faa nogle Oplysninger der«. — Da vi kom ind i Stuen, sad Bonden, hans Kone og nogle Børn samt en Karl ved Middagsbordet, og et stort Fad Æbleskiver stod paa dette. »Go' dav, Peter«, sagde de til min Følgesvend, »vil du ha' lidt Mad og I to andre osse?« Nu er der ikke ret meget, der er saa fristende for en Soldat, som Tilbudet om at faa lidt Ekstraforplejning. »Nej, det kan vi ikke, vi er en Snigpatrulje, og skal ud og skaffe Underretning om Fjendens Stilling« — »Jamen det kan jeg da gøre«, sagde Karlen, »jeg har været Soldat, og kender godt til den Slags«. —

Jeg forklarede ham saa, hvad min Opgave gik ud paa, og hvor vi formodede, at Fjenden laa, samt hvorledes han skulde regne med dens smaa Markeringsflag. Og da han netop havde Ærinde i den Retning, han skulde ud i Marken og flytte en Følhoppe, saa spadserede han af Sted, medens vi andre gik i Lag med Æbleskiverne. De smagte

storartet og Kaffe vankede der ogsaa, saa vi var helt vel tilpas, da Karlen kom slendrende tilbage med sine autentiske og nøjagtige Oplysninger, og saa kravlede vi tilbage til vort Kompagni og aflagde Rapport.

Kaptajnen havde fulgt vor Fremrykning i Kikkerten lige til Bondegaarden, men der var vi mærkværdig nok forsvundet, heldigvis havde jeg bemærket, at der var en Grøft, der gik fra Gaarden i den Retning, hvor Fjenden formentes at være, og den havde vi benyttet. Og saa fik jeg foran Kompagniet, en saa fin Ros af min Kaptajn, at jeg næsten endnu, den Dag i Dag, rødmer, naar jeg tænker derpaa, vi havde jo ikke udsat os for »Fare«, bortset fra, at forspise os i Madammens Bagværk; men en Trøst havde jeg dog, da jeg en halv Snes Aar efter traf sammen med Vaagepetersen, og fortalte ham Historien, og han sagde, at jeg havde baaret mig fuldstændig rigtig ad. Under virkelige Forhold bør man, naar Krigen føres i ens eget Land, saa vidt muligt benytte civil Hjælp til sine Udforskninger.

* * *

Den anden Historie, jeg vilde fortælle, er om 374, Løppenthin. Den Dag, vi skulde aflægge Eksamensprøven, der dels bestod af Teori og dels i Praksis, havde han faaet en Trup tildelt, og skulde med denne, ude i Terrænet, udføre de Øvelser, der blev ham afkrævet.

Kaptajn Herbst: »De ser, Løppenthin, der ude bag den Bakkekam, en Afdeling fjendtlig Infanteri dukke op, hvad gør De? —

I en Fart vender Løppenthin sig om mod sin Trup og kommanderer: »Bajonet paa — fremad til højre og venstre, former Kæde, giv Agt, løb — fald ned, sæt Visir paa 500 Alen, Fyr!« Og som han havde befalet, saa skete det — hans Folk stormede frem, og havde nær løbet Censorkomiteen over Ende. Det eneste, han gjorde forkert, var, at han begyndte med at lade sit Mandskab skyde, før de havde faaet puttet nogle løse Patroner i Bøsserne; men sandsynligvis havde de under saa faretruende Omstændigheder, som her beskrevet, forlængst fuldført Ladningen.

Da han sejrrig vendte tilbage til sine Overordnede, uden at have mistet en eneste Mand, og Kaptajnen bebrejdede ham, at han ikke først havde sagt, hvad der skulde gøres, før han skred til Handling, svarede han: »Der var ikke Tid dertil, Hr. Kaptajn, Faren var overhængende«. Og denne Bemærkning, fremsagt med Løppenthins elskværdig Mine, og med et Udtryk i Ansigtet, som han mente, at han ikke kunde have gjort andet end netop hvad han gjorde, fremkaldte almindelig Munterhed hos Befalingsmændene og paa selveste Chefens, Oberst *Beisenhertz* strenge Aasyn, sporedes en Grimasse, som med lidt god Vilje kunde tages som en Antydning til et Smil.

Naa, før jeg slutter mine Soldaterhistorier, vil jeg lige tilføje en lille Anekdote om General Arendrup. —

I min Tjenestetid var han Premierløjtnant, en meget flot, vel nok den flotteste Officer i Livgarden, streng, ja det var han, men de fleste af os ved de andre Kompagnier, misundte egentlig 2. Kompagni den strunke Befalingsmand.

Men det var Historien, som den almindeligvis blev fortalt, og som den er kendt af en Mængde gamle Gardere. — Det var en mørk Vinteraften, i den den Gang meget lidt oplyste Boulevard, blev et Vindue i Garderkasernens Førstesal aabnet, et Hoved stukket ud, og et spejdende Blik kastet til højre og venstre, kort efter kom et Par blaa, bukseblædte Garderben til Syne, og saa den øvrige Krop, og »Bums«, stod han paa Fortovet uden for den graa Bygning. — »Skynd dig saa, der er ingen Ko paa Isen«, lød det op til Kammeraten, og Scenen gentog sig. Men næppe stod de nede paa Stenbroen, før en streng Stemme lød: »Hvor skal I hen? Det var en høj, civilklædt Herre, der ubemærket var drejet om Gothersgadehjørnet, og nu stod ved Siden af dem — behøver jeg at tilføje, det var Arendrup?

At skildre de to Garderes Befippelse, er vist temmelig umuligt, men den ene fik alligevel taget saa meget Mod til sig, at han fik fremstammet: »Jeg skulde besøge min Tante, det er hendes Fødselsdag«. — »Nu Klokker halv elleve, det er noget sent, at besøge den gamle Dame, skrup

af, og meld Dem i Vagten. — »Og De?« henvendte Premierløjtnanten sig til den anden. — »Jeg vilde have været hen til min Pige«, lød Svaret. Godt, forsvind med Dem, Pigen skal ikke vente forgæves, De har Udgangstilladelse til Kl. 12; men saa er De ogsaa tilbage igen« — «Javel, Hr. Premierløjtnant«, og som et Lyn forsvandt han i Mørket, mens den anden, temmelig slukøret, listede ind i Kasernen igen.

* * *

Men nu kommer Efterhistorien:

Mange Aar var forløbet, Premierløjtnanten var gaaet ud af Tjenesten, og var nu Generalløjtnant. Der var en stor Garderfest i en nordsjællandsk By med Deltagelse fra flere Garderforeninger, gamle Gardere med deres Damer. Som Æresgæst var General Arendrup, der den Gang boede i Hillerød, indbudt. Det var ved Festmiddagen, der var holdt forskellige Taler, som sig hør og bør, for Konge, Land og Flag — sunget flere til Lejligheden forfattede Sange, og der var, som altid ved Garderfester, en glimrende Stemning og godt Humør. Da rejste en af de tilstedeværende sig op, og meget malende skildrede han den her gengivne Historie, om de to Gardere, der havde forskellige Ærinder, at skulle besøge, men var blevet attraperet af Hr. Arendrup. »Nu« — saaledes sluttede han, »vil jeg gerne, da Generalen er her til Stede, spørge: har denne Historie noget med Virkeligheden at gøre?«

Almindelig Tavshed, alles Øjne rettedes mod Hovedbordet, saa rejste den høje, stadig ranke og flotte, men noget ældede Officer sig, et Smil saa's paa hans Ansigt, da han slaar ud med sin højre Haand og siger: »Gamle Gardere. — Jeg har hørt den Historie saa mange Gange, at jeg i Øjeblikket ikke er i Stand til at kunde udtale, om den er Digt eller Sandhed; men det vil jeg blot tilføje, min Sympati vilde ved en saadan Lejlighed være hos den ene Garder, d. v. s. ikke hos ham, der vilde besøge sin Tante«.

Almindelig Jubel hilste hans Udtalelse — saa rejste en anden af de tilstedeværende sig og siger: Historien er sand, thi den ene af de to Gardere er her til Stede i Aften«.

En lille Pause, saa er der igen en, der rejser sig og siger: »Jeg vil gerne be' om, at vedkommende rejser sig, og vedgaar sin Brøde. Der er jo forløbet saa mange Aar, saa han løber ingen Risiko; min Opfordring er dikteret af, at min Kone, der sidder her ved min Side, beskylder mig for, at det var mig, der brændte den af«.

Saa maatte der en Løsning til, og den var jeg saa heldig at finde omgaaende. Jeg rejste mig, og sagde: »Jeg vil tværtimod bede omtalte Garder om at bevare sin Anonymitet, jeg ønsker, at alle de Hustruer, der sidder her ved Bordet, skal blive i den Tro, at de er gift med den ene Garder, d. v. s. ham, som havde Generalens Sympati.

Det er ikke til at beskrive den Jubel, der blev, og den Storm af Bifald og Haandklap, der fulgte efter disse Ord, og jeg tror, ingen af Damerne optog min Paastand med Forargelse.

* * *

Naa! — Hele vor Tjenestetid var dog ikke lutter Haandvægte, Bajonettægning, Marchture, Vagt og Pudsning. Naar vort Dagværk var til Ende, var der jo lange Aftenstunde, og der fandtes den Gang hverken monterede Samlingsstuer eller Soldaterhjem, hvor vi kunde tilbringe vor Fritid. Hyggeligt var der ikke om Vinteren i et Lokale, hvor en ræverød, rusten Kakkellovn sendte sine Varmestraaler ud til os, der sad paa de haarde, væltevorne Træbænke, gnavende paa vore Skorper, pussende vort Lædertøj, skrivende til vore Forældre efter nye Forsyninger af Mad og Penge, spillende Kort eller, hvad der næsten var det mest interessante, spyttende til Maals efter en med Kridt tegnet Cirkel paa Kakkellovnen, »Skydningen« gjaldt som Regel en Bajer til den, der fik det fineste Resultat, og naar Spytkiirterne var tømte, trængte man virkelig ogsaa til lidt Vædelse.

Altsaa særlig hyggelig eller interessant var der ingenlunde, hvad Under da, at vi unge Mennesker gik lidt ud paa Livet. Søndagene gik, for mit Vedkommende, brillant, jeg havde Steder nok at komme, takket være min store Slægt, samt Familierne Kaper og Møller og en Bagermester Holm i Studiestræde, der i sin grønne Ungdom havde været

paa Oregaard for at lære Landvæsen, hvad dog ikke førte ham til agrarisk Virksomhed, men til en vistnok langt bedre Levevej som Kringlevrider.

Jeg har altid været en Hund efter Teater, saa jeg saa en Del Skuespil i min Soldatertid, men selv om Entréen den Gang var lav, og jeg af og til kaprede nogle Fribilletter hos Underofficerer, der medvirkede som Statister i de store Udstyrsstykker, saa kunde Pengene ikke klare den Slags Ekstravagancer; billigere var det at gaa i »Kæden« eller »Figaro«, naar man kun nøjedes med at danse og ikke nød noget. Sidstnævnte Sted var der 10-Øres Dans, men jeg passede altid paa, naar jeg skulde betale, at aflevere min 10 Øre til en af de Musikere, der ogsaa var Blæser i Gardens Orkester, og han gav mig ofte saa rigeligt tilbage paa mit Pengestykke, at jeg kunde fortsætte endnu nogle Omgange.

Saa havde vi ogsaa Sangerindepavillonen »Kisten«, det nuværende Apolloteater. Der var vi altid velkomne. Den daværende Direktør *W. Rantzau*, en den Gang meget kendt Viseforfatter, hvis »Døgnfluer«, endnu den Dag i Dag, er kendt af en Mængde Mennesker, saa os meget gerne i sit Lokale, det lavede jo op med de flotte Uniformer, og vort gode Humør havde en smittende Indflydelse paa det øvrige Publikum. — Og »Kisten« var et pænt Lokale, ja, man kunde, som en af mine Kammerater engang udtalte, »skam godt tage sin Fa'r med herind«. Damerne var anbragt paa en Stolerække, der stod paa en lav Forhøjning, deres Kjoler var saa lange, at det kun var meget lidt af Læggen, der var synlig, og Udskæringen i Halslinningen var tilsvarende anstændig. Sangene, de kvidrede, var saamænd ovenud tamme, den nulévende Ungdom vilde vel nærmest betegne dem som kedelige, men vi hyggede os der alligevel, og Rantzau var glad ved os, det skete endog, en Gang imellem, at han fra sit Stambord beordrede en af Opvarterne til at stille et Par Bajere hen til os. — Han havde endog skrevet en Vise til Gardens Pris, og den blev altid sunget, saa snart der var hvide Bandolerer i Salen.

Først Vers lød saaledes:

Vi har mange pæne Jenser, men dog Garden især
er pyntelig og stram i sit Mundur.
Naar han møder hos os inde med sit hvide Bandoler
og Uniformen, som der sidder flot om hans Figur.
Han bænker sig sædvanligt ved et Bord,
 synger Kor,
og faar en Cognacstody, den er stor,
 det jeg tror.
Og saa den lille Hue sætter fiffigt han paa Snur.
Og han vil grumme gerne gøre Kur til os, den Filur.

Naar Klokken saa manglede en halv Snes Minutter i 10,
saa brød vi op, og saa gik den i »Stik-Trav« helt ude fra
Tivoli til Kasernen, en ordentlig Løbetur; men den Gang
var der jo ikke ved det Klokkeslet det Folkeliv paa Gaden,
nu vilde det være umuligt, at komme fremad i den Fart.
Naar vi saa naaede til Nørregade, saa kunde vi høre Trom-
men bummelummede Retraiten; men vi kunde dog naa at
smutte ned ved første Kompagnis Dør før Vagten drejede
Nøglen om.

En Ting forsømte jeg ikke i min Soldatertid, det var at
besøge de forskellige Museer og Udstillinger, der allerede
den Gang fandtes en Del af i den forholdsvis lille Hoved-
stad.

SLOTTET BRÆNDER

Vor Afskedsdag, den 3. Oktober 1884, blev ikke den
Festdag, man havde haabet og ventet, egentlig ked af at
være Soldat var vist de færreste, men vi havde jo Lyst til
at tage fat paa noget virkeligt, som kunde skabe os en
Fremtid; der eksisterede den Gang ikke noget, der hed at
være arbejdsløs, saa vi havde alle en Gerning, der ventede
paa at vi skulde fortsætte, jeg havde faaet en Forvalter-
plads, som jeg skulde tiltræde den 1. November, Løppen-
thin ligesaa og Knudsen skulde tilbage til sin Isenkram-
virksomhed. Men alligevel. — Dette at skulde sige Farvel
til sine mange Kammerater, og ikke se dem mere, ja, en
Del vilde man jo nok træffe Aaret efter ved Indkaldelsen.

-- Der var jo ikke den Gang som nu Garderforeninger, gennem hvilke man kunde fortsætte Bekendtskabet.

Det var baade en Glædes-, men tillige en Alvorsstund, der oprandt, da vi, iført vort civile Tøj, stod opstillet paa Rosenborg Eksercerplads.

Nogle af os blev sammen Dagen igennem, for at tømme et Afskedsbæger, og man skulde jo ogsaa ud og sige Farvel til de Mennesker, der havde vist en saa megen Gæstfrihed i de 17 Maaneder, man havde ligget inde.

Jeg var hen paa Eftermiddagen gaaet ud til Fortepiano-fabrikant Møller, der havde en Villa i Rosenvænget. Jeg glemmer aldrig det Øjeblik, da Fabrikanten traadte ind ad Døren, og med rystende Stemme sagde: »Der er et stærkt Ildskær inde over Byen, der siges, det er Kristiansborg Slot, der brænder«. »Det forbyde Gud«, udbrød hans Kone med ængstelig Stemme. »Ja, saa maa jeg der hen«, sagde jeg, »der er sikkert nok at gøre med at redde, hvad redtes kan«, og afsted for jeg over Hals og Hoved.

Det *var* Kristiansborg, der brændte. Jeg naaede ned til Kanalen, og saa det mægtige Ildhav, og hvorledes en Mængde Mennesker var ved at bære ud paa alt muligt, der var vore Soldater, Studenter og russiske Marinere, medens vort, den Gang ret primitive, Brandkorps, ret nyttesløst, sprøjtede paa Bygningerne. Slotskirken og Thorvaldsens Museum var stærkt truet, og man var i Færd med at brede Presenninger over dem, og hælde Vand over disse. Jeg gjorde Forsøg paa at slippe ind paa Pladsen over en af Broerne, men blev afvist af Politiet, der besørgede Afspærringen, da traf jeg ganske tilfældigt Løppenthin, vi fornyede vore Anstrengelser, vi var gamle Gardere, hjemsendte i Dag, det hjalp lige lidt, der var strenge Ordre til at Publikum skulde blive bag Kanalen. — Det var en haard Skæbne, og flere Gange senere i mit Liv, da jeg var blevet forsynet med et Redaktørkort, der giver Adgang gennem alle Afspærringer, har jeg tænkt paa den 3. Oktober 1884; hvor vilde man have være glad, om man med et saadan Adgangstegn kunde have været med til at redde de mange Værdisager, som paa denne Sorgens Dag gik op i Luer.

Nu — trods Spaadom om, at paa denne Plet aldrig mere skulde rejse sig en Kongeborg, staaer Slottet smukt og værdigt, med Kongekronen paa Taarnets Top, til Benyttelse for Regeringen, og til Pryd for vor Hovedstad og hele vort Land.

Gud lade det staa der til sene Tider, som Symbol paa vort elskede Fædrelands Frihed og Selvstændighed!

* * *

Medens Ilden endnu fortærede Resterne af Kongeborgen og Røgskyerne svævede over Hovedstaden, rejste vi — »Kløverbladet«, sammen til Oregaard, for der, som civile unge Mænd at holde en Ferie, før vi tog Afsked, og enhver af os søgte til den Plads, hvor vi skulde arbejde og virke —

Ja, en herlig Tid var vor Soldatertid. Og uudslettelige Minder blev opfrisket, naar vi Gang paa Gang mødtes ved Sammenkomster i vore Garderforeninger under vort kendte Motto: »Een Gang Garder, altid Garder«.

REJSER OG REJSELIV

Som jeg har omtalt i mit Forord, vil jeg ikke fylde alt for mange Sider med mine Rejseerindringer. Men min store Udflugt: det femaarige Ophold i Ostindien paa Tobaksplantager paa Sumatra, kan jeg dog ikke forbigaa helt i Tavshed, lige saa lidt som mit 6 Ugers Rekreationsophold i Norge i 1926; hvorimod mine Rejser til Tyskland, i den Tid, hvor de tyske Penge var saa godt som værdiløse, vist nok i kun ringe Grad afviger fra, hvad andre Danskere oplevede den Gang under lignende Forhold, og der skal kun lige ganske kort omtales et Par Begivenheder, der karakteriserer de mærkværdige Tilstande, som der herskede den Gang, hos vor nu saa store Nabo mod Syd.

Fristende kunde det ogsaa være, at skildre de mange Rejser, jeg har gjort her i mit Fædreland, jeg har været saa heldig, Aar efter Aar, at blive valgt som Repræsentant for Garderforeningen til Møderne, der paa Skift er blevet afholdt forskellige Steder i Jylland eller paa Øerne, og da jeg som Redaktør ligeledes har deltaget i forskellige Udflugter, er det kun et Faatal af Danmarks Provinsbyer og deres Omegn, jeg ikke har gæstet. Min største Rejseoplevelse var vel nok, da jeg i 1920 var i Sønderjylland, da Kongen red over Grænsen, det var Dage, som aldrig vil gaa en af Minde.

I ØSTEN

Som jeg har nævnt, var min Søster blevet gift med en dansk Tobaksdyrker, der i 1887 rejste til Sumatra, for at

aabne en Plantage „*Stabat*“ kaldet. Jeg fulgte hans Hustru ud til Østen, og ankommet til Penang paa Malakkahalvøen, blev vi modtaget af min Svoger. Mit Ophold i denne By blev dog ikke af lang Varighed, allerede samme Dag skulde der afgaa en lille Dampet til Sumatra, og Kaptajnen paa denne fik Besked om, at være mig behjælpelig med at komme ombord i en Baad, saa jeg kunde blive roet og staget op af Wampofloden til mit Bestemmelsessted.

Det gik ogsaa efter Ønske, jeg fik anvist en Plads som eneste Europæer, i en Baad i hvilken befandt sig, foruden Roerne, en halv Snes brune Mennesker, Mænd og Kvinder, iført deres stærkt farvede, brogede Klædningsstykker. Flere Gange henvendte de sig meget høfligt spørgende til mig; men da jeg ikke forstod et Kvidder af deres Tale og kun havde lært meget faa malajiske Gloser, klarede jeg Konversationen ved kun at svare: tida tau — der nogenlunde svarede til Hollænderens Svar til Udlændingen i den kendte Anekdote: »Kannitverstaan«.

Henimod Aften lagde Baaden ind til Bredden, og Føreren gjorde Tegn til mig, at her var Stedet, hvor jeg skulde i Land. Just hyggeligt saa Landingsstedet ikke ud, Træer og Buske groede helt ned til Floden, og der var hverken Bro eller Kaj, men da Baadføreren stadig tilkendegav, at min Rejse var slut, ja, saa maatte jeg bekvemme mig til at træde ud paa den sumpede Bred. Det var med en løjerlig Følelse, at jeg stod ene tilbage og saa Baaden glide bort og forsvinde om den første Krumning i Floden.

— Jeg spekulerede noget over, hvorledes jeg skulde tilbringe Natten, hvis der nu ikke kom nogen for at afhente mig; kravle op i et Træ som en anden Robinson, ansaa jeg som den naturligste Udvej, for begive mig paa maa og faa ind i Urskoven og tabe den eneste sandsynlige Forbindelsesvej, Floden af Syne, ansaa jeg som Galmandsværk. Da — raslede det i Buskene, og en brun Knøs dukkede frem, han tog min Haandkuffert og vinkede til mig, og følgende ham en Stund kom vi virkelig til noget, der, med lidt god Vilje, kunde ligne en Vej; den førte os til en ryddet Plads, paa hvilken var opført et stort Træhus, højt

liggende paa Pæle, men med et fæstningsagtigt Udseende. »Stabat« var nemlig en af de nordligste Plantager, og man kunde befrygte Angreb fra de fjendtlige sindede Atjinesere, der ved forskellige Lejligheder havde overfaldet og myrdet Europæere.

Jeg blev vel modtaget af en Broder til min Svoger, og efter at jeg havde faaet et Bad og et godt Maaltid Mad, befandt jeg mig vel restitueret; jeg fik lært, hvorledes man kravler ind i et Moskitonet uden at tage Myggene med sig, og sov saa ind den første Nat paa den Ø, der i 5 Aar skulde være mit Opholdssted.

Fristende vilde det være, navnlig i en Tid, som nærværende, hvor Folk er saa tobakshungrige, at de er i Stand til at sælge deres Førstefødselsret for en Cigaret, at skildre, hvorledes Tobak fremavles og behandles, til den bliver indskibet til Europa eller Amerika. Og lige saa fristende vilde det være, at skildre mine Oplevelser og Eventyr i de Aar, hvor jeg levede blandt de mange farvede Mennesker, Malajer, Javaner, Klinggalesere, Banjaresere, Japaner og navnlig Kinesere, som jo langt udgjorde Hovedparten af vore Arbejdere paa Plantagerne; men jeg skal nogenlunde afholde mig derfra, trods det, at mine Skildringer af Forholdene som de var i Østen for et halvt hundrede Aar siden er meget afvigende fra de nu herskende.

Den Gang blev en hvid Mand betragtet som en Herre, »Tuan«, der rangerede langt over den almindelige Befolkning, og vi holdt paa Værdigheden og fandt os ikke i, at en Malaj, der kom kørende, blev siddende paa sin Vogn, naar han mødte os, og naar en javansk Kuli (Arbejder) ønskede at tale med os, bad han om Tilladelse dertil, d.v.s. ikke til at tale til Herren, men til Herrens Skygge (dekat).

Nu om Dage, takket være Aviser og Biografteater m. m., saa er Oplysningen steget, nu ved disse Mennesker særdeles vel, at der ogsaa er hvide, der personligt maa arbejde, og ikke nøjes med at gaa omkring med en Stok i Haanden og kommandere de farvede.

Det vilde dog være alt for omstændeligt, hvis jeg vilde skildre blot en Tiendedel af de interessante Oplevelser, jeg

havde under mit femaarige Ophold i Østen, og jeg skal kun tage enkelte Episoder, der tilstrækkeligt vil give et Billede af Livet, som det formede sig i Tropen i Slutningen af det nittende Aarhundrede.

Af meget lang Varighed blev mit Ophold paa »Stabat« dog ikke, min Svoger og jeg kunde vel indse, at selv om det nok var ganske rart at bo sammen som en Familie, under selskabelige og hyggelige Forhold, min Søster, hendes Mand, hans Broder og jeg, den danske Koloni eller »Kolofire«, som en af os omdøbte den til, (vi talte selvfølgelig dansk indbyrdes), saa var det dog ikke tilstrækkeligt for min Uddannelse og min Fremtid, det var jo indtil videre kun Forarbejderne, Skovhugning og Drænage, der blev udført paa Plantagen, saa det vilde jo vare over et halvt Aar før vi fik paabegyndt Tobaksdyrkningen.

Uheld var der ogsaa, og det saa en Tid i høj Grad ud til, at vi slet ikke skulde komme i Gang med Dyrkningen.

Floden svulmede op paa Grund af Regnskyl i Bjergene, gik over sine Bredder og brød de Dæmninger, vi havde opført; de Arealer, der var bestemte for Kultivering og Beplantning, blev oversvømmet, og da Tobak absolut fordrer vel afvandet Jord, saa var det intet Under, at de kinesiske Kulier, som vi havde faaet, tabte Humøret og løb bort for at kunne komme til Penang eller Singapore og slutte ny Kontrakt paa en anden Plantage, hvor Udsigterne tegnede lidt mere lyse og sikre, deres Løn blev nemlig beregnet, efter hvad de kunde præstere af høstet Tobak paa det Areal, der blev hver af dem tilmaalt.

Jeg var saaledes tildelt ca. 50 Kinesere, som jeg arbejdede med ude i Jungelen ved Grøftegravning. En Dag opstod der pludselig Uro iblandt dem, de smed deres Værktøj, sprang op af Grøften og raabende og skrigende gav de sig til at løbe hjem ad den Vej, der førte fra Arbejdspladsen. Jeg søgte at stoppe dem, men det var umuligt, hvorfor jeg ad en kortere Vej løb til vor Bolig, da jeg troede, de vilde storme denne. Dette var dog ikke Tilfældet, de var kun løbet til deres Huse, havde taget deres faa Ejendele, og kort efter saa vi hele Flokken hylende fare

forbi os. Min Svoger kom kort efter hjem, og da vi meddelte ham det passerede, sagde han, de er flygtede, vi maa efter dem; men da vi naaede Wambofloden, var de naaet over denne, de havde bemægtiget sig alle Malajernes Baade, og dels i disse og dels svømmende, lagt Floden imellem dem og os. Der var ikke andet at gøre, end at skaffe os ny Arbejdskraft i en af Malakkabyerne, hvad der var forbundet med stor Ulejlighed og Bekostning.

* *
* *

Min Svoger skaffede mig saa Plads paa en tysk Plantage, »Rotterdam Estate«, der tilhørte et Par, i Tyskland boende Herrer, Ritgen og Cramer, der efter at have tjent en Masse Penge, var rejst hjem til das Vaterland og der nød Frugterne af deres Arbejde i Østen, suppleret med de store Beløb, som deres Arealer, under Administratørernes Ledelse, stadig indbragte dem, og det var meget, for der blev arbejdet med over tusinde Kinesere, foruden store Styrker af Javaner og Klinggalesere, og der var 13 Europæere og en af disse blev jeg.

Min Ankomst til »Rotterdam Estate«, formede sig paa en ret komisk Maade, jeg kom kørende i en Kareta seva (Lejevogn) med en Malajer som Kusk, han holdt ved Administratørens Hus, der var bevogtet af to mægtige store, skæggede Bengalesere, de lod mig dog gaa ind i Huset, men jeg traf ingen i Kontoret, ud over en lille Pige paa ca. 4 Aar. Hun gav sig til paa gelaüfigt Tysk at plapre op, ikke fordi jeg ikke kunde forstaa hende, og heller ikke fordi jeg ikke kunde svare hende, men nærmest fordi jeg var imponeret over den Lethed, med hvilken hun beherskede det grammatikalsk vanskelige Sprog, stod jeg maalløs, hvorfor hun, med lige saa stor Færdighed, plaprede løs paa malajisk, hvori jeg unægtelig var endnu daarligere hjemme, heldigvis ankom hendes Fader, der havde været optaget i de andre Gemakker som Følge af, at hans Hustru netop samme Dag havde sat en lille Dreng ind i Verden. Den lille Pige fór straks henimod ham med et »Papa, hvad er det dog for en Herre, han kan hverken tale tysk eller ma-

lajisk«. Vi lo i Fællesskab af den lille ivrige Dame, og en af Bengaleserne fik nu Order til at føre mig hen til et nærliggende Hus, hvor jeg skulde bo den Nat, for saa senere at kunne blive ansat i min Afdeling, hvor jeg skulde herske over 80 Kinesere.

Glad blev jeg, da den første, som jeg mødte var en Hr. v. Bernstorf, en ung Tysker, sammen med hvem jeg havde gjort Udrejsen. Sent kom vi til Køjs, der var saa meget, der skulde snakkes om, men Nattero fik vi ikke, thi kort efter at vi var faldet i Søvn, blev vi vækket af Horntuden, der var udbrudt Ildebrand i det høje Græs (Lalang), som fandtes ude ved Markerne, og nu før vi afsted i Spidsen for en Skare Indfødte for at bekæmpe Ilden.

Hvorledes det gik til, ved jeg knapt, men pludselig opdagede v. B. og jeg, at vi var omgivet af et Ildhav paa alle Sider, kun et Sted fandtes en Skovstrækning, kunde vi naa den før Ilden, kunde vi dække os der, vi løb, ledsaget af to Javanere, alt hvad vi kunde, og slap ogsaa ud af det luende Baal og ind i Skoven, der var selvfølgelig hverken Vej eller Sti, men dette til Trods, trængte vi takket være vore Javanere og deres Huggeknive (Parangs), frem, til vi naaede et lille Vandløb, som vi sprang ned i, og nu fulgte vi dette i en lang Strækning, kravlende over nedstyrtede Grene og væltede Stammer, heldigvis havde vi Tændstikker, og til al Lykke voksede der langs Bredden nogle rørformede harpiksfyldte Planter, der kunde bruges som Fakler, men langsomt gik det kun fremad.

Saa hørte vi i det fjerne Hornblæsen, og da vi naaede til et Sted, hvor der var slaaet en Bro over Vandløbet, kravlede vi op og følgende Vejen, der havde Tilknytning til Broen, traf vi det øvrige af Estatets Herrer, der alle var blevet tilsagt, for at bekæmpe Ilden, og som halvejs havde troet, at den nyankomne Assistent og v. B. var blevet fortæret af Luerne. Det blev en hel fornøjelig Nat i v. Bernstorfs Hus. Kadémanden blev banket op, og i en Ladning Øl blev min lidt løjerlige Introduktion og vor Tilbagevenden fra »Ildlinien«, fejret.

— De to Javaner var der ikke andre end mig, der

tænkte paa, de fik da ogsaa en Belønning for deres Deltagelse i vor Redning.

EN VENDUTIE

En af de første Oplevelser, jeg fik efter min Ankomst til »Rotterdam Estate« var en Auktion, som jeg overværede. En af Assistenterne, forresten ham, som jeg kom til at afløse, havde paadraget sig en stor Gæld til den kinesiske Købmand, der tilligemed stod i et tjenstligt Forhold til Plantagens Assisterer, da han var Hovedopsynsmand for de kinesiske Kulier.

Dette Gældsforhold var utilladeligt, og Assistenten fik sin Afsked.

Det var hans Agt, at rejse hjem til Tyskland, men Penge havde han ikke, og derfor besluttede Plantagens og flere Nabo-Estateres Herrer, at møde op paa den Auktion, hvor han skulde sælge sit Indbo m. m.

-- Vi samledes i hans Hus, og blev ved et veldækket Frokostbord særdeles godt beværtet, saavel med koldt som varmt, og der var i særlig Grad ingen Mangel paa Drikkevarer. Kadémanden havde endnu en Gang, i Haab om at faa noget af sit Tilgodehavende, maattet levere sine Butiksvarer.

Efter at der var sagt »Mahlzeit«, begyndte Vendutien, som Hollænderne kalder det. Det var fabelagtige Priser, han fik for sit Møblement og de andre Sager. Jeg blev Ejer af et pragtfuldt engelsk Fajancespisestel til 18 Personer, jeg syntes, at jeg som hans Afløser, maatte vise min Velvilje overfor ham, og bagefter førte jeg en energisk Kamp om Besiddelsesretten til et indrammet, forøvrigt ret tarveligt, Olietryk af Kejser Wilhelm, »der Greise«. De tyske Assisterer vilde ikke have, at »Danskeren« skulde løbe af med deres Kejser, det gjorde han nu alligevel, men det blev ikke helt billigt.

Efterhaanden som Salget fandt Sted, blev Stemningen, takket være adskillige Angosturabitre, »Paid«, højere og højere, og da alt hans Inventar var solgt, begyndte man at sælge løs paa de utroligste, fuldstændigt værdiløse Ting —

et gammelt Penneskraft og en havareret Vifte indbragte adskillige Gylden, saa var der een, der bemægtigede sig Genneverflasken og Angosturaen og skænkede Snapse, der blev solgte, Køberen tømte den ham tilslaaede Pokal, og dermed fortsattes, til alt Spiritus var udryddet. Herrerne kunde nu begive sig til deres respektive Hjem, idet Køberen af de Genstande, som var nødvendige til at den bortdragende Assistent kunde friste Tilværelsen til sin Afrejse, fik Lov til, at blive i hans Varetægt, hvad just ikke var særlig heldigt for mit fine Porcelain, der blev noget medtaget ved et Par paafølgende »smaa« Afskedsfester, han holdt, før han forlod Sumatra. Naa, det spillede ikke nogen særlig Rolle, jeg naaede aldrig at blive Vært for et Selskab, hvor der var Brug for 18 Suppetallerkener.

Denne Auktion, var dog, trods sin Munterhed og det gode Kammeratskab, der herskede mellem alle Herrerne, saavel Tyskere, som Hollændere og Engelskmænd, for mig en Advarsel om, hvorledes det kan gaa En i det fjerne Land, og jeg lovede mig selv, at jeg vilde leve saadan derude, saa jeg kunde samle saa meget sammen, at der, saafremt jeg blev syg og tvungen til at rejse hjem, var nok til at klare Billetten, saa jeg ikke som her, skulde være henvist til andres Barmhertighed.

SYGDOM, DØD OG BEGRAVELSE

Jeg havde været et Aar paa »Rotterdam« A, saa blev jeg forflyttet til Afdeling B, hvor der skulde aabnes nyt Land; det var under særdeles vanskelige Forhold. Landet var ret lavt liggende og et lille Vandløb skulde oprenses, for at faa sænket Vandstanden. Hver Dag sjaskede Mandskabet, der bestod af et halvt hundrede javanske Kulier og deres Tuan, afsted gennem Sumpe og Mudder hen til det lille Flodleje, hvori der blev arbejdet med at rense det for omstyrtede halvraadne Træstammer og Grene, for at skaffe Aftræk for Vandet.

Staaende paa en Træstamme eller ogsaa midt i Floden, ledede man Arbejdet; det var ingen behagelig Luft at indaande, tung og kvælende under de tætte Bladkroner, og

stinkende af al den Raaddenskab, der fandtes. Følgen blev ogsaa, at mange af Kulierne fik Dysenteri og blev indlagt paa Sygehuset, saa der maatte stadig nye Folk indsættes. Herrerne gik det heller ikke stort bedre. Først blev en Hr. *Putfacken* syg, og derpaa Hr. *Rothewoll*, de blev sendt til Penang, hvor de blev anbragt oppe i Bjergene, for at den rene Luft der, kunde gøre dem raske paany, saa maatte »Danskeren« til det, jeg holdt ogsaa ud til Arbejdet var tilendebragt; men en alvorlig Dysenteri blev Følgen, og jeg troede næppe, jeg var kommet igennem den, hvis ikke en javansk Kvinde havde givet mig noget »Obat«, som hun fremstillede af Urter, hun samlede i Skoven. Til Penang kom jeg ikke, saa stor Pris satte de ikke paa mig, men udmattet blev jeg af den skrækkelige afmagrende Sygdom, og det var undertiden saadan, at jeg knapt kunde slæbe Benene hjem fra mine Marker.

I denne min Sygdomsperiode, som jeg dog ikke i mine Breve til Hjemmet turde skildre i den Omfang, som jeg havde den, fik jeg flere Gange Besøg af en ung Dansker, *Marshmann* hed han, han lovede mig, at han, hvis jeg skulde gaa bort, nok skulde bringe Hilsen hjem til mine Forældre; men anderledes blev det, det blev mig, der ved min Hjemkomst maatte meddele hans Fader, Tobaksfabrikant M. i København, om Sønnens tragiske Død, — den jeg ganske kort her skal skildre:

Pengene (det var mexikanske Dollars), der brugtes til Udbetaling, blev hentet pr. Sampan ved Flodmundingen, og paa Skift blev en af Assistenterne sendt af Sted, for at bringe dem til Plantagen, saaledes skulde *Marshmann* ogsaa en Gang hente 1000 Dollars. Han havde to Malajer og en Kineser med som Fører, Baaden skulde jo stages op imod Strømmen, og der kunde undertiden gaa et Par Dage, før Maalet blev naaet.

Man ventede i lang Tid paa hans Ankomst, men da han ikke kom, saa blev der sendt Folk af Sted, for at undersøge Forholdene. Og han blev fundet, bundet fast til Baaden, der var skudt ind under en væltet Træstamme, hans Folk havde dræbt ham og røvet Kassen med Pengene.

Inde i Skoven fandt man Kineserens Lig, om han har villet forsvare sin Herre, eller Malajerne har ment, det var lettere og mere formaalstjentligt ved Delingen af Pengene, at dividere 1000 med 2 end med 3, nok derom, Røverne blev, saa vidt mig bekendt, aldrig fangede og straffet.

* * *

Det var ellers ikke, trods det usunde og farlige Liv, der levedes i Østen, ret ofte at en Europæer døde derude, som Regel blev de sendt hjem til Europa, naar de blev saa syge, at Helbredelse ansaas som umuligt. Mange af dem levede videre, men oftest med ødelagt Lever eller med hyppigt tilbagevendende Malariaanfald.

Kun en Gang var jeg med at begrave en europæisk Planter, ja Planter kunde man næppe kalde ham, thi han døde efter et forholdsvis kort Ophold paa Sumatra.

Det var en tysk Greve, *v. Stolberg* var hans Navn, hans Liv havde vist ikke været særligt eksemplarisk, og han blev derfor af Slægten sendt ud til Indien, for at rette sig.

Forholdene passede ham forbistret daarligt, han led af Varme og Tørst, og mange Maaneder var ikke forløbet, før han blev syg og døde.

Begravelsen i Troperne foregaar ret hurtigt efter Dødsfaldet, saa allerede Dagen efter blev Assistenterne tilsagt at give Møde og følge ham til Jorden.

Kisten blev læsset paa en tohjulet Kærre forspændt med to Bengaleserokser, og vi fulgte i vore Vogne eller til Hest. Kineserne havde om Formiddagen været ude i Skoven, og paa en Plads hvor der tidligere havde ligget et Europæerhus og som var kendetegnet dels ved, at der endnu voksede nogle Kokuspalmer og Banantræer, og dels ved at der fandtes et lille Bjerg af tomme Flasker og Konservesdaaser, Efterladenskaber fra Assistentens Maaltider. Her havde Kulierne gravet hans Grav. Kisten blev løftet af Vognen og sænket ned, Administratoren sagde nogle pæne Ord, og enhver af os kastede en Haandfuld Jord ned paa Laaget af den, af raa Brædder, sammentømrede Kiste, der rummede Liget af en Repræsentant for en meget kendt tysk

Adelsslægt. Næppe er der vist ved hans Vugge nogen, der havde tænkt, at hans Endelig og Jordefærd skulde forme sig paa denne Maade.

Medens Kineserne kastede Graven til, fik vi Lejlighed til at betragte hinanden nærmere, og det skal ikke nægtes, Eftersynet fremkaldte en Del Munterhed, vi var jo alle i Anledning af den højtidelige Handling, blevet iført de fra Europa medbragte sorte Frakker, men de fleste af Bærerne havde under Opholdet i Tropen skiftet Figur, en var blevet tynd og mager, og en havde anlagt sig en temmelig stor Mave, saa Tøjet virkede just ikke flatterende, og da vi efter Begravelsen var samlede i Administratorens Hus, fandt der en almindelig Frakkeombytning Sted, og det kan ikke nægtes, at det var helt gode Resultater, der opnaedes.

* * *

Derimod har jeg overværet adskillige Kineserbegravelser, paa »Ajer Natas« døde der, i de to Aar jeg var der, ca. et Par Hundrede Kinesere, der herskede en slem Koleraepidemi, lige som ogsaa de andre Tropesygdomme, »Berri Berri«, Malaria og Dysenteri, ryddede godt op i vort Mandskab, der stadig maatte erstattes af nye.

Kinesernes Begravelse var endnu mere simpel end Grev v. Stolbergs. Der blev udbetalt et Par Dollars til Omkostningerne, de var heller ikke store, en Bastmaatte og et Stykke Reb blev Liget svøbt ind i, saa sænkedes det i et Hul ude i Skoven, meget dybt kom det ikke i Jorden og Vildsvinene gravede det undertiden op, og delikaterede sig med Kadaværet. Et Par kinesiske Lyspinde blev stukket ned i Jorden, og Resten af Pengene, helst en saa stor Part, som vel mulig, brugtes til »Gravøl«.

Et »Surratjallan«, d. v. s. et Pas, fik den døde altid med sig i Graven, det var nødvendigt for ham, for at kunne komme ind i den kinesiske Himmel, men det er et Spørgsmaal, om hans Gud, »Topékon«, har kunnet tyde min Skrivelse, hvori jeg paa Dansk erklærede, at han var død med min Tilladelse, og at jeg havde eftergivet ham hans Gæld, hvad jeg jo lige saa godt kunde gøre, da der næppe var nogle Efterlevende, der vilde dække den.

I BATAKLANDET

Ofte blev jeg efter min Hjemkomst opfordret til at fortælle noget ude fra Østen. Jeg maa forudskikke den Bemærkning, at i 1892 havde Hjemmefødingerne ikke saa megen Kendskab til de fjerntliggende Lande, som nu om Dage, hvor Foredragsholdere og Biografer fremviser Billeder fra disse Steder, og det skete derfor, at man, naar man fortalte noget der ude fra, blev holdt for at være en Ætling af selveste Hr. Münchhausen.

Saaledes ogsaa i et Selskab af Landmænd paa en Herregaard i Horns Herred, hvor jeg ganske uskyldig kom til at omtale, at jeg i Singapore, naar jeg vilde besé Byen eller Omegnen, lejede en Rickshaw, som nu enhver ved, er en tohjulet Vogn, trukket af en Kuli; men da blev jeg afbrudt i min Fortælling af en Forpagter med et: »Nej stop nu, den kan vi ikke ta', at de kørte med Menneskeforspand«. Og saa maatte jeg fortælle Selskabet følgende Oplevelse:

IDOLA -- IDOLA

Batakkerne er en Folkestamme paa Sumatra, de oprindelige Beboere af Øen, som af Malajerne var trængt op i Bjergene; undertiden kom de i deres Baade ned ad Floden, naar de skulde til Udskibningsstedet, med deres faa Produkter, Majs, Ris, Tobak og Gummi. — Og undertiden lagde de til ved Plantagen, »Ajer Natas«, hvor jeg den Gang var ansat, og nysgerrig som jeg var, fik jeg mig mangen lun Passiar med Baadførerne, blandt andet fortalte de mig om deres Avl af Gummi, hvad der senere bragte mig paa den Tanke, at der kunde laves Plantager af disse Træer. Under vor Samtale nævnte en af dem ogsaa, at der oppe i Bjergene fandtes store Huler, i hvilke der opholdt sig nogle vingede Skabninger, og jeg fik Forstaaelsen af, at det maatte være Flagermus, og da man paa flere Steder havde begyndt at anvende Guano, fik jeg den Tanke, at der sikkert i disse Grotter fandtes en Del Gødning. Jeg fik udrustet en Ekspedition, og ledsaget af en halv Snes Javaner og deres Mandur (Fører), begav jeg mig paa Vej

Batak-Huse.
Høvdingens Hus ses tilhøjre.

op i Bjergene, medens en større Afdeling Javaner skulde gaa op ad Floden med Baade og Værktøj, samt Sække til at fylde vort eventuelle Udbytte i.

Rejsen derop var meget interessant, vi maatte vade igennem en Del smaa Vandløb, der strømmede ned mod den store Flod, og vi saa, efterhaanden som vi steg opad, hvorledes Vegetationen forandrede sig, vi traf en Del Planter, som ikke groede paa Lavlandet og ligesaa forskellige, af os, ukendte Dyrearter.

Endelig, en Aftenstund, naaede vi vort Maal, den Batak-høvding, med hvem jeg havde truffet Aftale om min Ankomst, han modtog os meget venligt i sin Kampong (Landsby). Efter at vi havde indtaget et godt Foder, var jeg Gæst i hans Hus, hvis Gavle var flettet af Bambus i meget smukke Mønstre, og efter at han havde faaet min Tilladelse til at indbyde nogle af sine Undersaatter, tilbragte jeg en ret behagelig Aften i deres Selskab.

Høvdingen var meget interesseret i, hvorledes de hvide levede, og hvorledes vort »Nigri« (Fædreland) var, og jeg fortalte løs. Jeg skildrede vort Klima, Vinterkulden, der fik Folk til at klæde sig i Skind. »Idola!« sagde Høvdingen,

det var hans Forundringsudbrud, som skulde betyde saadan noget som: »Ja, vil man bare tænke sig.« -- Jeg talte om Regnen, der i Kulden blev ligesom Rismel, og at man kunde bygge Huse af Sneen. — »Idola«, lød det paany, stadig med stærkere Betoning, og jeg fortalte ham om Floder og Søer, der frøs til Is, saa Mennesker kunde gaa oven paa Vandet. — »Idola! sagde Høvdingen, og fra alle mine Tilhøreres Læber lød det som et Ekko: »Idola!« — »Idola!«

Men da det var blevet ud paa Natten, og Batakkerne havde forladt Huset, og Høvdingen skulde anvisе mig et Sengeleje, et Par flettede Bastmaatter og en Skammel til Hovedpude, saa fik jeg hans Hjertens Mening at vide: »Ja, Herren kan nok forstaa, jeg troede ikke paa de Historier, som De fortalte, men jeg vilde naturligvis ikke sige det, hvor mine Folk var til Stede, jeg vilde ikke gøre Herren malu (flov), men de andre Tilhørere, de staa jo langt under mig, saa de har ikke bedre Forstand, lad dem bare tro, hvad De har fortalt«.

(Saa kunde Selskabet paa Herregaarden, der betvivlede Rigtigheden om en Rickshaws Eksistens, jo selv træffe en Sammenligning).

Næste Dag gik vi ud til Djævehulerne, de fleste var ret utilgængelige, men vi fandt dog en, tilmed beliggende nær ved Floden, hvor der var Arbejdsmuligheder. Indgangen var ret trang, maaske en Meter i Gennemsnit, vi tændte nogle Fakler, og jeg beordrede en Mand til at krybe derind, men mine Folk var blevet saa opskræmte ved Batakernes Fortælling om, at Hulerne var Hjemsted for »Hantu« (Djævle eller onde Aander) saa de nægtede pure, at nærme sig Indgangen. Følgelig maatte jeg selv til det, med en brændende Fakkel i Haanden krøb jeg fremad. — Jeg var just ikke bange for »Hantuerne«, men ellers kunde man jo ikke vide, hvad der muligt havde taget Ophold derinde. — Da jeg naaede Enden paa Gangen opstod der et forskrækkeligt Røre i Rummet, og en Strøm af store vingede Skabninger, vækkede ved Lysskæret, baskede hen over mig, søgende Udgangen. Min Fakkel blev slukket, og jeg raabte ud til Javanerne om at bringe mig Ild, men der kom in-

gen, saa jeg maatte begive mig paa Tilbagevejen. Da jeg naaede ud, var jeg alene paa Pladsen, Mandskabet, opskræmt af Spektaklet i Hulen, havde smurt Haser, og først efter en rum Tid, kom de paany til Syne.

Nu var Hulen imidlertid tømt for Flagermus, og vi gik i Gang med at grave det alentykke Lag Gødning op, fylde det i Sække, hejse disse ned ad Bjergvæggen og laste de to »Sampan«, som imidlertid var kommet op ad Floden.

* * *

Efterspillet havde nær blevet det artigste, thi mens vi arbejdede i Hulen, ankom en anden Batakhøvding ledsaget af en Flok Mænd, og nu udspandt der sig et meget livligt Skænderi mellem denne og den første Høvding om, hvem der havde Ejendomsret til Fjeldet, det laa, saa vidt jeg kunde forstaa, lige paa Grænsen, og havde tidligere ikke haft synderlig Værdi, men nu var det, efter deres Mening, blevet en Guldgrube.

Jeg hørte senere, at det førte til aaben Strid og Krig mellem de to Naboer. Den kunde de forsaavidt have sparet, for det viste sig, da jeg sendte en Prøve af Gødningen til Steins Laboratorium i København, at der ikke var nogen særlig høj Analyse paa Stoffet, der var iblandet en Mængde Sand og Jord fra Hulens Loft og Vægge.

ROTTANHUGNING OG TIL ANDRE EGNE

Livet paa Sumatra formede sig ellers ret ensformigt. Det var Arbejde og atter Arbejde, Dag ud og Dag ind fra Morgen til Aften. Hver 14. Dag var det Betalingsdag, saa skulde de kinesiske Kulier rense Veje og Bygningspladsen for Ukrudt, og saa mødte de til Betaling, fik Forskud paa deres Akkordtilgodehavende, og en Bon for hvilken de, hos den kinesiske Købmand, kunde faa Ris udleveret, naar man saa havde regnet af med de ca. 100 Mand, som var tildelt hver Assistent, saa havde man fri hele Eftermiddagen og kunde enten ride hen og besøge en Assistent paa en Naboplantage, eller hvis der, som paa »Rotterdam«, var mange Assisterter, en af disse. Aftenerne var jo ikke altid sær-

lig hyggelige, man søgte at holde Moskitosværmen fra sig ved at antænde noget Tobaksaffald, der var lagt til Rette i en tom Petroleumsspand, Røgen kunde saa nogenlunde holde Bæsterne borte, men det var ingen behagelig Duft at indaande, saa studerede man sine Aviser (jeg modtog hver 14. Dag en Pakke, sendt fra Danmark, det var jo ganske vist lidt gamle Nyheder), saa læste man sine Breve fra Hjemmet eller fra andre gode Venner endnu en Gang igennem og gik maaske i Lag med at besvare dem, og saa krøb man ind i sit »Klambo« (Moskitonet), saa kunde man have en rolig og fredfyldt Nat, saafremt man da ikke havde været saa uheldig, at lukke en Moskito med ind i Nettet, for saa var der ikke andet for end haabe paa, at den snarest vilde holde op med at flyve summende omkring, men sætte sig til Ro paa et eller andet kødfult Sted og faa mættet sin Blodtørst.

* * *

Som jeg omtalte i min korte Indledning, maatte jeg paa Grund af de ugunstige Tider, der fik en Mængde Plantager til at krakke, gaa hjem før jeg havde naaet det Maal, jeg havde sat mig, at blive Nabob eller noget i den Retning.

Da »Ajer Natas«, den engelske Plantage, gik i Likvidation, søgte jeg at lave mig en Virksomhed ved at høste »Rottan« (Spanskrør). Vi havde været nødt til at afskedige en stor Del af vore kinesiske Kulier, da vi kun skulde bruge et Faatal til at gøre den indhøstede Tobak færdig til Afskibning. Lediggængerne engagerede saa jeg til at skære »Rottan«, som der fandtes en Mængde af i de store Skove. De gik ud om Morgen og afleverede deres Udbytte om Aftenen til mig, der saa betalte dem efter, hvad de havde høstet.

Det gik meget godt en Tid, jeg lastede en Baad, og sendte den af Sted til Udskibningsstedet, hvor den blev modtaget og videreforsøgt til Eksport. —

Men en Dag fik jeg en Skrivelse fra Kontroløren i Kvallo med Opfordring til at holde op med denne min Virksomhed, vor Koncession lød paa Ret til Plantning, og som saalov til at fælde og brænde Skovens Bevoksning; men, saa

mærkeligt som det end lyder, havde jeg ikke Lov til at hugge og sælge, hvad der groede paa Arealet.

Jeg fortsatte imidlertid min Hugning, endnu efter at jeg paany havde modtaget en Advarsel, men saa en Dag fik jeg Meddelelse om, at min sidste Rottanladning var blevet beslagnagt, og at der var en Afdeling Oppassere (hollandske Politisoldater) paa Vej op for at »tale« med mig, og saa holdt jeg inde, jeg samlede mit Mandskab, vi forsynede os med Spisevarer og forlod »Ajer Natas« dog ikke ad Flodvejen, men igennem Landet, for at naa til en nordligere løbende Flod i Assahan, hvor jeg havde erfaret, at en Tysker ved Navn *Hering* fortsat arbejdede videre, benyttende sig af Tidernes Ugunst til at udvide, idet han for billige Penge anskaffede sig saavel Mandskab, Maskiner, Okser og hvad der ellers var Brug for.

Det var en drøj og vanskelig Tur igennem Urskoven, hvor der mange Steder kun var Dyrespor, vi kunde følge; men hvor disse hørte op eller førte i en fejl Retning, maatte vi, med Kompasset i Haanden, hugge os Vej. Mange Smaafloder traskede vi igennem, og naar jeg om Aftenen tog Strømperne af, saa faldt der tykke blodmættede Iglar ud af dem. Disse ubehagelige Smaabæster »Kolinda«, er saa tynde, at de kan trænge igennem Strømpens Masker, men ikke komme ud, naar de har suget sig mætte.

Imidlertid — vi naaede, efter mange Besværigheder, vort Maal, en Plantage, paa hvilken der var ansat en dansk Inspektør, ved Navn *Bierring*. Hvor var jeg dog blevet snavset, og hvor var et Bad og et Sæt rent Tøj velgørende, og hvor smagte dog ikke et veltillavet Maaltid Mad herligt, efter at jeg i flere Dage havde levet af Brød og Ris.

EN LUSSING OG HVAD DERAFF FULGTE

Længe kunde jeg dog ikke opholde mig hos Hr. Bierring og hans elskværdige Hustru, jeg skulde videre, for at faa afsat mine Kinesere, og det lykkedes ogsaa, endda nemmere og hurtigere end jeg havde tænkt.

Administratoren paa Naboplantagen, en Hollænder ved Navn *Suterik*, fik hele Bundet ganske gratis, imod at jeg

ogsaa fik Ansættelse som Assistent hos ham, men mit Tjenesteforhold blev ikke af lang Varighed. Administratøren havde, i Lighed med de fleste af de hvide Plantere, en Husbestyrerinde, hun var Kineser, og var *særdeles* gode Venner med Overtandelen, en kinesisk Forvalter, ved Navn »Ah Thi«, hvis Hovedopgave var at være Tolk mellem Assistenterne og Kulierne, saaledes at Ordrene fra Europæerne gik gennem ham til Arbejderne.

Nu, efter at jeg havde været saa mange Aar i Tobaksdyrkningen, benyttede jeg ikke denne »Herre« ret meget, men gav mine Ordre direkte til mine »Tandeler«, der hver havde en Arbejdsstyrke paa 25 Mand. Dette passede tilsyneladende ikke »Ah Thi«, og det skete flere Gange, naar jeg kom ud i mine Felter, at Folkene var taget fra det Arbejde, jeg havde sat dem til, og naar jeg spurgte mine »Tandler« om Grunden, svarede de, at det var efter Ordre fra »Overtandelen«. Et Par Gange fandt jeg mig i hans Overgreb, men en Dag, da jeg, som sædvanlig, gik min Tur igennem Markerne, kom han hen til mig, og da jeg bebrejdede ham, at han blandede sig i min Virksomhed, og han svarede mig lovlig frækt, langede jeg ham en ordentlig Lussing, saa han styrtede paa Hovedet ned i en dyb Muddergrøft, der gik langs Vejen.

Jeg vil just ikke indrømme, at han var køn, da han kravlede op; hans snehvide Dress havde forandret Udseende, lige fra Sko til »Tovtjang«, (hans med hvide Baand iflattede Haarpisk) drev af Snavs og Væde, og da han havde glemt at lukke Munden, da han dykkede, maatte han spytte slem, før han, rasende, tilraabte Kulierne: »Pa Tovkæa«, at de skulde slaa løs paa mig. Heldigvis var Størsteparten af Kineserne i dette »Kongsi« mine gamle Rottanhuggere, og de var mig fra gammel Tid hengivne, saa de blev ikke opflammede af hans Hævnskrig, og vaad og snavset maatte Fyren luske af, medens mange af hans Undergivne tillod sig at trække lidt paa Smilebaandet, for det var en meget ynkelig Figur, han gjorde.

Jeg vidste meget godt, at denne Lussing maatte faa Følger. Forholdet, han stod i til »den store Herres« Husbestyrer-

inde »Njai«, var ikke ukendt, og hun paavirkede Hr. Suterick saaledes, at han skrev et Brev til mig og bebrejdede mig min Opræden overfor »Ah Thi«.

Godt blev Forholdet ikke mellem Administratoren og mig. Jeg kunde mærke, at han var under daglig Paavirkning af Pigen, og et Par Gange var jeg lige ved at henstille til ham, enten at jage hende eller »Ah Thi« bort, men det sidste lod sig nu ikke saa let udføre, da han havde en umaadelig Indflydelse paa og Magt over alle Kulierne.

Men saa en Aften, jeg var ved at gaa til Ro, kom min gamle trofaste Tandil, »Lo Su«, der havde fulgt mig fra »Ajer Natas«, og arbejdet under mig i 2 Aar, op ad Trappen til mit Hus. Han var listet hjemmefra, for at meddele mig, at »Ah Thi« pønsede paa at sætte Folkene op imod mig, og at jeg kunde være forberedt paa et Overfald, og maaske faa brændt Huset af over Hovedet paa mig, en Begivenhed, jeg ikke var særlig stolt af at overvære. Sagen var den, at for flere Aar siden, havde en Flok Malajer paa »Rotterdam Estate« sat Ild i mit Køkken, og jeg og den tyske Assistent, *Marschmeyer*, der boede sammen med mig, reddede kun Stuehuset ved at skære Taget af den Forbindelsesgang, der var imellem dette og Køkkenet, et Arbejde, der paa Grund af min Kontubernals Klodsethed, nær havde kostet mig højre Haands Pegefinger, hvad jeg den Dag i Dag bærer synligt Tegn paa.

Jeg takkede »Lo Su« for hans Oplysning, og han lovede at holde mig lidt à jour med Forholdene. Men den næste Dag besluttede jeg dog hellere at trække mig tilbage i god Orden. Jeg fik hyret en Sampan og solgte alt mit rørlige Gods, derunder min lille Hest og Vogn, for meget smaa Priser til de to andre Assistenten, en Hollænder og en Tysker, og saa — efter at have faaet mine Kister med de nødvendige Sager samt min Boy »Ah King« ombord — gled vi i Nattens Mulm og Mørke ned ad »Assahan« Floden — og saa var min Virksomhed som Planter endt. Jeg prøvede ganske vist at faa en ny Plads, men der var overalt, paa Grund af de tidligere skildrede Forhold, ingen Muligheder for at faa en Stilling — der var rigelig Arbejdskraft overalt.

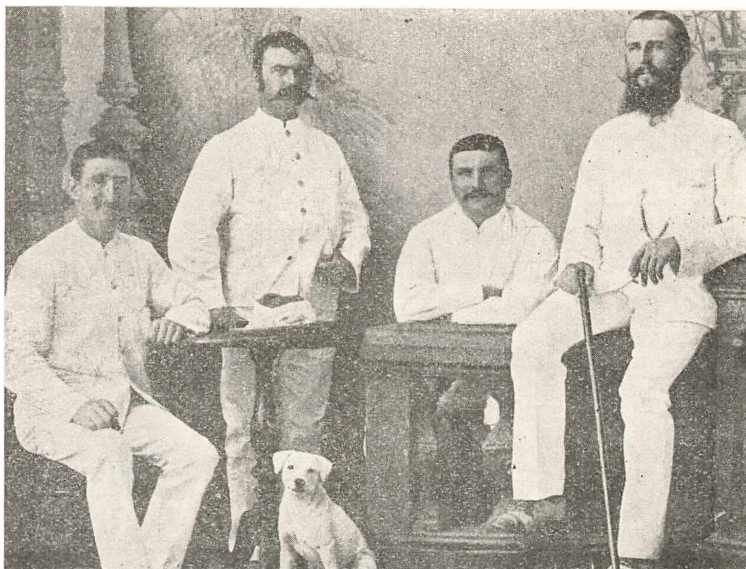
PAA AFSKEDSVISITTER

Jeg besluttede mig derfor til at drage hjem til Danmark og holde en Ferie for saa atter, naar Tiderne bedredes, paa ny at drage ud til Østen. Heldigvis havde jeg sørget for, at lægge nogle Penge til Side, saa jeg kunde betale min Billet hjem. Størsteparten af hvad jeg havde opsparet, havde jeg ganske vist anbragt i Land, som jeg, sammen med en Dansker, Nøkleby, og en Englænder, Brown, havde sikret mig, men som vi ikke nu kunde tænke os at arbejde med.

* * *

Saa skulde jeg da, efter de 5 Aars Ophold af Sted; men først vilde jeg rejse omkring paa de forskellige Plantager, hvor jeg havde gode Venner, for at tage Afsked med disse. Trods det, at det var med megen Vemod, man sagde Farvel til disse mange unge Mennesker, som jeg mulig aldrig mere igen skulde træffe, saa blev min Tur omkring til disse særdeles fornøjelig, — allevegne blev »Danskeren« modtaget med stor Venlighed, hvad enten det var hos Tyskere, Hollændere, Englændere eller Schweitzere, og flere Steder blev jeg et Par Dage som Gæst, saaledes hos mine tidligere Naboer fra »Ajer Natas«, *Huber* og *Stelling*, der ogsaa havde lukket deres Plantage og nu, højere oppe mod Bjergene, havde startet en ny Virksomhed paa Land, hvor der fandtes særdeles fine Træsorter, som de fældede og savede ud i Brædder og Tømmer. De havde en Flok Elefanter, der var afrettede til at slæbe Træstammerne sammen; det var morsomt at se, hvor disse kloge Dyr selv, ved Hjælp af deres Snabel og deres mægtige Tænder, kunde lægge Lænkerne om Stammerne og vælte dem omkring; og naar de saa var klar, slæbe afsted med dem hen til Savværket. En Mand sad overskrævs paa Halsen af dem og dirigerede Kolosserne ved forskellige Tilraab.

Jeg fik naturligvis Lyst til en Ridetur paa et af Dyrene, og da jeg kom hen og tog den i dens store Øre, et Tegn paa, at jeg ønskede at komme op, bøjede den sit Forben, saa jeg kunde benytte det som Stige, og med Snablen tog den mig bagi og løftede mig, saa let som en Moder løfter

Fra mit Sumatraophold.

4 Skandinaver (Tobaksplantere). Fra venstre: Hansen, Chr. Lassen,
Richter (Svensker) og T.-K.

Førstnævnte er nu død, Lassen, en Broder til min Svoger,
og Richter er begge boende i København.

sit Barn, op fra Jorden og satte mig til Rette bag dens store Hoved. De to Plantere havde ligeledes anlagt en Peberplantage, og det var en køn Have at spadsere i, thi Rankerne dannede Espalier og lukkede sig over En i de tætte Gange.

En Dag besluttede jeg mig til, sammen med en Hr. *Richter*, at tage en Udflugt til en engelsk Plantage; til det Formaal laante vi en Hest og en Bogy (en lille tohjulet Vogn), af den kinesiske Købmand, og med en javanesisk Hestepasser, »Says«, paa Bagsædet, kørte vi flot af Sted. Men Hesten var stædig, saa hvis ikke man passede paa, at lade den gaa straks efter at man var kommet til Sæde, »klæbede« den, og var ikke til at formaa til igen at sætte sig i Bevægelse, før den selv fik Lyst.

Vi blev særdeles vel modtaget hos vore Venner, der i et Antal af en halv Snes, var samlede i et Hus. Godt beværtede blev vi to Skandinaver, og da der herskede en ret babylonisk Sprogforvirring, hvor saa forskellige Nationer

var samlede, førtes Konversationen hele Tiden paa malajisk. Det led ud paa Aftenen, og vi besluttede os til at bryde op, men »Stip in de møtt«, som vor Pony hed, syntes, at den her befandt sig saa vel, at den ikke vilde i Gang.

»Kom saa op og faa en drink til«, blev der raabt oppe fra Verandaen, og vi gik atter ind i Huset.

Det gentog sig nogle Gange, men hjemad skulde vi jo, og vi blev saa enige om, hver fra sin Side at entre Vognen, og saa skulde »Saysen« give Slip paa Hesten, saa snart vi var kommet op, og derefter, i Farten springe paa Bagsædet.

Jeg kommanderede; Een, to, tre; op sprang vi og smed os i Agestolen — Ponyen før frem med et Ryk, med det Resultat, at Sædet løsnede sig, og vi faldt begge bag af Vognen. — Vi laa paa Vejen og saa paa hinanden, men da det viste sig, at vi var sluppet godt fra vor Kulbøtte, gav vi os til at le, og i Triumf blev vi af vore Venner, der var kommet løbende ned ad Trappen, for at samle os op, ført tilbage, og det blev langt ud paa Natten, før vor »Says« vendte tilbage med den, vistnok angerfulde »Stip in de møtt«, der havde faaet sig en Ekstratur — og vi kom da endelig lykkelig og vel hjem til vort Udgangspunkt.

Paa »Rotterdam Estate« var der saa den sidste Aften et stort Afskedsgilde for mig, men det formede sig ret uhyggeligt. Der var dækket et fint Aftensbord, men just da vi skulde til at spise, rejste der sig en mægtig Orkan, saadan som det undertiden kan ske i Troperne.

Stormen søndersled de bambusflettede Maatter, »Kres«, der hang paa den aabne Veranda, hvor Bordet var dækket, og Regnen piskede ind, saa vi fik travlt med at redde Herlighederne og bære dem ind i de mere lukkede Værelser, Møblerne, Stole og Borde førtes over det vaade, glatte Gulv hen i den ene Side og stabledes op langs Rækværket, og vi ventede hvert Øjeblik, at Huset skulde vælte. Men heldigvis — det gyngede, men det holdt. Ikke saa heldig gik det med de, med Tobak, fyldte Lader, hvoraf flere blæste omkuld, og der blev ødelagt for mange tusinde Dollars Tobak, saa Assistenterne var just ikke i Perlehumør, da jeg, den næste Morgen, drog afsted.

Livet der ude i Tropen formede sig til Tider noget vildt, blandt de unge Mennesker, der, det kan vel næppe helt nægtes, var draget ud til et Land, hvor Helbredet ofte var Indsats for, hvad de kunde opnaa. Som et lille Eksempel paa, hvorledes man til Tider »festede«, kan denne Historie fra mit første Aar paa »Rotterdam Estate«, gælde:

FRIDTJOF OG INGEBORG

Den 7. September var det, og er det forresten endnu, min Fødselsdag. Jeg havde i den Anledning indbudt alle de Herrer Assistenterne paa »Rotterdam« til en festlig Sammenkomst. Min Kok havde gjort sig stor Umage med Madens Tilberedning, der var dækket et fint Bord med Størsteparten af mit fine Porcelæn, og der var ikke for stor Afstand mellem Vinflaskerne.

Gæsterne ankom fuldtalligt, og Hr. Marschmeyer med hvem jeg delte Hus, begyndte allerede ved deres Ankomst at optræde som en Slags Vært, trods det, han ikke med et Saltkorn havde bidraget til Arrangementet. Det irriterede mig selvsagt noget, selv da han ved Bordet paa mine Vegne bød velkommen, men jeg beherskede mig saa nogenlunde.

Men saa skete der noget, der fik mit Taalmodighedsbæger til at flyde over.

Kulierne havde ude i Skoven fanget to smaa Vildsvinegrise, som vi kaldte Fridtjof og Ingeborg, et Par pudsige Krabater, der trivedes godt og som vi havde megen Moro af trods det, at man just ikke kunde kalde dem stuerene.

Vi havde siddet et Par Timer til Bords, Stemningen var høj, som oftest Tilfældet er, hvor unge Tyskere er i festligt Lag, Maden havde smagt dem godt og den var skyllet ned med adskillige Glas, hvad der jo havde haft sin Indflydelse paa Gæsternes Temperament.

Saa kommer tilfældigvis Fridtjof luntende ind i Spisestuen, den var jo vant til at faa nogle Bidder naar vi spiste, den kom i nær Berøring med Marschmeyers ene Ben og i Kaadhed tager han Dyret op og sætter det midt paa Bordet, hvor det begynder at løbe omkring, væltende Glas og Fade.

Nu blev jeg for Alvor gal i Hovedet, »Schweinigel« slyn-

gede jeg ud til Marschmeyer, der returnerede med et lignende smagfuldt Udtryk, der gjorde mig saa opbragt, at jeg slyngede ham et Glas Vin i Ansigtet, nu blev han »fuchswild«, han rejste sig op og forlangte, at jeg skulde give ham en Undskyldning, hvad jeg besvarede med at beklage, hvad jeg havde gjort: det burde ikke have været Vin, men derimod - - - -, jeg havde ofret paa ham. Han fór ind paa mig, fuldstændig ubehersket, de andre Herrer søgte at berolige ham, men saa rev han sig løs fra deres Hænder, løb ind i sit Værelse og kom kort efter ud med en Revolver i Haanden, han vilde skyde »den danske Hund«. Men nu kastede de andre Herrer sig over ham, fratog ham Revolveren og bandt ham fast til hans Seng, hvorpaa vi fortsatte vort afbrudte Maaltid, mens hans Vræl og Skrig stadig lød ud til os gennem den tynde Bladevæg.

— Da mine Gæster mente, at det ikke var tilraadeligt, at jeg blev i Huset sammen med det rasende Mandfolk, fulgte jeg hjem med v. Bernstorf, og efter de havde løst Marschmeyer, forlod ogsaa de Gæstebudet, hvis Afslutning just ikke havde formet sig helt harmonisk.

Næste Morgen vendte jeg hjem, men det gamle Forhold imellem os, var ikke til at genoprette, vi talte ikke et Ord sammen, vi sad til Bords over for hinanden, men havde vi noget at meddele, skete det enten skriftligt eller med vor Boy eller Kok som Mellemand.

Og saadan gik Tiden, til vi naaede Juleaften, da havde Administratoren indbudt os alle til sit store Hus, hvor Julen skulde fejres. Hver med sin Befordring kørte M. og jeg derhen, jeg hilste paa alle de tilstedeværende med Undtagelse af ham, og vi gik til Bords. — Efter at Administratoren havde budt velkommen, og efter at vi havde ladet vore Tanker gaa til vore Kære i de forskellige Hjem, som sikkert i denne Stund havde deres Tanker hos deres Sønner i det fjerne Østen, og vi havde tømte vore Glas paa en Gang at kunne samles med dem, sunde og raske, udtalte han sin Beklagelse over den Uoverensstemmelse (det var et meget mildt Udtryk), der herskede mellem to af Assistenterne, han havde ikke selv været til Stede ved mit Fødselsdags-

gilde, men han havde ved Samtale mellem de andre Herrer faaet det Indtryk, at Marschmeyer havde forløbet sig. »Man kan ikke opføre sig saaledes, naar man er Gæst«, udtalte han, hvorfor han afsagde sin Dom, der lød paa, at M. skulde gøre mig en Undskyldning, hvis han vægrede sig, vilde han blive udelukket af det gode Selskab.

Saa skete Forsoningen, og vi kunde, efter at have spist Risengrød og Andesteg, alle tage hinanden i Haanden ude paa den store Veranda, hvor et mægtigt Juletræ, et Muskatnøddetræ, der var pyntet med tysk Julestads og Julelys, straaede omkap med vore Øjne, og vore, just ikke særlig skolede Stemmer, sang en Julesalme, medens en Del Kineser stod maabende neden for Huset, og var Tilskuere til vor Sambejung (Fest).

Jeg tog saa til Singapore, hvor jeg opholdt mig en 8 Dages Tid, ventende paa det franske Skib, som jeg havde besluttet mig til at benytte til min Hjemrejse over Marseille.

Det var fornøjelige Dage, jeg havde der i denne, efter de daværende Forhold den Gang ret store By. Sammen med en ung Hollænder, der ogsaa havde besluttet sig til at rejse hjem, saa vi paa Herlighederne i Staden, tog af og til en Rickshaw og kørte ud i Omegnen og gjorde en Mængde Indkøb af forskellig Slags; det var ganske fabelagtig billige Priser, naar man først forstod at handle med disse «Røvere», der altid forlangte det tidobbelte for deres Varer. Jeg fik pakket alt i Kasser og afsendt det til Danmark.

Desto værre brændte det altsammen ved føromtalte Ildebrand paa Langemosegaard. Gudskelov havde jeg været ret flot med Gaver til Slægt og Venner, og jeg kan endnu den Dag i Dag, naar jeg besøger disse, glæde mig over de smukke Genstande, som de pietetsfuldt værner om.

MALAJISK

Jeg er ofte, efter min Hjemkomst, blevet spurgt, om det malajiske Sprog, var svært af lære, og jeg skal derfor straks meddele, at det er umaadelig let at sætte sig saa meget ind i, saa man kan gøre sig forstaaelig for sine Kulier og

sin Betjening. Noget andet er, at der gaar nogen Tid før man kan tale Sproget perfekt eller fuldt ud forstaa en indfødt Malajer, der taler det med Anvendelse af alle de til hans Raadighed staaende Gloser.

Det er naturligvis ikke Meningen, at jeg her, hverken halvt eller helt vil gøre Forsøg paa at lære Malajisk fra mig, men jeg mener dog, at det kan have en vis Interesse at faa at vide, hvorledes Folkeslag, med forholdsvis ringe Ordforraad og en meget simpel Grammatik, kan gøre sig forstaaelig overfor hinanden.

Det malajiske Sprog er ude i Østen en Slags Volapük; det bruges som Meddelelsesmiddel, ikke alene Malajerne indbyrdes imellem, men tales ogsaa af de mange forskellige Menneskeracer og Nationer, som der findes i et Kolonirige, hvor Alverdens Folkeslag strømmer til for at erhverve Guldet eller for at skabe sig en Fremtid.

Alle de, som bor derude er, for at kunne klare sig, tvungen til at lære Sproget, ogsaa Englænderne, der ellers mener, at naar de blot taler deres Modersmaal, saa kan de komme frem overalt i Verden, — selv de, maa pænt gøre Knæfald for dette ordfattige Sprog og nedværdige sig til at tale det.

Jeg skal da først bemærke, at Udtalen paa Tostavelsesord næsten altid lægges paa første Stavelse. Er der flere Stavelser, er der ingen fast Regel for, naar det skal være paa den første eller den anden Stavelse.

Flertal dannes saare let; man gentager bare Ordet 2 Gange: En Mand = et Menneske hedder *orang*, er der flere Mænd eller Mennesker, siger man *orang, orang*. Ikkesandt? Saare simpelt.

Et Ansigt hedder *muka*, vil man udtrykke foran, i Spidsen, forud eller lignende, siger man bare *di muka*, og ligeledes med Ryg, der hedder *blakan*, altsaa bagved *di blakan*.

Saa har man en Del Ord, der betegner Ting, som ligner hinanden, og kun ved en Tilføjelse, kan man faa Oplysning om, hvad det er, man mener; f. Eks. Ordet *kulit*, kan betyde baade Hud, Bark, Skind, Skræl eller noget lignende. Man kan ogsaa bare tilføje, hvad det er, der bliver dækket, om det er et Menneskets Krop, et Træ, en Frugt el. lign.

Et Ord, som *tempat*, kan nærmest oversættes ved Rum, Soverum = Seng, *tempat tidor*, (tidor betyder baade sove og ligge). Cigarrum = Cigarkasse *tempat roko*. Hesterum = Baas *tempat kuda* (kuda betyder Hest.)

En Del Ord har Sproget suppleret sig med ved at optage Gloser fra andre Sprog, navnlig fra det spanske. Spanierne var i en Aarrække, de herskende der paa Øerne. Jeg skal saaledes nævne *kareta* = Vogn, *la mari* = Skab og *sjendella* = Benklæder, ganske sikkert Genstande, de ikke har kendt, før Europæerne kom til Landet, og med Hensyn til Bukserne er dette Klædningsstykke endnu for en stor Del af Befolkningen ret ukendt, da mange af Mændene stadig gaar med *sarong* (Skørt), og Ungerne render splitternøgne.

Saa Ordene *djentan* og *betina*. Det betyder henholdsvis mandlig og kvindelig.

En Okse hedder saaledes *lumbo*, og saa hedder en Tyr *lumbo djentan*, og en Ko *lumbo betina*.

Men endnu videre fører de den mandlige og kvindelige Benævnelse; idet de ved Opførelsen af deres Huse kalder de sværeste og de spinkleste Lægter henholdsvis for mandlige og kvindelige. Ligesom hos os betegner de Kvinden som hørende til det svage Køn, men ellers i det daglige Liv er dette ikke Tilfældet; Kvinderne maa saa sandelig bestille noget, bære Byrder, afskalle Ris, og ved siden af, slæbe paa Børnene, der som Regel forekommer i stor Mængde i deres *kampong*, hvor de løber omkring i den samme Paaklædning, som de havde, da de kom til Verden, kun har Pigebørnene i en Snor, der er bundet over Hofferne, et lille hjerteformet Blikblad hængende. Hvad det skal betyde, har det ikke været mig muligt at faa opklaret.

Jeg nævnte Ordet: Paaklædning, det hedder *pakjan*, men i Forbindelse med en Hest, *pakjan kuda*, bliver det til et Seletøj.

Saa er der endelig, (og saa skal jeg holde op med mine Gloser og min Grammatik) Tilføjelsen *an*, der forandrer et Verbum til et Substantiv. Eksempel: *makan* betyder at spise, *makanan* = Mad.

Det javanske Sprog, som jo ogsaa er af malajisk Oprindelse, er dog langt mere udviklet. Javanerne har *vel* saa stort et Ordforraad, og desuden har de to Sprog noget lignende som Tyskerne, der baade kan tale »Plat-« og »Høj-tysk«. Javanerne taler *krassor*, grovt og *halus*, fint.

Kun skal jeg lige til Slut bemærke, at Malajerne, naar de synger, og det gør de gerne, og de har mange Sange, der er formede paa en ejendommelig Maade, idet 2 Ord med ens Lyd, men forskellig Betydning, sammenlignes, — saa lægger de Tryk paa anden og ikke som ved Talen paa første Stavelse i Ordene.

»Makan Siri satu kali
jangan boang luda.«

Saadan begynder en af deres Sange, og oversat:

»Spis Betel en Gang
Undlad kaste Spyt« (at spytte).

Der bliver først den rigtige Rytme i Sangen, naar man lægger Tryk paa den sidste Stavelse.

»Kalu saja matti
jangan saket hatti.«

»Naar jeg dør
lad være sygt Hjærte« (at sørge).

Den efterlevende opfordres til at pleje Graven og plante Blomster paa den, men »vand disse med dine Taarer«, *ayer matta* = Vandøje = Øjevand.

*I*du *s*aja *s*uka = det holder jeg af, (det vil jeg sætte Pris paa).

DET GAAR ATTER HJEMAD

Endelig ankom Damperen, og jeg kom om Bord, der var en Mængde Rejsende, der nu var paa Hjemrejse fra Kina eller Siam, og de købte, i den Tid Skibet henlaa i Havnen, en Mængde forskellige Souvenirs, men det var rigtignok til ganske andre Priser, end jeg havde købt.

Jeg havde taget 3die Klasses Billet og sparede derved adskillige Hundredekrone-Sedler og kom dog lige saa hurtigt hjem som de fine paa 1ste Klasse; kun havde vi en stor fælles Kabine, hvor vi sov 16 Europæere i hver sin Køje. Der var kun En, der ikke rigtig hørte til Laget, en Araber, der »stod af« i Aden; jeg havde egentlig nogen Medlidenhed med ham, han gik hver Aften ved Solnedgang Kl. 6 op paa Dækket, for at forrette sin Aftenbøn, som paabudt er i Koranen, men det var uheldigt for ham, at det just var ved denne Tid, vi skulde spise vor Middagsmad, og naar han kom ned var de bedste Stykker jo spiste; han beklagede sig aldrig, men spiste sagtmodig Resterne.

Uden nogen særlige Oplevelser gik Rejsen gennem Suezkanalen, og i Løbet af en Snes Dage naaede vi Marseille; det var 10 Dage hurtigere end Rejsen derud fra Hamburg havde varet. — Med det allerførste Tog dampede vi op til Paris, hvor jeg dog kun opholdt mig en Dags Tid, — dér kunde jeg jo altid ved en anden Lejlighed tage hen — det var jo kun en Sviptur — og saa rejste jeg over Berlin-Warnemünde hjemad. Jeg havde først bestemt mig til at tage over Hamborg, men da jeg erfarede, at Udrejseforholdene i Holsten, paa Grund af en dér herskende Koleraepidemi, var vanskelige, og at der var Mulighed for at blive karantæneindlagt, foretrak jeg den anden Vej. De skulde have anet, at jeg kom fra et Land, hvor Kolera var lige saa almindelig som Mæslinger i Danmark, — men jeg naaede alt-saa uden synderlige Wiederværdigheder, naar undtages at jeg blev søsyg paa den korte Tur til Gedser, — til Madsnedssund, og ihukommende et Stykke Geometri, erhvervet i Vordingborg Realskole, angaaende den korteste Vej og den lige Linje mellem 2 Punkter, og da Markerne var tømte for deres Afgrøder, satte jeg Retningen over Grøfter og Gærder, lige mod »Oregaard«, der vel laa c. halvanden Mil fra Havnen, og med min lille Koffert i Haanden kom jeg bagfra ind i Gaarden.

Den første kendte Person, jeg mødte, var vor Stuepige, Maren, der i en Aarrække havde tjent paa »Oregaard«. Den Gang beholdte man nemlig Pigørne til de blev gifte,

eller paa anden Maade kom galt af Sted. Hun stod ved Tørvehuset, med Forklædet fyldt med Tørv. »Ih, du Forbarmenes«, skreg hun op ved Synet af mig — og lod alle Tørvene trille paa Jorden.

»Er det virkelig Dem, Frederik, og Deres Mor, der gaar og er saa angst for Dem, da hun ikke har hørt fra Dem i flere Maaneder?«

»Ja vel er det mig, Maren, kan De nu være en fornuftig Pige og samle Deres Tørv sammen, og saa ganske roligt gaa op til min Mor, og saadan jævnt fortælle hende, at jeg er kommet hjem.«

»Jow, det skal jeg da nok«, svarede hun, og før afsted som en Vind.

I Køkkenet traf hun Mor. »Det er dog forskrækkeligt, hvordan skal jeg dog faa det sagt? brasede hun op.

»Hvad er der, Maren? Hvad er der sket? Har De slaet noget itu?«

»Nej, det er meget værre, — Fruen har jo i saa lang Tid ikke hørt fra Frederik? —«

»Ja, hvad er der med ham. — Er han død?« »Nej, men De maa ikke blive forskrækket.«

»Hvad er der dog, Pige?« »Saa sig dog, hvad det er!«

»Jo, han staar nede ved Tørveskuret.«

Jeg kiggede netop frem bag Gavlen, og aldrig havde jeg troet, at min allerede den Gang noget aldrende Mor, kunde bevæge sig i en saadan Fart; — jeg satte saa i Løb og vi tørnede sammen i et inderligt Favntag midt paa den mellemliggende Græsplæne.

Naa, i nogen Tid blev jeg hjemme, jeg skulde have europæiske Klæder og omkring og vises frem hos Slægt og Venner, og min Agt var det jo kun at blive i Danmark til Tiderne forbedrede sig. Jeg var Medejers af ca. 2000 Td. Land af Sumatras Urskov med særdeles frugtbar Jordbund og med en hel Del, af tidligere Ejere, udført Drainage og Vejanlæg. Men Skæbnen vilde det anderledes.

Jeg blev inviteret ud til to Høstgilder, der to Dage i Træk afholdtes paa Holbækegnen, Katrinedal og Vognserup — og der blev min Fremtid afgjort. Jeg traf der den

Pige, som vel kunde tænke sig at blive min Livsledsagerinde paa en lille dansk Gaard, men absolut ikke havde Lyst til at følge mig paa den anden Side af Jordkloden, for der delvis at blive spist af Moskitoer og tilmed udsat for Tropesygdomme, der særlig overfor de hvide Kvinder er meget

Gerda Theisen-Krestensen

farefuld. Mit sumatranske Æventyr var til Ende; jeg solgte min Plantage i Østen og slog ind paa min gamle Levevej for at dyrke de danske Landbrugsprodukter.

Udlængslen var saa nogenlunde, ja, jeg skriver saa nogenlunde, for ofte er mine Tanker gaaet til det fjærne Land, hvor man er en virkelig »Herre«, til det Land, hvor ens Ord og Befaling er en Lov, hvorefter enhver sig har at rette og ofte, særlig i den første Tid efter min

Hjemkomst, naar Vejret falder i med Rusk og Regn eller naar Thermometrets Kviksølv synker et uforholdsmæssigt langt Stykke under Nulpunktet, saa kan jeg vel med nogen Længsel tænke paa det herlige Klima, der herskede derude.

Men naar jeg saa en Skærsommerdag kommer ind i den friske, grønne Skov, — naar jeg ser ud over den blaaende Fjord med de fikse Smaasejlere eller jeg en Dag i Høsten lader mit Øje glide ud over det bakkede Landskab, hvor Markerne er dækket af en velsignet Afgørde, og jeg ser mit skønne, rødhvide Flag veje fra Hus og Gaard, saa maa jeg alligevel, renoncerende paa mine Herskerfølelser, indrømme, at *Danmark* er et herligt Land, og at jeg elsker det og ønsker en Gang, naar Timen kommer, at kunne lægge mig til Hvile i det Land, som vi alle haaber snart igen maa blive et frit Land.

TYSKLANDSREJSER

Efter den for Tyskland saa ulykkesbringende Verdenskrig 1914—18 fulgte jo for dette store Rige en Fornedrelsestid. — Folk fra de Lande, som under det store Opgør havde skummet Fløden ved at være neutrale, benyttede sig af den fantastisk lave Markkurs til at rejse til de overvundne Lande og der for Spotpris, sætte sig i Besiddelse af Værdigenstande, der laa langt under Prisen, og saaledes blev ogsaa jeg, sammen med nogle andre Borgere fra Frederikssund fristede til at tage en Tur til Tyskland.

Vi nød Livet og blev behandlere som Millionærer, med vore store Pengesedler kunde vi købe alt, og paa Restaurationerne havde Tjenerne Ordre til, frem for alt, at favorisere Udlændingene paa deres egne Landsmænds Bekostning.

Fra Berlin, over Hamburg og Lübeck vendte vi hjem, egentlig med en flov Smag i Munden, thi selv om man just ikke kunde kalde sig Tyskerven, saa var der dog en Medlidenhedsfølelse over for dette store stolte Folk, der fra Dag til Dag, Skridt for Skridt, syntes at rykke sin Undergang i Møde, truet som det var af Bolshevisme og anden Daarlighed.

En Rejse foretog jeg sammen med en Søn af min sumatranske Svoger, der vilde købe en Landejendom i det Stykke Slesvig, man ventede vilde stemme sig tilbage til Danmark. Rejsen førte dog ikke til noget Resultat. Forholdene var ikke endnu afklarede, og godt var det sikkert, at vi vendte hjem uden nogen Gaard.

Endelig tog jeg sammen med en Maskinforhandler, der vilde benytte den lave Markkurs til at skaffe sig et Lager af Maskiner. Og lad mig lige fra denne Tur give en Skildring, der bedst kan kendetegne de fortvivlede Forhold, som herskede Syd for Grænsen.

Vor Rejse gik til Kiel, hvor der var en stor Landbrugsudstilling.

En Fabrik, der tidligere havde beskæftiget en stor Arbejdsstyrke med Fremstilling af Krigsmateriel af forskellig

Art, havde lagt hele Virksomheden om og lavede nu Landbrugsmaskiner der, paa Grund af den lave Markkurs var til at købe for fabelagtige Priser. Vi ankom om Aftenen til Byen og gik ind i en Restauration for at faa noget at spise.

»Det bliver vist ikke let for de Herrer at faa Logis«, sagde Værten. »Aah, vi prøver«; men Hotel efter Hotel svarede paa vor Opringning: »Optaget«. »Ja, saa bliver vi i Nat siddende i Deres Gæstestue.« — Gaa paa Gaden i Vinterkulden følte vi os ikke fristede til. Værten lod ikke til at være særlig glad over mit Forslag, men saa kom hans Hustru ind. — Hun kunde tænke sig, at vi kunde faa Herberge hos hendes Datter, der var gift med en Regierungsrath, nu skulde hun tale med Minna, og kort efter kom hun tilbage med den Besked, at vi var hjærtelig velkomne.

En ung Pige blev os givet til Ledsagerske, og vi kom saa i Løbet af kort Tid til vort Bestemmelsessted, et anseeligt nyt Hus, beliggende i Byens pæneste Kvarter.

Elskværdigt blev vi modtagne af Herren saavel som af Fruen, og efter at have aftalt en Pris for Værelse med Morgenmad, førte de os ind i deres store, smukt monterede Soveværelse, hvis Udstyr bar Præg af, at vi var i et velhavende Hjem.

Vi protesterede noget mod den Komfort, der herskede dér og særlig over, at vore Værtsfolk vilde rømme deres private Værelse og selv sove i Dagligstuen; men der var ikke til at komme uden om — og vi gik saa til Ro.

Badekammer fandtes der ved Siden af Soveværelset, men da der var lukket for Centralvarmen, var der intet varmt Vand, ligesom al den Varme, der var i den øvrige Lejlighed hidrørte fra en lille Pige-kammer-Kakkelovn, hvis Rør var stukket ind gennem Væggen paa det Sted, hvor Skorstenen fandtes.

Vi sov herligt i de velredte store bløde Senge og samledes næste Morgen med Familien ved Frokostbordet; det var let at mærke, at Fruen havde gjort sig megen Umage med at faa stillet noget paa Voksdugstæppet, der var bredt ud over Spisestuebordet, og hun anbefalede Anretningen, men gjorde samtidig Undskyldning for de Herrer Danske,

der jo naturligvis var meget forvænte med Spisen. Hun havde dog skaffet »Butter«, for Danskere kunde naturligvis ikke spise Kunstmør. Meget forbavset blev hun, da jeg fortalte, at i Smørlandet Danmark spistes der mere Margarine end Smør. Hun vilde gerne have, at vi roste hendes Kaffe, det var »Bohnenkaffe«, paastod hun, men hvor mange Bønner, hun havde ofret paa den, fortalte hun os ikke — efter Farven at dømme var det vist ikke ret mange. Selv drak hun kogt Vand »for sit daarlige Hjertes Skyld«, det maa sikkert have været meget svagt, hvis ikke det kunde taale den Kaf-fedrik, som hun serverede.

En Morgen, da jeg aabnede Vinduet og kikkede ned paa Gaden, saa jeg en Fiskehandler holde med sin, i 4 Rum delte Trækvogn. I de tre Afdelinger var der Torsk, Flynder og Sild, men i det fjerde Rum var der Pengesedler, og det var ikke dem, der fyldte mindst.

Sagen forholdt sig saaledes:

Naar Borgerne gik ud i Byen, medbragte de deres store Tusindmarksedler eller maaske større Banknoter; naar de saa havde gjort deres Indkøb eller været paa Restaurant, modtog de en Del mindre Sedler, som de puttede ned i deres Haandtaske, den de altid medbragte, og i Hjemmet blev disse Halvtreds- eller Hundredemarksedler brugte til Indkøb hos Gadens Næringsdrivende.

Englænderhadet var stærkt i Tyskland; man saa overalt paa Udstillinger opslaaede Skilte med »Zutritt für Engländer verboten«.

Mod os Skandinaver var Tyskerne altid særdeles høflige, omend man undertiden kunde høre Benævnelsen: »Speckdänen« blive anvendt.

Efter nogle Dages Ophold rejste vi hjem; vi skulde dog første afregne med vore flinke Værtsfolk, men da vi gav dem Beløbet i Tusinder af Mark, var de næsten himmelfaldne ved at se de mange Penge.

»Der er nok til at betale vor Husleje for i flere Aar«, sagde Herren, »Ach nein«, afbrød hans Hustru ham, »lad os hellere anvende Pengene til at faa den Stue, der trænger saa haardt, tapetseret og malet.

Saaledes var Forholdet, Huslejen, ved Tvang holdt nede, medens Reparationsudgifterne fik Lov at stige til Loftet, et Forhold, der ogsaa nu i 1941, til dels er ved at indtræffe i Danmark.

Som Tegn paa, hvor godt vi havde været tilfreds med vort Logis, forærede jeg deres lille Søn en Femkroneseddel, som han blev meget glad for, særlig da jeg fortalte ham om de gamle, nordiske Vikinger paa Billedet, og hvorledes de blev begravede eller højlagte under de store Sten, han saa paa Sedlen.

Men da han sagde, at han vilde klistre den ind i sin Frimærkesamling, protesterede hans Mor; hun havde jo faaet at vide, hvor mange tusinde Mark, den repræsenterede, og under stor Graad, kun trøstet ved Løftet om herlige Sager, indvilligede han i at aflevere sit »Frimærke«.

NORGESREJSEN

Som tidligere berørt, rejste jeg i Sommeren 1929 sammen med min Hustru, for min Sundheds Skyld, til Norge. Jeg fik Ophold i Pension Haak i Lillehammer, og dér, i den friske Fjeldluft, genvandt jeg hurtigt mit Helbred, og naar jeg nu, som et af Bladene fornylig i et Interview, kaldte mig — »en bedaget Gubbe« — stadigvæk kan rose mig af

Dr. Harald Mackeprang

at være rask og at kunne holde til ret strenge Strabadsær, saa søger jeg at bilde mig selv og andre ind, — at jeg udelukkende kan takke min Norgestur herfor.

Ganske vist er jeg ud af en meget gammellevende Slægt; saavel Medlemmer af Familien Theisen som Mackeprang (paa Mødrenes Side) har rundet Firserne og en Del Halvfemserne med Glans, og min Mors Morbroder, Møn-Lægen *Harald Mackeprang*, var lige ved at nappe de Hundrede, havde

han ikke, ret letsindigt i sin høje Alder, taget en Sejlur i aaben Baad, fra Baagø til Sjælland, for at besøge en Søstersøn, og derved paadraget sig en Lungebetændelse, saa havde han sikkert ogsaa klaret det ovenud runde Tal.

Det er hans Alders Rekord, som et af de stedlige Blade, da jeg blev 75 skrev, at jeg muligvis tænkte paa at slaa.

PENSIONATET I LILLEHAMMER

var næsten udelukkende belagt af ældre Mennesker, vi var blandt de yngste og blev hurtig betragtede som de oplivende Elementer. Naar Spisetiderne lige undtoges og Siestaen der-

efter, var vi dog ikke meget indendørs om Dagen; vi turede omkring i det skønne, og særlig for en Sletteboer, saa ejendommelige Land.

Til Mesnafossen lagde vi daglig vor Spadseretur og fortsatte helt opad Fjeldet, hvor jeg gæstede en af Norges saakaldte kloge *Mænd*, *Marsella Haugen*, der i en Samtale, jeg havde med ham, fortalte mig mange Ting, min Fortid vedrørende, som han ikke kunde have Kendskab til, ligesom han forudsagde adskilligt, som dog endnu ikke er indtruffet.

Vi gik videre op i Fjeldet — besøgte det Museum, som Missionæren *Skrefsrud* har anlagt, og hvori der fandtes mange Genstande, der fra mit Ophold i Indien ikke var mig ukendt.

Forfatterinden *Sigrud Undset* boede jo ved Lillehammer, og jeg gjorde Forsøg paa at faa hende i Tale, men blev høfligt afvist. Hun var ikke lige saa interesseret i at tale med mig, som jeg med hende, og det hjalp ikke, at jeg vilde lyve mig paa, at jeg var fra hendes Fødeby Kallundborg — hun var utilnærmelig.

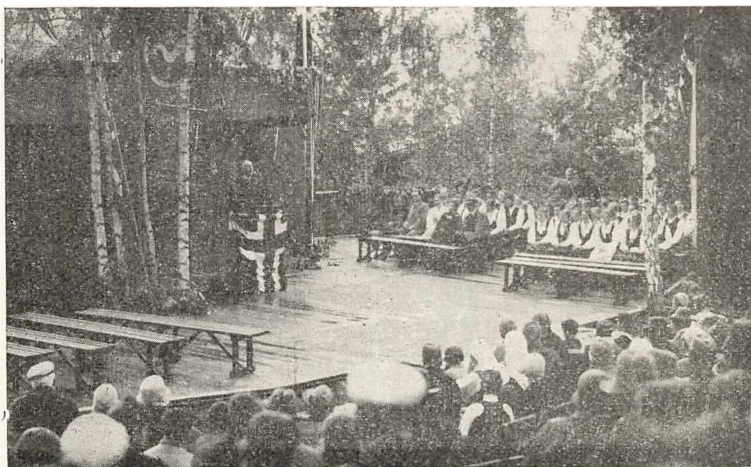
Nej, saa gjorde jeg betydelig mere Lykke i det bekendte Friluftsmuseum, Majhaugen, hvor vi færdedes i de Sandvigske Samlinger Dag efter Dag og besaa de mange gamle Bygninger, som er samlede der og de værdifulde og interessante Skatte, som findes indenfor deres Rammer.

Foreviserne var unge Piger, iklædte Nationaldragter, og vi blev hurtig paa Fornavn med de fleste af disse. Stort Besøg var der ikke paa Hverdage, saa de havde god Tid til at følge os omkring og fortælle os alle de Sagn og Historier, der knyttede sig til de forskellige Genstande.

Særlig var der en af dem, *Elise Brender*, der var stærkt interesseret i vort Besøg, og de Historier, der var for indholdsrige, nedskrev hun til mig.

En Dag, da der var særlig fredeligt, fandt hun paa at iføre mig en gammel Bondemandsklædning, og med Merskumpibe i Munden og en Tejne paa Armen blev jeg, til stor Moro for den hele Pigeflok og min Kone samt Haugens Besøgende, fotograferet.

Men hvad Direktøren havde sagt, hvis han tilfældig var

Fra det store Folkestævne i Lille Hammer.
T.-K. taler fra Friluftsteatrets Talerstol til en tusindtallig Forsamling,
hvoraf en meget stor Part var i Nationaldragter.
Emnet for min Tale var „Et ubrydeligt Forhold mellem de nordiske Folk“.
Til højre ses nogle af Folkedanserne.

kommet til Stede — det er vist et Spørgsmaal. Jeg tænker, at jeg var blevet berøvet mit Frikort og Elise havde faaet sin Afsked.

En Dag var dog Haugen fyldt til Trængsel — der var stor Folkefest. — Norges Ungdomslag, Karle og Piger fra de fleste af Sognene var samlede her, og en Mængde af dem mødte i deres klædelige Folkedragter.

Paa Friluftsmuseet, hvor der paa Tilskuerpladsen kunde være over tusinde Mennesker, var der Opvisning af Folke-danse. Efter at der var indledet med Taler saavel af en norsk som af en svensk Taler, der begge drøftede det gode Forhold mellem de to Riger, der jo nu var blevet knyttet endnu stærkere sammen ved Forbindelsen mellem Kronprins Oluf og den svenske Prinsesse. Da der tilmed paa Scenen kun fandtes norske og svenske Flag, syntes jeg, det kunde være paa sin Plads at underrette Tilhørerne om, at Danmark ogsaa hørte med til Skandinavien, og da jeg havde faaet Tilladelse af Formanden, *Halfdan Freihov*, en Svigersøn af den danske Borgmester *Godskesen*, til at betræde den flagsmykkede Talerstol, skildrede jeg det gode Forhold, der altid

havde været mellem Norge og Danmark, i og for sig, bedre end mellem Norge og Sverige, — men nu var det Gudske-lov saaledes, at alle de nordiske Riger hørte sammen, og Uvenskab kunde ikke tænkes at finde Sted mellem disse Nationer, der alle, ganske vist med forskellige Farver, bar Korsets Tegn i deres Flagdug.

Jeg tror, jeg var ret heldig med min Tale, for den løn- nedes med stærkt Bifald, og næste Dag var den delvis re- fereret i Bladene, og der var Billeder af den danske Redak- tør saavel i disse, som paa Postkort, der var ophængt i Boghandlernes Vinduer.

Men ved min Hjemkomst blev jeg ikke hyldet af den gamle, kendte Digter, *Oscar Aagaard*, som sammen med sin Frue ogsaa boede i Pensionatet. Han hørte nemlig til den Del af Nordmændene, der var Tilhængere af Rigssproget; og Festen, som jeg havde overværet, og hvor jeg oven- ikøbet havde optraadt som Taler, var arrangeret af Maal- stræbsfolkene, som han ikke havde noget tilovers for. Denne hans Anskuelse deltes forøvrigt ogsaa af Direktør *Erik Bjørn- son*, hvem jeg en af de foregaaende Dage havde besøgt paa Aulestad.

»Det er meningsløst«, udtalte den dengang c. 70 Aar gamle Digterson, »at lave om paa det gamle norske Sprog. — Det ligner Dansk for meget«.

»Men er det da saa slemt? Det bliver altid norsk paa Tonefaldet, og jeg finder, det er heldigt for 2 Lande, der ikke har saa overvældende stor Befolkning, at de kan for- staa hinanden.«

En lignende Udtalelse fik jeg af Aftenbladets kendte Re- daktør, *Fröis Fröisland*.

»For vor Litteratur er det af stor Betydning, at vore Sprog ligger saa tæt op til hinanden, som vel mulig.«

Redaktøren, der jo i tre Aar var Korrespondent under Ver- denskrigen, var under mit Ophold i Norge, meget syg. Han var indlagt paa Sygehuset og var særdeles glad ved, at jeg flere Gange besøgte ham og opmuntrede ham med mine Fortællinger.

Ved vor Afskedstagen skænkede han mig sin smukke,

interessante Bog »Fortællinger fra Fronten« og prentede paa Forsiden: »Min kollega, redaktør A. Fr. Theisen-Krestensen med venlig Hilsen fra Lillehammer og Frøis Frøisland.«

Kort efter min Hjemkomst fik jeg Meddelelse om, at han var død.

Og saaledes lød Udtalelserne angaaende Sprogspørgsmaalet fra de fleste af de mest kultiverede Nordmænd. —

En Dag gæstede vi èn af de største og mest kendte Sølv-rævefarme, tilhørende *P. Svarstad*, og den Gang var Opdrætningen af disse Pelsdyr helt ukendt i Danmark.

Jeg slog til Lyd for Dannelsen af saadanne, da jeg atter var i Danmark, men fik her, som saa ofte før, naar jeg fremførte en af mine Planer, tydeligt at mærke, at man mente, jeg var lidt for fantastisk, — vort Klima egnede sig ikke for den Avl, blev der sagt. Der findes nu 11 Aar efter, 200 Rævefarme med ca. 11,000 af disse Pelsdyr her i Landet og Avlen er, efter hvad »Farmerne« paastaar, særdeles rentabel.

AFSKED OG TIL NORD- OG VESTLANDET

Efter 4 Ugers Ophold paa Sanatoriet var jeg saa vel restitueret, at jeg nok tænkte, jeg endnu kunde se en Stump af det mægtige og storslaaede Fjeldrige. Vi tog Afsked med de prægtige Mennesker, vi havde lært at kende og holde af, og ved det sidste Maaltid var Stemningen nærmest lidt trykket. Saa rejste Oscar Aagaard sig op og fremsagde følgende Afskedsdigt til os:

Som Sus i Bøgeskoven
Ved Sjølunds blide Strand.
Som Høstens vilde Stormkast
Over Isefjordens Vand.
Slig lærte vi at kende
Jer to, fra Frederikssund,
Med Eders varme Hjærter
og stærke Ord i Mund.

Og naar I tier, blir det tyst
i stille Pension Haak,

Thi hvem skal være Bøgesus
Og dybe Tordenbrag.
Saa lev da vel! Og Tak fra os,
Vi, som bli'er her igen.
Jeg haaber, I vil mindes os,
Som Vennen mindes Ven.

De fulgte os alle paa Stationen, selv den gamle Digter, der ellers meget nødig begav sig ud paa en Fodtur, og vi overrakte blandt andet en Æske med Jordbær, der paa denne Aarstid endnu var en meget sjælden Vare i Norge.

Jeg havde som Redaktør fri Rejse i Norge, men min Kone maatte forsyne sig med et helt Maanedes-Kort, skønt vi kun kunde benytte det i 14 Dage. Paa denne Maade kunde vi altsaa gennemfare Landet fra Syd til Nord. Vi gæstede Trondhjem, som netop i den Tid skulde have Navneforandring.

Maalstræberne vilde have Byen døbt om til Nidaros, mens de gammeldags Nordmænd holdt paa det gamle Navn. Man mødtes saa paa Halvvejen og døbte den Trondheim.

Vi tog til Aandalsnæs og derfra til Molde, det er paa den Egn, at der nu, i denne Krig, er udkæmpet mægtige Kampe mellem Nordmænd og Tyskere og Englændere.

Vi kørte med store Biler gennem Bjærglandskaber, hvor der paa Fjeldenes Sider var udhugget en Hylde, hvorpaa en Bil kunde køre; paa den ene Side havde man Fjeldvæggen, paa den anden Side Afgrunden. — Vejene var saa smalle, at der var ensrettet Kørsel, en Time kørte man i en Retning, næste Time modsat. Kom en Bil galt paa den, maatte den bakke maaske flere tusinde Meter, saa det gjaldt om at passe paa.

Vi tog med de smaa Dampere paa Sejlads i Norges Fjorde, og hvor disse delte sig, kunde man tage »Omstigning« til en af disse Arme.

Vi saa mægtige store, flotte Turistdampere, der kunde lægge helt ind til Fjeldsiden, saa dybt var Vandet, og oppe paa Fjeldet laa der smaa elendige Hytter, hvor der herskede den største Armod. Det var saaledes forstaaeligt, at Kom-

munismen havde Arnested for Udbredelse, naar man saa den store Forskel, der var mellem de luksuriøse Skibe og dets Passagerer og den yderste Fattigdom, der herskede oppe paa Fjeldet.

Vi gæstede en Mængde forskellige Egne; Rejseplanen var anlagt fra Jernbanekontoret, saa overalt hvor vi kom frem, var der bestilt Værelser for os. Biler holdt parat til at befordre os videre fra Hotel til Hotel.

Hvor Stigningerne var for stejle, holdt der smaa tohjulede Vogne, hvor Køresvenden løb ved Siden af eller bag efter Køretøjet, overladende Ansvarer til den lille Norbak; den stoppede undertiden op for at tage sig en Drik Vand fra en lille i Fjeldsiden indhugget Vandkumme, snart nærmede den sig i en faretruende Afstand til Afgrunden, for at nappe sig en Tot Græs, som voksede dèr.

Ad en saadan Fjeldvej naaede vi op til et meget højtliggende Hotel, Vatnahalsen, hvorfra vi, efter et Par Dages Ophold, atter i Kabriolet, kørte til Myrdal Station, beliggende ved Bergensbanen. Vi kunde godt have tilbragt et Par Dage endnu i dette herlige Land, da vi nu kun var et Par Timers Køretur fjærnet fra Bergen, og vi nok kunde haft Lyst til at gøre Bekendtskab med denne By, hvor det ganske vist paastaas, at det regner de 300 Dage om Aaret, og at Hestene er saa vant til at se Folk med Paraplyer, at de bliver sky, naar de møder En, der ikke er forsynet med Regnskærm.

Paa vor Rundfart i Norge havde vi truffet en tysk Redaktør, der lige som jeg sammen med sin Hustru »gjorde« Norge. Han havde 1. Klasses Redaktørrejsekort, medens hans Ledsagerske havde 2. Klasses Billet, trods dette rejste de begge paa Turist-Klasse.

Da jeg udtalte min Forundring over at dette kunde lade sig udføre, svarede han, at de norske Konduktører var saa elsværdige, at de saa igennem Fingrene med en saadan Bagatel. —

»Ja, saa prøver vi skam det samme«, sagde jeg, og det gik ogsaa ganske upaataalt hen. —

Men ikke længere end til Sveriges Grænse, saa maatte

vi, som rimeligt og naturligt var, begge ind i en anden Klases Kupe. Der kom vi forøvrigt i et brillant Selskab, alle, Herrer som Damer, havde fartet omkring i Norge og hver især havde noget at fortælle fra deres Oplevelser.

En morsom Situation var det, da en af vore Medrejsende, en Herre, fremviste et Par fint broderede Lapsko, han havde købt, og vilde forære sin Kone.

»Bare Tolden nu ikke tager dem«, sagde han.

Kort efter blev Døren til vor Kupe aabnet, og en meget streng og alvorlig uniformeret Embedsmand traadte ind.

»Er der noget, der skal fortoldes?« spurgte han.

»Nej«, svarede vi alle i Kor, gaaende uden om Sandheden.

»Faar jeg se den Kuffert«, sagde han, pegende op i Nettet paa min Medrejsendes Bagage, just den, der indeholdt Lapskoene.

En Rødmen er kun en svag Betegnelse for den Farve, som steg op i Lapskoejerens Ansigt, da han aabnede for sin Koffert, der kun indeholdt dette »Smuglergods«. —

Og mens Toldbetjenten stod med Skoene i Haanden og drejede dem inkvisitorisk frem og tilbage, mumlede han en længere Forklaring om hans Kones højeste Ønske, og om hvorledes hun havde siddet alene hjemme, mens han havde været ude og rejse o.s.v.

Tolderen smilede lidt af hans lange »Praten«, puttede Skoene ned i Tasken og forlod Selskabet.

Over Sverige, Helsingborg—Helsingør gik Hjemturen. Foruden en Del kønne Husflidsgenstande og i Hundredevis af Brochurer og Fotografier, hvilke sidste jeg senere fik lavet til Lysbilleder og benyttede ved forskellige Foredrag, holdt i Garderforeningerne, medbragte vi et Fond af skønne og uforglemmelige Minder.

De indtrufne Forhold har jo foranlediget, at den »gyngende Landevej« som forbinder de to Brødrefolk, den jeg omtalte i »Majhaugen« ved den store Folkefest, ikke mere er farbar.

Vi havde jo ellers planlagt, naar vor Tid en Gang tillod det, endnu en Gang at gæste Norge og hilse paa gamle

Venner, men det skulde saa være ved Vintertid naar Sneen havde forvandlet Landskabet til et Ferige, hidtil har det ikke kunnet lade sig realisere, vi har manglet Tid, nu kunde vi nok faa den, men nu er der andet der stiller sig spærende i Vejen. Men vi lever Gudskelov i Haabet om, at der inden føje Tid, paany vil oprinde lyse og lykkelige Aar for Norden, saa de nationale Hjertebaand, der knytter de skandinaviske Riger sammen, maa blive endnu fastere fæstnede, og vi tør da ikke helt forsværge, at vi ikke endnu engang vil gentage vor Rejse, opfriske vore Minder og finde nye Oplevelser blandt den herlige, gæstfrie Befolkning.

**ATTER
I MIT FÆDRELAND**

Øst, Vest,
hjemme bedst . . .

RØMØ

SOM jeg tidligere har omtalt, findes der ikke ret mange af Danmarks skønne Egne, som jeg, næsten altid sammen med min Hustru, ikke har gæstet.

Som Regel har det været Sommer, undertiden dog Efteraarsudflugter — hvor er vort Land dog skønt og egenartet, om man just ikke med Digteren kan sige:

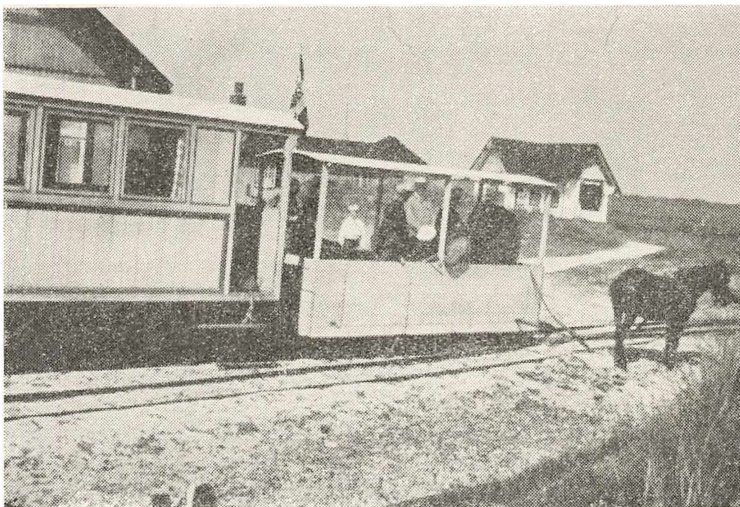
»Paa hver en Plet Velsignelserne gror,«

saa kan man dog fuldtud slutte sig til den første Verslinje:

»Hver en Plet gav Himmelen sin Gave,«

for intet Land i Verden kan vel paa saa lille et Omraade, som det Danmark ejer, udvise saa afvekslende Naturforhold og Skønhedsindtryk som mit Fædreland.

— Vi har Fjeld og Klipper, vi har Lyngstrækninger, Klitter og milelange Strandbredder, snart dækkede med Sten, Aflastninger fra Isbræen, snart jævne og flade som Tennisbaner, — vi har skønne Kridtbjerge, Skove saavel med Løv som med Naaletræer — se vor fede, græsgivende Marsk, vore friske, grønne Enge, gennemkrydsede af de stille, glideende, bugtende Aaløb, vore rør- og sivfyldte Moser, som nu, i disse brændselsfattige Tider, maa holde for og give os Varme til at staa Vinteren igennem med — og saa endelig, Gud ske Lov for det — vore skønne, frugtbare Agre, der »bugter sig i Bakke, Dal« og giver os det daglige Brød, vort vigtigste og nødvendigste Næringsmiddel. — Naar det ikke svigter, saa gør det ikke noget, om vi skal undvære Kaffe, The, Tobak eller Krydderier.

Hestebanen, der fører tværs over Rømø
til Badestedet „Lakol“.

Et Sted — en Ø, kan jeg dog ikke undlade at give en særlig Omtale; den er saa egenartet og hidtil saa vanskelig at gæste, at jeg synes, jeg vil gøre den til Genstand for mine Betragtninger; det er:

Rømø, vor sydligste Vesterhavso, som blev os frataget i 1864, men stemte sig tilbage efter Verdenskrigen, og nu i disse Dage bliver end fastere knyttet til Moderlandet ved en Dæmning, der lægges mellem Balum i Sønderjylland til Kongsmark paa Rømø.

To Gange har vi gæstet denne ejendommelige Ø, hvortil der skal rejses over Skærbæk, saa med Postbil derfra til Ballum Sluse og videre med Færge over Vadehavet, hvis Vandstand paa Grund af Flod og Ebbe er meget variabel, saa der er forskellig Fartplan hver Dag.

Naar man er kommet i Land paa Øens Østside, bestiger man en morsom lille Hestesporvogn og kører tværs over Øen, gennem de temmelig uberørte Lyngheder, der er dækket af en mangeartet Vegetation. Man naar med denne primitive Befordring ud i Klitrækkerne, hvor der af Tyskerne i den Tid, de besad Øen, er opført et stort Hotel, bestaaende af flere Bygninger.

To store Komplekser, der nu efter at være blevet danske, bærer Navnene »Kongshallen«, som nærmest er beregnet til Servering, med flere store Festlokaler, Billard og andre Spil, samt »Dronningeborgen«, toetages, med en Mængde Soveværelser, hvorfra Udgang til lange Balkoner.

Rundt om disse Bygninger ligger et halvt hundrede smaa Villaer malerisk grupperede rundt i Terrænet. Disse bliver lejede ud til Sommergæster, der fører deres egen Husholdning; Beboerne kan, naar de ikke har Lyst til selv at kokkerere, indtage deres Maaltider paa Hotellet; en Plan, som jeg for Frederikssunds Kalvøs Vedkommende ofte har slaet til Lyd for, men ikke har kunnet skaffe Ørenlyd for.

Det allermest beundringsværdige og ejendommelige ved Øen er den ca. 500 Meter brede, faste, stenfri Sandstrand, der gaar langs den 60 Kvadratkilometer store Øs Vestkyst og det herlige, friske Bad, man ganske farefrit kan tage i Vesterhavet.

Ejeren af alle disse Herligheder var, da vi gæstede Øen, den i sin Tid blandt alle Sjællands Forpagtere og Godsejere særdeles kendte Forpagter Rasmussen, der i en Aarrække drev en Mængde af Sjællands Mejerier.

Han kastede sig særlig under Verdenskrigen over Osteproduktion, men saa kom der et Regeringsforbud mod Export, og da han ikke kunde faa afsat sine store Lagre her i Landet, havde Forbudet nær slaaet Benene fra ham.

Han købte saa Hotellerne paa Rømø og drev disse i en Aarrække, dog vist ikke med pekuniær Fordel.

Han bebor stadig Øen, men har afhændet Hotellerne, der sikkert den Dag, Dæmningen er færdig, vil faa en mægtig Renaissance.

PAA UDFLUGT TIL SYDKYSTEN

En Dag tog vi sammen med nogle af Gæsterne en Udflugt til Øens Sydspids. Vi havde lejet en Vogn, et meget gammelt og defekt Uhyre af en Rutebil, forresten det eneste motordrevne Køretøj, der fandtes paa hele Øen.

Det var et haardt Job for den gamle Deligence. Vejene var mere end daarlige, Beboerne ofrer ikke meget paa disse.

Bliver Hullerne og Sporene for dybe, smider de blot noget Lyng i dem; mer hoppende og stoppende, hvæsende og prustende, naaede dette Monstrum, paa hvis haarde Sæder, under stor Munterhed, vi efter bedste Evne bed os fast, virkelig helt ud til vort Bestemmelsessted.

Et lille Ophold for at faa rettet Benene og spist et Par Stykker medbragt Smørrebrød, gjorde vi dog ved Øens Kirke. Vi besaa denne gamle Bygning, hvis indvendige Udstyr meget mindede om den katolske Tid; det er endnu Brug at indsamle Offer ved Hjælp af en lille Pose, der er anbragt paa Enden af en Stang, der er saa lang, at den kan naa helt ind til den »Kirkeløber«, der er krøbet ind paa den fjerneste Plads. Skulde han tilfældig være slumret ind, findes der ude paa Enden af Stangen anbragt en spydformet Pig, saa Klokkeren med denne kan gøre ham opmærksom paa hans Pligt og Skyldighed.

Helt ude paa Vestsiden af Øen havde vi over det ret uappetitlig udseende Vadehav Udsigt til den tyske Ø Sild eller Sylt, hvor der allerede den Gang herskede stor Travlhed med Krigsforberedelser, hvilke dog først i 1939 skulde faa deres Udløsning.

Vi gæstede en gammel Fisker, en jættestor Gamling, der forlængst havde rundet de fire Snese. Han drev noget Værtshus, men der var vist nok længe mellem, at han havde Besøg af Gæster, skønt, som man sagde, hans nære Beliggenhed med Tyskland foraarsagede, at der ikke var »saa langt mellem Snapsene«, og at disse blev skænket til bredfyldt Maal.

Men lad dette nu være, hvad det var — hvad der interesserede mig mere var de mange herlige gammeldags Ting, der fandtes i hans Hjem, gamle Møbler og Fade og nogle haandvævede Duge med de skønneste Mønstre, Figurer og Billeder af Dyr og Blomster, og det var forholdsvis ingen Pris, han forlangte for sine Museumsgenstande.

Jeg havde stor Lyst til at købe, men dels var min Pung paa Vej til at tømmes og dels, — hvorledes skulde jeg transportere Sagerne hjem fra denne Udørk?

Et lille Krus tog jeg dog med. Det var af Porcelæn, ind-

ridset i Bunden stod: Vulkan 1765/66, i en Kreds øverst i Randen fandtes der en Række Huller, de var dannede, for at Drikken, før den naaede Bunden, skulde løbe ud og ned ad Nyderens Vest.

Det var et saakaldt Narrekrus, og paa Siden af det staaer følgende Vers malet og indbrændt:

»Trinke dasz die Nase glänszt
Hell wie ein Karfuntfel.
Dasz du eine Leuchte hast
In des Daseins Dunkel.«

(I den nuværende Mørklægningstid et godt Raad).

Nogen stor Stilist har Digteren eller Maleren, hvem der nu bærer Ansvar, ikke været, og navnlig er Ordet Karfunkel faldet ham svært for Brystet.

ET FORLADT TILFLUGTSRUM

Inde hos den gamle Fisker erfarede vi, at der fandtes en endnu fra Tyskertiden herreløs Villa, hvor et Selskab af Tyskere i Begyndelsen af Krigen havde opholdt sig og »nydt Livet og drukket af Dunken«; men hvorledes det var gaaet til, — de havde over Hals og Hoved forladt den, og havde, skønt der nu var gaaet en Aarrække, ikke ladet høre fra sig siden, og ingen her paa Egnen vidste, hvor Ejer-mændene var blevet af.

Vi fik naturligvis Lyst til at se denne Øens Mærkværdighed, og begav os, efter Anvisning af Beliggenhed, ud paa Ekspeditionen.

Inde midt i et Krat, bestaaende af Kulturplanter, Buske, Ukrudt og alt muligt Djævelskab, fandt vi Huset, der som et Torneroseslot laa indeklemmt imellem den kraftige Vegetation.

Vi trængte os gennem Buskadset og det første vi stødte paa var — et Bjerg af — Flasker, Dunke og Hermetikdaaser, hvor særlig Geneverbholderne udgjorde en stor Mængde.

Et Drivhus, hvori der voksede en Vin, var den første Bygning, vi fik banet os Vej til. Vinstokken var i fuld Vigeur, men ingen beskærende Kniv havde i mange Aar berørt dens Ranker, den havde derfor ikke kunnet faa Plads bag Ruderne, men havde sprængt Glasdækket.

Selve Villaen stod akkurat som den var blevet forladt, Møbler, Sengetøj, Køkkentøj, alt lige til at flytte ind i igen.

I en Sidebygning fandt vi alt, hvad der hørte til Idræt — Ringspil, Kricket og Kroketspil; i det hele taget alt, hvad der tænkes kunde være brugbart for Mennesker, der paa denne øde Ø ikke havde andet at hengive sig til — end »Weib, Wein og maaske Gesang«.

Og saa forlader jeg Danmarks mærkværdige Ø — Rømø.

Skulde jeg atter engang gæste den, bliver det ad Dæmningen, hvilket jo vil gøre Rejsen langt mindre besværlig og meget hurtigere, men ogsaa langt mindre begivenhedsrig.

Uvilkaarlig traf jeg Sammenligning mellem de Pladser omkring i Sumatras Skove, hvor der tidligere havde boet en lovlig tørstig Planter.

FORENINGER OG FORENINGSLIV

I EN lille By spiller Foreningslivet en meget stor Rolle. Hvor mange Foreninger der f. Es. findes i Frederikssund, ved jeg ikke. Det er jo kun muligt at enhver af dem kan faa et tilstrækkeligt Medlemstal ved, at Borgere og Borgerinder, ligesom Tordenskjolds Soldater, er Gengangere; og vil man deltage i alle de Møder og alle de Generalforsamlinger, som de forskellige Foreninger, man er Medlem af, afholder, saa faar man ikke megen Tid til at dyrke Hjemmets Hygge.

De to store Foreninger, som i særlig Grad har min Interesse og som jeg nødig svigter med min Nærværelse — er Landboforeningen og Garderforeningen.

I LANDBOFORENINGEN

I førstnævnte har jeg i Aar siddet i 44 Aar i Bestyrelsen; jeg har mange Gange gjort Forsøg paa at nedlægge mit Mandat som Bestyrelsesmedlem, men endnu er det ikke blevet mig tilladt, man mener, at jeg, trods min Alder, endnu kan bruges en Tid.

Sagen er nemlig den, at i en By skal man jo helst have en Mand, der staar med det ene Ben paa Stenbroen og det andet i Plovjorden, og ganske vist har jeg ogsaa min Interesse ligelig delt mellem Land og By, men naar jeg i saa lang en Aarrække har virket for Foreningen, synes jeg, at jeg fortjener at kunne blive skaanet de sidste Aar eller Dage, jeg har til Rest.

Jeg krævede derfor ved sidste Generalforsamling bestemt, og det blev mig ogsaa tilstaaet, at jeg kun tog mod Valg paa eet Aar.

Mit Formaal i den Tid jeg har siddet i Bestyrelsen, har altid været at knytte Landet og Byen saa godt sammen som vel muligt.

Endnu mens jeg boede paa Landet, arbejdede jeg for at faa forlagt Dyrskuerne fra Horns Herred til Frederikssund. Det var en haard Kamp.

Foreningen var dannet i Horns Herred og bar ogsaa denne Landsdels Navn.

Landmændene derovre fra holdt paa de lokale Skuer og vilde ikke svigte de Landsbyer, der altid havde været Samlingssteder.

Heldigvis kom det forøgede Medlemsantal mig til Hjælp. Dyrskuepladserne blev for smaa, de kunde hverken rumme Mennesker eller Dyr, og det var ret tarvelig, hvad man kunde præstere og byde paa.

Forslaget gik til Slut igennem, idet man tog det i to Tempi: man holdt skiftevis Skuet i Frederikssund og i Herredet, og man vandt herved Terræn for førstnævnte Sted; Kalvøanlægget bød jo tilmed paa en saa ypperlig Plads — og Resultatet blev, at man gik helt over til at forlægge Skuerne hertil.

Saa kom min næste Opgave, den at faa forandret Foreningens Navn.

Det holdt endnu haardere.

Jeg ønskede Navnet Horns Herreds Landboforening ombyttet med Frederikssund og Omegns Landboforening.

Gang paa Gang førte jeg mit Forslag frem paa Generalforsamlingen, men stadig blev det stemt ned, selv efter at Medlemsantallet øst for Byen var vokset op, saa det stod lige med det, som repræsenteredes af de vest for Fjorden boende, og Resultatet blev tilsidst her, som saa ofte ved Forhandlinger hertillands — et Kompromis, hvor der, for at beholde Horns Herredsbetegnelsen, lavedes et Navn af en anselig Længde, idet Foreningen døbttes: Hornsherreds og Frederikssundegnens Landboforening.

ØKONOMISKE VANSKELIGHEDER

Da jeg traadte ind i Landboforeningen, var det under meget ugunstige Forhold. Foreningen havde haft en Formand, der tillige havde forskellige andre Hverv, og da han ogsaa var Kasserer, kneb det meget for ham at holde de forskellige Kassebeholdninger ude fra hinanden, — og da hans private Kasse blev opblandet med disse, blev der tilsidst Underskud i dem alle, og en Dag stod Foreningen paa Fallittens Rand.

Medlemmer, der frygtede for, at der var Underskud, som de mulig skulde være med til at dække, forlod i store Tal den synkende Skude.

Der blev friet fra Amtets store Landboforening:

»Slut op til os, saa tager vi jeres Gæld paa os,« hed det, men heldigvis var der Mænd af den rette Støbning i Foreningen — de afslog Frieriet.

DILETTANT

Men hvad skal vi gøre? — Da kom den daværende Bestyrer paa Jægerspris Hovedgaard, Hr. Larsen, frem med et Forslag, som voldte nogen Forbavselse og kaldte Smilet frem paa mange Læber:

»Vi maa spille Dilettant,« sagde han.

Og virkelig — hans Plan vakte Bifald. Man valgte Skuespillere, man indstuderede Rollerne — og der blev 3 Aar i Træk spillet Komædie paa Dalby Kro.

Og det tog Kegler og gav Kasse. Det var ikke noget lille Arbejde de Medlemmer der »tog Masken« udførte.

Prøverne blev holdt i en Trælade, hvor Temperaturen var adskillige Grader under Frysepunktet, og vi maatte, lige til Generalprøven løb af Stabelen, optræde i Overtøj, Frakker og Pelse.

En af Damerne paadrog sig da ogsaa en saa stærk Forkølelse, at hun, hvis Bryst ikke var stærkt, fik en Sygdom, der kostede hende Livet, — et tungt Offer vi bragte paa Thalias Alter.

Men for Landboforeningen blev Resultatet fint. Forenin-

Dilettantopførelsen af „Fastelavnsgildet“ Vinteren 1900 paa Dalby Kro.
 Fra venstre: Forp. Axel Krestensen, Fru Hellmers, Frk. Theil, Gartner E. Larsen, Godsejer Hellmers, Frk. Nulla Gottlieb, Frk. Dagmar Gottlieb, Musikdirektør Niels Larsen, „Skabelsbjerg“, i Baggrunden: Gdr. A. Christensen, (Fanebærer), siddende T.-K., bag ham Verner Gottlieb, Frk. Bolette Gottlieb, Dyrslæge Gottlieb, Maler Tomsen, Elskerparret, Landvæsenselev Lassen og Frk. Olsen.

gen voksede, blev stor, stærk, og hører nu til en af de sjællandske Landboforeninger, med hvis Administration og Arbejde der inden for Samvirksomheden regnes med.

Et Aar regnede vort Dyrskue her i Frederikssund fuldstændig sammen, men aldrig har der været gladere Dyrskuegæster her i Byen, for der trængtes saa umaadelig til Regn; og hvad Landboforeningen satte til, det oprettedes i rigeligt Maal ude paa Markerne, hvis Afgrøde, takket være »Dyrskueregnet«, som en saadan Dagsregn stadig benævnes, — gav en god og værdifuld Høst.

DET HISTORISKE OPTOG

Saa skal jeg kun nævne den store Fest, vi i min Formandstid arrangerede i Forbindelse med et Dyrskue i 1934.

Det var det store historiske Optog, en Tildragelse, der ved Reklamens Magt henledte hele Danmarks Opmærksomhed paa vor lille By.

Hvem der fik Ideen — jeg ved det ikke, men saa meget ved jeg, at Planen til Opvisningen til at begynde med, kun

var tænkt som et lille Festtog gennem Byens Gader, med en Afslutning paa Kalvøen. Det var kun beregnet for at lokke Publikum ind paa Pladsen og derved bidrage til, at Dyrskuet blev rentabelt.

Fra Møde til Møde voksede Planerne, de blev større og større fra Dag til Dag.

Dette skyldtes især to Mænd, Godsejer Tvede, der den Gang boede paa Toftegaard ved Ølstykke — og Ludvig Brandstrup.

Der skulde opføres et til Hensigten forfattet Skuespil og man havde som Emne, med Tilknnytning her til Egnen, valgt Frederik d. VII og Grevinde Danners Besøg i Frederikssund.

Ideen og dens Udførelse fik almindelig Tilslutning. Landet og Byen gik i stor Samdrægtighed ind for Sagen.

Hvor man henvendte sig for at faa »Skuespillere«, fik man et beredvilligt Svar: »Ja, med Fornøjelse«.

Endog selvste Byens Borgmester, Hr. Retoft, tilbød sin Assistance, han fik trekantet Hat paa Hovedet, Kaarde ved Siden og Ordner paa Brystet og agerede som Byens daværende Borgmester, Hr. Olivarius, til stor Tilfredshed, og bød med Værdighed Majestæten velkommen til Frederikssund.

Konge (for en Dag) blev Hr. Tvede, og Grevindens Rolle blev paa en værdig og statelig Maade udført af Landboforeningsformandens Hustru, Fru Propr. Hans Hansen, Skuldelevgaard.

Historisk Optog i Frederikssund.

Fr. den VII: Godsejer Tvede, Grevinde Danner: Fru Propt. H. Hansen, Politimester Olivarius: Borgmester Retoft.

Fru Tvede var en Taterkvinde, der til Hest i Spidsen for en Flok unge, ligeledes beredne Tatere, kom sprængende ind paa Pladsen og fremsagde et Hyldningsdigt til Kongen.

Selv havde jeg Rollen som Frederik d. VII's gode Ven Ritmester Würtzen, hvis Historier og Vittigheder hørte til Kongens Adspredelser. Kammerherre Berlings Person forestilledes af Direktør Christing.

Rollen som Majestætens Rideknægt, Anders, udførtes paa en glimrende Maade af Grd. Niels Vilhelmsen, Jordhøj, og desuden var der en Mængde Herrer og Damer fra Land og By, der havde større og mindre Roller, og som dels til Hest, dels til Fods deltog i Optoget.

Det udgik fra Frederikssund Andelsslagteri, hvori Direktør Jensen og Frue, der begge agerede som henholdsvis Baron Haxthausen og Skuespillerinden Fru Johanne Louise Heiberg, havde stillet deres Villa til Raadighed, saa Smin-kørerne, der tilligemed Parykker, Skæg og Dragter var stillet os til Afbenyttelse af det kgl. Teater, kunde »lægge Maskerne« i dens Lokaler.

Brandstrup var højt til Hest, iført en prunkende Husar-uniform, Kongens Hofmarchal og tillige en Slags Speaker, ligesom han i flere forudgaaende Aftener var rejst til Frederikssund for at holde Instruktionsprøve med os.

Som sagt, den mægtige Reklame havde foranlediget en saadan Tilstrømning til Byen, at den, hverken før eller siden har oplevet noget lignende, kun Skade, at Restaurationsforholdene langt fra kunde klare Invationen, saa at mange maatte ty ud i det nærmeste Opland for at faa tilfredsstillet deres Hunger og Tørst.

Gennem Byen, hvis Gader var tætpakkede af Tilskuere, drog Optoget med Løbere foran Kongens Ekvipage. For-spandet var 4 hvide Heste, kørte af selveste Christian den Xendes Livkusk, derefter fulgte yderligere flere fine Vogne med Kongens Hoffolk og Damer ledsaget af Kavallerer til Hest, en Flok Jægere i grønne Dragter, Vogne med Bønder, en Skare unge Bønderpiger, Fiskere og Borgere. Ialt sikkert et Par hundrede Deltagere med Trompetere i Spidsen ankom til Festpladsen, der hurtig fyldtes af Mennesker.

Det historiske Optog i Frederikssund 1934. Den kongelige Ekvipage med Hans Majestæt Kong Frederik den VII og Grevinde Danner.

Efter en Rundkørsel paa Fodboldbanen sluttedes der af paa en meget stor opført Scene, der var hævet et Par Alen over Terrænet.

Kongen blev modtaget med en Velkomsttale af Borgmesteren, hvorefter Komedien opførtes og Taterkvinden bragte sin Hyldest og Lykønskning til Majestæten:

Taterskens Prolog.

Hil dig Konning, Danmarks Drot,
vi er af ringe Herkomst blot,
men elsker vore Heste —
og vi i Dag er komne hid
for at forkorte dig lidt Tid
og for med dig at feste!

Man siger nok, vi rapser lidt,
men Herre, det er ikke tit
og kun, naar Nøden byder. —
Vi er et lystigt Folkefærd,
der lever som Nomader her
og os ved Livet fryder.

Vort Hjem er med os, snart vi bor
i Skovens Dyb, hvor Fuglekor
hver Morgenstund os vækker,
og snart paa Heden, vid og stor,
hvor Lyng og Græs og Porse gror
saa langt som Øjet rækker.

Kun sjældent gæster vi en By,
men af din Bryllupsfærd gik Ry
og derfor vi herinde
vil tømme Kruset paa dit Vel —
men rider først en Karussel
for dig og din Grevinde.

Kongen begav sig efter denne hendes Opfordring ned fra Tribunen for at se Taternes Kunstridning paa en Plads, der var afspærret til dette Formaal, og for at hilse paa Folket, der overalt, hvor han kom frem, hyldede ham med Leveraab.

Dagen og Natten, der var begunstiget af det herligste Sommervejr, forløb med Fest og Dans. Hele Byen var i Festrus, Hotellerne var saa belejrede, at Gæsterne maatte lukkes ind i Hold, mindst 1000 Biler var parkerede rundt omkring paa de i Forvejen reserverede Parkeringspladser og Masser af Penge strømmede der ind i de Forretningsdrivendes Pengekasser.

Selvfølgelig gik der ogsaa en god Slump i Landboforeningens, — men tænk — hvilken Risiko, den løb med de uhyre store Arrangementsudgifter, som der, hvis ikke det var blevet gunstigt Vejr, vilde være kommet til at svie slemt til Landboforeningen, og det er vel tvivlsomt, om den kunde have overlevet en saadan Katastrofe, da det var adskillige 1000 Kroner, der stod paa Spil.

Man kan forstaa, at min Nattesøvn ikke var ganske rolig i den Tid, der gik forud for Dagen. — Nu forløb det jo heldigt, men fornuftigere og rimeligt havde det jo været, om man havde sikret sig en Garantikapital hos Kommunen og hos Private.

Historisk Optog kaldte vi Festen, men jeg tror nok, at det i mangt og meget var ret uhistorisk, saaledes tvivler jeg paa, at Frederik d. VII og hans Gemalinde nogensinde kunde have tænkt sig at aflægge Besøg i en By under en saa pompøs Ageren, dog selve Kongens Person var sikkert langt mere naturtro og i Overensstemmelse med Forbilledet, som den blev gengivet af Godsejer Tvede, end som man, i den sidste Tid, har set den folkekære Konge blive parodieret paa Filmens og Teatrets Scene; og jeg synes nærmest det er en Skandale, at Skuespillerne faar Lov til at lave en saadan Karrikatur af Grundlovens Giver. — Lad være, at han til Tider kunde bruge Udtryk, som maaske ikke var helt kongelige, men han var ikke sjofel eller ligefrem udannet. Jeg har som Barn gennem Slægtninge, der har haft Forbindelse med Kongen, hørt saa meget om ham, at jeg har dannet mig et Billede af Frederik d. VII, men det ligner hverken Alstrups eller Vald. Møllers Gengivelse af ham.

Maaske findes der blandt Læserne af disse mine Optegnelser, der omhandler Landboforeningen, nogle, der vil tænke eller sige, — er det alt, hvad der udrettes i en saadan Forening? Jeg vil da blot bemærke, at hvad jeg her har skildret kun er Referat fra fornøjelige Fester, hvis Formaal har været ikke alene at skaffe Medlemmerne nogen Moro, men ogsaa at skaffe »Kasse« til Anvendelse for Landboforeningens mange forskellige Opgaver, der ikke kan gennemføres uden Mønt.

HVAD PRESSEN SKREV

Ikke alene paa Sjælland, men hele Landet over havde den store Forreklame for det historiske Optog vakt Opmærksomhed og saavel Provinsen som Hovedstadspressen havde sendt Repræsentanter til Frederikssund, der i de Dage var nær ved at blive berømt. Alle Blade havde den paafølgende Dag lange Referater, saavel af de Agerende som af Optoget.

Paa maa og faa tager jeg et Ud klip af Dagens Nyheder (Nationaltidende), hvor Ottawa skriver:

Fra vor udsendte Medarbejder.

Frederikssund, Fredag Aften.

Ikke alene Frederik den Syvende og Grevinde Danner, men ogsaa den længselsfuldt ventede Sommervarme holdt i Dag sit Indtog i Frederikssund. Klokken 7 i Morges gled Flaget ved Borgmesterboligen til Tops, og da var allerede den ganske By paa Benene. Flagene hejstes i Gaderne, som fører til Dyrskuepladserne, og Byens 16 Restauratører gav beroliget Ordre til, at de utallige Forfriskninger skulde sættes paa Is. For Restaurationerne var alle Lukkebestemmelser suspenderede. Til Gengæld skulde alle Butiker lukke Klokken 18. Skolebørnene havde fri hele Dagen.

Solen lo ad Kassereren.

Paa Dyrskuepladsen holdt Horns Herreds Landboforening sit store Dyrskue, som kulminerede i en Dyrskuefrokost paa Kalvø-Pavillonen med Amtmanden som Gæst. Den eneste, som satte et bekymret Ansigt op, var Dagens Kasserer, Kontorchef paa Andelsslagteriet Axel Larsen, der som en ægte Kasserer ærgrede sig over, at Regnvejsforsikringen havde kostet Præmie til ingen Nytte. I Eftermiddagstimerne var hele Frederikssund til Dyrskue og Travløb, og inde i Byen var der kun Apotekets unge Defektricer, travlt beskæftiget med at afveje Tons af Hovedpinepulvere.

Da det historiske Tog Klokken 18 satte sig i Bevægelse fra Andelsslagteriet, var Byens Gader og hele Vejen til Kalvø-Anlægget sort af Mennesker. Hele Omegnen med Byerne Frederiksværk og Jægerspris var der, og fra København var Folk kommet med Statsbanernes Ekstratog, med Dagens Nyheders store Turistbiler eller i private Biler. Mindst 15,000 Mennesker saa Optoget gennem Gaderne og Festspillet i Kalvø-Anlægget. Det historiske Optog, som var Festens Kærne, vakte paa sin Vej berettiget Beundring.

Det historiske Optog.

Opmarchen af de halvandet Hundrede Personer skabte den fuldkomne Illusion af Kong Frederik VII og Grevinde

Danners Indtog efter deres Formæling. Det brogede Følge af Løbere, Hestgardere i blanke Messingharnisker, Fiskere, Bønder og Jægere dannede en farverig Helhed. Kong Frederik VII alias Godsejer Tvede tog sig storartet og jovial ud i en blaa Uniform med laadden fjerprydet Chacot, og Grevinde Danner — Fru Proprietær Hansen, Skuldelevgaard, gift med Formanden for Horns Herreds Landboforening — smilte huldsaligt til alle Sider.

Virkelig kongelig Livkusk Jacobsen styrede i rød Galla for Kongens Vogn de fire hvide Heste, som med stor Møje var samlet sammen, to fra Grosserer Morescos Stald, en fra Gl. Toftegaard og en helt fra Sorøkanten. De fire hvide Heste var til Lejligheden blevet baade pudret og friseret.

Foran Kongens Vogn kørte Kammerherre Berlings, og efter den en Vogn med Hofdamer. Alle den lille Bys Honorarios havde paataget sig Roller i Toget, og de bar med Anstand de forlorne Bakkenbarter og de guldgallonerede Uniformer. I Togets første Afdeling gik tyve unge Borgerdøtre i Krinoliner og Kysehatter. De tyve glade, unge Ansigter og Kostumernes sarte Blomsterpragt fremkaldte spontane Klapsalver. Lykkelige Frederikssund, der ejer saa megen Ynde!

Ombølget af loyal Jubel holdt Kongeparret sit Indtog paa Festpladsen, og Bifaldet steg til en Orkan. Saa voldsomt var det, at Pressens Tribune, hvor et stort Antal Mennesker havde taget Opstilling, brød sammen. Man kunde dog straks berolige den folkekære Konge med, at ingen af hans tro Undersaatter havde maattet ofre Liv og Lemmer i Glæden over hans Indtog. Blandt dem, der ved Tribunens Fald nær havde faaet en ubehagelig Oplevelse, var Skuespilleren Johs. Meyer, der var kommet for at se, hvorledes Kollega Brandstrup skilte sig fra at optræde som Konferencier i Husaruniform og trekantet Hat.

Borgmestertale og Taterridt.

De Kongelige hilstes paa Festpladsen velkommen af Borgmester Retoft, som i sin datidige Forgængers Skikkelse hyldede Kongeparret med de samme Ord, som blev udtalt

ved den virkelige Frederik VII og Grevinde Danners Indtog efter Formælingen. Lige derefter galopperede en broget Kavalkade af Tatere, anførte af Fru Godsejer Tvede, op foran Tribunen, Fru Tvede hyldede i ildfulde Vers Maje-stæten og red med sine Tatere en fejende Karussel, for hvilken Kongen takkede. Efter at Kongen havde udbragt et: Leve Danmark, kunde Festspillet begynde.

Ludvig Brandstrup lod som Konferencier sit Vid straalet om Kap med Uniformspragten, og Honoratiores fremstillede med Scenevanthed Billeder af den folkekære Konges Liv. Festspillets Kulmination var Sang af 40 hvidklædte Smaapiger fra Stiftelsen i Jægerspris, som blev grundlagt af Grevinde Danner. Børnekoret førtes af Lærer Truelsen.

Det blev en stor Dag for alle, ikke mindst for to gamle Damer, den rigtige Grevinde Danners Kammerjomfru og Kokkepige, Fru Gisla, og Fru Torp, der begge overværede Festspillet og hyldedes af den begejstrede Forsamling.

Til Slut gav Kongen Befaling til almindelig Folkefest med Dans og Øldrikning, og de loyale Borgere efterkom til Fuldkommenhed den kongelige Befaling, og gør det endnu i Nat.

Ottawa.

Ogsaa selveste Ærbødigst fandt Dagens Begivenhed saa interessant, at han digtede et af sine bekendte Rimvers:

Kong Frederik den Syvende
en enkelt Dag
genopstaar i det tyvende
Aarhundredes højtflyvende
og æterbølgeklyvende
moderne Jag.
Hans Undersaatter hilser ham
og Lensgrevinden, hans Madam,
med Flag.

Der holdes ikke streng Diæt
paa Jægerspris,
et herligt Maaltid staar beredt,
og Hofmarskallen si'er diskret

og stilfuldt: »Deres Majestæt,
værs'go' og spis!«
Paa Andelsslagteriet har
man udsøgt til det høje Par
en Gris.

Naar Kongen ud med Haanden slaar
til Tak for Mad
og kysset har Grevindens Haar,
han Merskumspiben stoppet faar,
med den han rundt om Bordet gaar
og bakker glad,
og som en festlig Apostrof
han drikker med sit Hof en »Hof«
fra Fad.

Du Dankses Vej til Ros og Magt,
oh, Frederikssund!
Modtag Kong Tvede uforsagt,
nyd Lensgrevinde Hansens Pragt
og Hofchef Brandstrups fine Takt
i Festens Stund!
Reklamens Magt er underfuld.
Hold Fest, til Morgenstund har Guld
i Mund!

SOLDATERFORENINGER

Naar de Værnepligtige for sidste Gang bliver afmønstrede og staar parat til at vandre ud til det civile Liv, er det, efter min Mening, deres første Pligt, naar de kommer hjem eller hen til den Plads, de skal tiltræde, at udforske, hvor den nærmeste Soldaterforening har Sæde, og hvem der sidder i Bestyrelsen, og derpaa hurtigst muligt melde sig der og paany blive puttet ind i Geledet, — det er en Gerning, de aldrig vil fortryde.

Jo længere de staar i Foreningen, desto stærkere bliver de knyttet til den, og det Kammeratskab, der var en af Grundpillerne i Soldatertiden, fortsættes nu fremefter og vedligeholdes lige til ens sidste Stund.

Da jeg den 3. Oktober 1884 blev hjemsendt, eksisterede der ingen Garderforening — den ældste — Københavns — er fra 1885.

Det var først efter Livgardens 250 Aars Jubilæum 1908, at der kom nogen rigtig Gang i Oprettelsen af Foreninger Landet over.

Efter min Hjemkomst fra Østen meldte jeg mig ind i Københavns Forening, den jeg stadig er Medlem af, og da vi i 1909 stiftede Nordsjællands Garderforening, traadte jeg ind i den og har haft Sæde i dens Bestyrelse i 27 Aar. (Som Formand i 16.)

Jeg har haft det umaadelige Held i al den Tid, der har eksisteret en Sammenslutning mellem alle Landets Garderforeninger, hvert Aar at blive valgt som Repræsentant ved de aarlige Garderstævner, der er blevet holdt omkring i Landet, snart paa en af Øerne, snart paa Halvøen; — og Minderne fra disse vellykkede Sammenkomster, hvor Deltagerne, efter den første Dag at have taget de alvorlige Sager, der var paa Dagsordenen, til Behandling, havde Udflugt til de forskellige Egne, vi gæstede, og besaa vort skønne Land og dets Seværdigheder. Overalt blev vi behandlet med største Gæstfrihed, for overalt traf vi paa gamle Gardere, og mange af disse er saadan stillede, at de har Raad til, i deres Hus — paa deres Gaard, at vise den gode, gamle Kammeratskabsfølelse ved vor Ankomst.

At udpege, hvilket Repræsentantskabsmøde der bør foretrækkes, vilde være mig ganske umulig. Paa min Kontorvæg hænger der Billede ved Billede fra de forskellige Møder, og ofte dvæler mine Øjne paa alle de kære Ansigter, de Gamle, stoute Karle, blandt hvilke der fra Aar til Aar tyndes stærkt ud i Rækkerne.

Skulde jeg nævne den herlige Tur til Aarhus, med Udflugt til Marselisborg og Ørnereden, hvor, paa sidstnævnte Sted det danske National-Hurraraab blev født.

Det var mens Oberst Boeck var Præsident. Vi sad placerede ved Bordene i den frie Luft. Taler blev der holdt — og Sange blev der sunget — og Hurra blev der raabt. Men voré Hurraraab havde slet ikke nogen rigtig Klang eller

Appel den Gang, langtrukne og forskelligartede som de var.

Jeg var kort før vendt hjem fra Sverrig, hvor jeg havde haft Lejlighed til at høre Svenskernes klangfulde Hurra-raab, og jeg benyttede Lejligheden til at holde en lille Tale, i hvilken jeg beklagede den Mangel, der herskede i Danmark paa dette Omraade.

Det bevirkede, at der blev almindelig Diskussion over Emnet, og Præsident Boeck foreslog, at vi skulde indføre et Garderhurra: det skulde være 3 korte, afsnuppede Hurra.

»Vi prøver det med det samme,« sagde Postmesteren, 302—3—84.

Efter nogen Øvelse gik det helt godt. Men det blev ikke alene et Garderhurra — det blev »det danske Hurra«, der nu raabes fra Skagen til Gedser, fra Bornholm til Rømø.

Undertiden har Bølgerne jo gaaet noget højt; — vor første Præsident, Oberst Kammerherre Boeck havde en vidunderlig beroligende Indflydelse paa Gemytterne; naar han ledede Møderne, for det Hverv paatog han sig selv, gik det i en Fart.

»Er der nogen, der har noget at bemærke? — Det er der ikke. — Vedtaget.«

I tre Tempi afgjort i et Minimum af Tid. Alt for tidlig gik han bort. — Jeg var som en af hans næreste Venner udtaget til at staa Æresvagt ved hans Kiste og bære ham ud af Kirken.

Hans Eftermand blev Greve Schack, — hvor var han dog en herlig Mand, elskværdig, maaske til Tider for eftergivende, men hans Princip var Fordragelighed og Kammeratskab, og mangan stout Garder maatte viske en Taare af Øjet, da vi sænkede hans Kiste paa Søllerød Kirkegaard.

Vor nuværende Præsident, Kammerherre, Oberstløjtnant Torben Hage, har ikke altid haft helt blide Kaar at arbejde med og under. Det var ingen let Sag at afløse Schack og Boeck, og der har forskellige Gange været noget Uro i Gellederne, men mens Aarene er skredet, har Hage vundet sig en fastere og fastere Position, og det er efterhaanden gaaet op for de gamle Gardere, at han just er den rette Mand

paa den rette Plads. De Opgaver, han har taget sig paa, er lige netop af en saadan Art, at enhver gammel Garder sympathiserer dermed, og hans sidste Beretning ved Repræsentantskabsmødet i København 1941 var fyldig og god og præget af den alvorlige Stemning, som for Tiden besjæler os alle.

I de senere Aar har vi, efterhaanden som Foreningernes Antal er blevet større, og der har været forøget Tilgang af Medlemmer, yderligere formaaet Hans kgl. Højhed, Prins Gustav til at paatage sig Hvervet som Ærespræsident.

Jeg er overbevist om, at alle gamle Gardere er Prinsen taknemlig, fordi han har villet paatage sig dette Hverv.

Prinsen har jo selv aftjent sin Værnepligt i Garden, og han føler sig, ligesaavel som sin ældre Broder, Kongen, knyttet til denne Afdeling med virkelige Hjertebaand. — Ofte naar man taler med Hs. kgl. Højhed, dvæler han ved sine Barndoms minder, hvoraf mange just omhandler de store Gardere, der gik Vagt om hans Bedstefars Slot, da han var Dreng.

EN LILLE MUNTER HISTORIE

En af de mange, der kunde gengives og som ikke har faaet Plads i Garderbladet, vil jeg dog her fortælle.

Landets 4de ældste Garderforening er *Thisted Amts*. Den er stiftet 1909 og dens Formand, Gdr. Poul Frost, 215—1—95, der trods sit noget afsvalende Navn, er en af Danmarks bedste, mest varmtfølede Mænd, Typen paa en god, djærv fædrelandskærlig Mand.

Han havde, Guderne maa vide hvordan, paa et Repræsentantskabsmøde, der blev afholdt i Helsingør, formaaet at skaffe Tilslutning til hans Forslag, der gik ud paa, at næste Aars Repræsentantskabsmøde skulde afholdes i Thisted.

Under Debatten vistes der en Del Opposition: »Det var en farlig lang Rejse«, men han fejede al Diskussion til Side ved paa sin jævne, djærve Maade at udtale:

»Der er ikke længer for jer at rejse til Thisted, end for mig at tage til København.«

Og hans Forslag blev modtaget med stort Stemmetal.

Men Rejsen derhen var jo ret lang og ogsaa ret kostbar, saa vor Forening besluttede kun at sende én Mand af Sted — og det blev altsaa mig.

I Roskilde skulde jeg træffe Repræsentanten for gml. Roskilde Garderforening, det var den djærve, brave og gemytlige Skovfoged fra Bognæs H. C. Jensen, 233—3—93.

Svedig og pustende entrede han Toget i Roskilde; det var en ligefrem kvælende Varme, og han præsenterede mig straks efter at han var kommet til Sæde i Kupeen, for 2 Bajere, som han havde medbragt direkte fra en Iskasse i Restaurationen, de blev halet op af Lommen.

»Lad os tømme dem, inden de bliver lunkne her i denne Svedeboks,« sagde han; og længe havde vi heller ikke kørt, før Indholdet var blevet omtappet.

»Jeg synes, de var noget smaa,« sagde Skovfogden, »hvor langt mon der er til næste Saftstation?« Og da jeg meldte ham, at Toget først holdt ved Korsør, satte han et meget mistrøstigt Ansigt op, han rejste sig, trak Vinduet ned og »Farvel med jer,« sagde han, og vilde kaste Flaskerne ud.

»Stop, er du gal,« raabte jeg. »Flaskerne har Værdi, og de kan bruges, naar vi tilbytter os nye Øller, og du aner ikke, hvor lang Vej, der er til Thisted.«

Og det skal indrømmes, Varmen blev stærkere og stærkere alt som Solen steg, og det var ikke saa faa Gange, vi maatte bytte undervejs.

Saa skete det ved en senere Sammenkomst, hvilken By husker jeg ikke saa nøje, men det var da ved et af de sjællandske Garderstævner, at jeg fortalte denne Historie.

Samtalen havde nemlig drejet sig om de store Rejseudgifter. For at sætte lidt Krydderi paa min Beretning, føjede jeg til, at vi byttede saa ofte, at vort Flaskesalg gav os saa stor Indtægt, at den næsten dækkede Rejseudgiften til Thisted.

Jeg kunde se paa flere af mine Tilhørere, at det kneb for dem at kunne følge mig i min Beregning, men vor Præsident, Kammerherre Hage fangede den meget hurtig og sagde:

»Jamen, De glemte at fortælle, hvorledes De reddede Dem et godt Maaltid Mad hos den jydsk Bonde. Nu skal De høre:

»Theisen og Skovfogeden var engang ude paa deres egen Haand. De kom ind i en Bondegaard. »Hvad er I for et Par,« spurgte Bonden, videbegærlig som Jyden jo er. »Ja, de var da Rottejægere.« »Ih, ja det var da heldig, ka' I slaa Rotter ihjel?« »Jo,« brølede baade Theisen og Skovfoged Jensen i Kor, »men vi er sultne, kunde vi ikke faa lidt at spise.« Det var der hos de gæstfrie Mennesker ikke noget i Vejen for, der var saa mange Rotter paa Gaarden, saa det var rigelig et Maaltid Mad værd at blive af med dem.

Og de spiste. For Jer gamle Gardere, der har set Theisen og Skovfogden tage for sig af Retterne ved et velbesat Bord, vil det ikke lyde utrolig, naar jeg meddeler, at alt hvad der var spiseligt, i en forholdsvis kort Tid forsvandt som det var blæst bort.

Bonden fulgte de to Fyres Appetit med Forbavselse og Beundring, og nogle Snapse og Bajere hørte jo ogsaa med til Menuen.

»Ja, saa sku' vi vel i Lag med Rotterne,« sagde Bonden.

»Ja, kom kun med dem, saa skal vi nok ekspedere dem,« var Svaret.

Der blev ikke noget Rottemord, men to mættede og fuldt tilfredse gamle Gardere forlod kort efter Gaarden, hvis Ejermand paa ingen Maade udviste nogen Glæde over deres Besøg.«

Denne Præsident Hages Afslutning og Tilføjelse paa min Historie fremkaldte stor Munterhed i Selskabet.

Nu er min gamle Rejsekammerat, den brave Skovfoged fra Bognæs, ikke mere. I Fjor var han, da han havde skudt en And i en Mose og hans Hund ikke vilde apportere den, vadet ud i det kolde Vand for at hente sit Jagtudbytte, og det blev hans Bane, en Lungebetændelse gjorde Ende paa hans Liv.

Han var en Mand hans Kammerater i Roskilde satte stor Pris paa og altid vil mindes og savne. En af hans allerbedste

Venner var Formanden for Københavns Garderforening, nys afdøde fhv. Lagerchef Johan Schmidt.

I denne sidste lille Historie hentyder jeg til de sjællandske Garderstævner, der paa Omgang blev holdt omkring paa Sjælland og som alle havde stor Tilslutning fra de forskellige Foreninger.

Programmet var saa nogenlunde ens. — Man forevistes de forskellige Seværdigheder, havde en Udflugt til et landligt Traktørsted, hvor der blev drevet Sport af forskellig Art, Skydning, Tovtrækning og anden Idræt og saa, ihukommende Ordene: »Uden Mad og Drikke duer Helten ikke«, samledes vi ved Bordene, hvor der foruden legemlig ogsaa serveredes mer eller mindre aandelig Føde — Taler og Sange.

Destoværre har der de senere Aar ikke været Møder af den Art, men mellem *Nordsjællands Garderforening* og *Gamle Roskilde Garderforening* er Forbindelsen stadig vedblevet at bestaa. Den aarlige Sammenkomst i gl. Garder, *Jørgensen Værebros Lystskov Abildbo* ved Jyllinge, hvor de to Garderforeninger har rejst og indviet en høj Flagstang, hvorfra Dannebrog vajer ved festlige Lejligheder, er en aarlig tilbagevendende Begivenhed, der samler mange Mennesker. Kapløb om Præmier og Tovtrækning om Faneplader vækker altid stor Interesse inden for Foreningerne.

Der sluttedes af med Dans, og det blev ofte, for de fjerneste fra Aastedet boende, først naar Solen steg i Øst, at man naaede sit Hjem.

T.-K. paa Talerstolen ved en Garderfest i Jyllinge.

Gl. Roskilde og Nordsjællands Garderforenings Fællesudflugt den 7. Juni 1936.

Det sidste Aar har Frederikssund ogsaa haft Æren af den kgl. Livgardes Besøg, naar den skulde til Skarpskydning paa Jægerspris Skydeterræn. Byen har ved Gennemmarchen været festlig pyntet og Flagalleen rejst.

Det store sjæll. Garderstævne i Fr.sund den 25. Juli 1927, Paa højre Fløj i 1. Geled: Garderforeningens Præsident, Kammerherre T. Hage.

Garderforeningen har paraderet med sin Fane paa Torvet og er blevet hilst med Strammarch og Gardens Orkester har glædet Byens og Landets Befolkning med Koncerter saavel i Frederikssund som i Jægerspris.

Formanden for Garderforeningen, Branddirektør *H. Hansen*, og jeg som Æresmedlem, er hver Gang blevet indbudt til en Festmiddag i Officersmessen i Lejren.

Vort Foreningsliv er dog ikke alene baseret paa Forlystelser og Fester, vel er disse af en god og kammeratlig Karakter og bidrager til at vedligeholde Bekendtskabet mellem Medlemmerne, men, ja jeg tør nok sige af større Betydning er den Hjælpsomhed, der er indenfor Foreningerne, og særlig gennem Hovedorganisationen, ydes til gamle Gardere, der uforskyldt er kommet i Nød eller Trang, det er jo ikke alle vore gamle Kammerater, der er kommet paa Sol-siden, men saa har vi det stadig voksende Hjælpefond, stiftet paa Initiativ af vor første Præsident, Kammerherre Boeck, det bærer vor Konges Faders Navn, og Kapitalen er nu

Livgardens 1ste Batl. gennem Havnegade i Frederikssund den 20. August 1941 Foran til Hest Adjundanten, Premierløjtnant, Juel, og Chefen, Oberstløjtnant Gudme. Huset i Baggrunden er mit Hus, Frederikssund Bogtrykkeri.

naaet til 100.000 Kroner, hvis Renter aarlig, paa Hs. Majestæt Kong Frederik den VIII's Fødselsdag, uddeles til trængende gl. Gardere.

Desuden findes der endnu andre Understøttelsesforeninger inden for de forskellige Foreninger, ligesom ogsaa nogle yder Hjælp ved Dødsfald til Begravelsen.

Og endelig er der det højtidelige Øjeblik, efter at man for sidste Gang har lukket sine Øjne, at vort elskede Dannebrog, den smukke Silkefane, sænkes over ens Kiste og Formanden for den paagældende Forening udtaler smukke Mindeord og nedlægger en Krans med Gardens blaa-hvide Baand paa Gravstedet.

Som enhver kan se, der er nok, der kalder paa de gamle Soldater og opfordrer dem til at slutte op i Rækken.

Jeg vil derfor slutte dette Afsnit i min Bog, det som omhandler Soldaterforeninger, med en kraftig Opfordring til alle forhenværende tjenestegørende Gardere om, saafremt de ikke er Medlemmer af en Garderforening, snarest mulig at melde sig ind i den nærmestværende, og skulde De i For-

vejen staa i en saadan, saa gør et godt og energisk Arbejde for at skaffe forøget Tilgang til Foreningen.

Og denne min Opfordring gælder lige saa vel alle andre gamle Soldater, thi vore Foreninger har et stort Formaal. De virker for alt, hvad godt er i den danske Befolkning, vi vil fremelske Kærlighed til Konge, Land, Sprog, Flag, Kultur og alt, hvad der er en Nødvendighed for at skabe en Nations lykkelige Fremtid.

I REDAKTØRSTOLEN

DET blev af længere Varighed, end jeg havde tænkt, da jeg den første April 1916 dumpede ned i Redaktørstolen i Frederikssund.

I det første halve Aar tog jeg min Gerning saare let, vel stod mit Navn paa Bladet, og jeg tituleredes skiftevis Redaktør og Proprietær, men jeg vedblev at bo paa Druedal, som jeg ikke kunde løsrive mig fra, trods det, jeg havde lejet Lejlighed i Frederikssund.

Bladets tidligere Redaktør, V. Lindbo, vedblev som hidtil at passe Virksomheden, idet han oppebar min Gage og havde frit Ophold i de af mig lejede Lokaler. Jeg besørgede saa det udendørs Stof, tog til Møder og sligt og varetog med en Bestyrers Hjælp stadig Driften af min Gaard.

Men i September tog jeg paa Jagt i Vium sammen med mine sædvanlige Jagtkammerater, og da jeg vendte hjem, havde min energiske Hustru, der syntes, at mit Arbejde var lidt vel vagabonderende, paa egen Haand foretaget en Flytning af alle Møblerne over til Frederikssund, hvor hun havde placeret dem i Stuerne, som jeg forlængst havde ladet istandsætte, og som stod parate til at tages i Brug.

Fra nu af blev min Hovedvirksomhed Kontoret og Gaardene, som jeg senere købte, Annekset, vistnok en meget ufordelagtig Menage, thi i disse Efterkrigstider var der meget, der gik i Svang, og den Arbejdskraft, jeg havde ude paa Landet, benyttede sig af Tider og Forhold, der just ikke var til min Fordel.

Min Interesse samlede sig mere og mere om Bladet, og det fik virkelig ogsaa her paa Egnen nogen Fremgang.

Fuldt saa godt gik det ikke paa Hovedredaktionen, hvor der efter at Asger Karstensen var traadt tilbage og Kontor og Trykkeri flyttet til Hillerød, blev en ret uheldig og meget vekslende Skiften Redaktører.

Isefjords-Posten var det første Lokalblad i Frederiksborg Amt, der udgik i Hefteform, og man forstaaer, hvor en saadan Forandring af et Blad faldt særlig Landboerne for Brystet.

En Avis havde jo dengang ikke alene det Formaal at skulle yde Læsestof, nej den skulde ogsaa tjene til Dug paa Bordet og til Indpakkingspapir, og hertil var Bladet for lille i Format. Der var ligeledes mange, særlig blandt de ældre Læsere, der klagede over den lille Skrift, som der anvendtes, men som sagt — her i Frederikssund og Opland gik det helt godt.

Vanskelige og besværlige Tider var det for os, og havde jeg ikke haft min gode Ven Lindbo til Hjælp, ved jeg knapt, hvorledes jeg skulde have klaret saavel Redaktion som Landbrugsvirksomhed.

Isefjords-Posten udkom nemlig den Gang 2 Gange daglig, baade som Aftenavis med Uddeling i Byerne og som Morgenavis med Udsendelse paa Landet.

Redaktionen til førstnævnte sluttede Kl. 2 Eftermiddag, men til det Blad, der udgik om Morgenen, først Kl. 2 om Natten.

Selv de, der ikke er kendt med Bladvirksomhed, vil kunde forstaa, at alt dette Natarbejde paa Trykkeri og Redaktion var en bekostelig Historie, der fordrede 2 Sæt Arbejds-kraft.

* * *

Her i Frederikssund sluttede min Gerning meget sent om Aftenen, og jeg satte min Telefon ind ved Sengen, saa jeg kunde være parat til at tage en indløbende Nyhed i en sen Nattetime.

Hvad der særlig gav mig Nattearbejde var en her paa Egnen huserende Pyroman, der havde lagt sin Ildspasæt-

telsesplan saaledes, at han en Gang ugentlig lavede Ildebrand her i Byen eller i Omegnen.

Heldigvis for mig valgte han altid Søndag Aften ved 12-Tiden, og naar Klokken var blevet 1, kunde man saa nogenlunde rolig gaa til Sengs, hvis ikke man havde hørt Brandalarmen.

Endelig efter en halv Snes Ildebrande og mislykkede Brandstiftelsesforsøg havde fundet Sted, blev Fyren nappet, og der blev Ro for ham, men derfor ikke, bladligt set, den fornødne Nattefred for mit Vedkommende.

24 Aar sad jeg altsaa ved Bladet. — Et Par Aar var jeg dog fra det som Følge af en lille Kontrovers med Chefredaktøren i Hillerød, men ved hans Død kom jeg, der i Mellemtiden stadig havde været min Afløser, Redaktør Herdahl, til Hjælp, atter tilbage til Redaktionen.

I det lange Spand af Tid har jeg sikkert gennem Bladet skaffet mig mange gode Venner; men det er nu ikke altid saa let en Sag at kunne balancere med en Pen i Haanden. Læserne er jo meget forskelligt indstillede, nogle ønsker at bevare deres Anonymitet, man maa ikke paa nogen Maade omtale deres private Livs Begivenheder, medens andre helst vil have en Omtale ved enhver Lejlighed, — og har man i Bladet gjort en Bemærkning om En, men forbigaaet en anden, kan vedkommende gerne blive snydevred.

Og saa er der Referaterne. — Jeg skal indrømme, gennemgaaende er de forskellige Talere nu blevet langt bedre til at belægge deres Ord, men mange Gange har det ikke vært helt let at uddrage en Mening af deres Udtalelser, — og hvis saa der kom en gal Slutning — ja, saa var Pokker løs: Det var slet ikke det, som stod i Bladet, de havde sagt eller ment, men havde man skrevet ordret, hvad de havde sagt, saa var det blevet noget meningsløst Vrøvl, og det kunde de jo heller ikke være tjent med.

I en lille By, hvor alle kender hinanden, er Redaktionen altid betydelig vanskeligere end i Hovedstaden, man skal vel vogte sig for hver Omtale, og er der et eller andet, man synes, man har Lyst til at kritisere — ja, saa kan man ikke gøre det: »Bevares! den Mand eller den Kvinde. — Nej,

— det gaar skam ikke an« — og gør man det alligevel, saa opsiges Vedkommende Abonnementet paa Bladet.

Jeg er naturligvis heller ikke undgaaet Skærsilden og har flere Gange maattet »stille til Klø hos Inspektøren« for min Letsindigheds Skyld, fordi jeg ikke har fulgt min gode Ven, Redaktør Lindbos Raad: »Har De meget paa Hjerte og ikke kan undlade at omtale det i Bladet, se saa at faa en anden til at lægge Navn til, saa faar De det mest fredeligt og er gode Venner med alle Mennesker.«

Naa, det er jo gaaet mig saa nogenlunde i den Henseende, og blandt mine Kolleger har jeg ogsaa været ret velset. Et Bevis herpaa var vel nok, at da jeg den 1ste April 1940 trak mig tilbage fra Redaktionen, stod de 4 Redaktører (Repræsentanter for de 4 store politiske Partier) som Indbydere til Afskedsfesten for mig.

Nogle Behageligheder følger der selvfølgelig med at være Redaktør, jeg vil ikke just omtale Indbydelser til Ædegilder, som »Stormagten Pressen« efterkommer, men man har Adgang til saa meget, der ikke er aabent for alle og enhver, og man kan ved festlige Lejligheder og Møder faa en god Placering i Presseløser, og gennem en Forening kan man ogsaa have Udsigt til Rejsekort til Ud- og Indlandet.

Endelig er der de Redaktørudflugter, som jeg, sammen med min Hustru, har haft Lejlighed til at være Deltager i. De staar som uforglemmelige Mindedage i vor Erindring, hvad enten saa Rejsen er gaaet til Sønderjylland, til Sydsjælland eller den mest imponerende Udflugt — til Silkeborg Egnen.

Vidunderlig var Ildregattaen og Sejladsen fra Himmelsbjerget ned ad den illuminerede Aa til Silkeborg, hvor vi blev modtaget med et Kæmpefyrværkeri og sluttede Dagen ved en imponerende Fest, som Redaktør Sofus Sørensen som primus motor tilrettelagde for sine Kolleger.

I Redaktørforeningen staar jeg dog endnu som Medlem, og har heller ikke i Sinde at træde ud af denne, saalænge jeg lever, men jeg ærgrer mig jo engang imellem over, at jeg ikke i sin Tid traadte ind i Pensionsforeningen, jeg syn-

tes dengang, jeg var for gammel, og det var jo heller ikke min Agt at slaa Rødder ved denne Virksomhed.

Jeg sparede jo Bladet saavel som mig selv for det aarlige Bidrag, men nu i disse Dyrtyder, hvor ens Arbejdsevne er betydelig nedsat, og hvor min Virksomhed er indskrænket til noget Havegerning og til, i Lighed med afdøde Ekskejer Wilhelm, at save og kløve Brænde til Husbehov, vilde et passende lille Tilskud til Livets Ophold ikke være at foragte.

JÆGERLIV

ALLEREDE fra mit Ophold paa Lerchenborg havde jeg Jægerinteresse. Selv var jeg ikke forsynet med »Skydetræ«, men jeg fulgtes med Forvalteren og Skovfogeden paa deres Jagtudflugter. Det var nemlig fra Baad.

Vi sejlede ud i Storebælt for at skyde Ænder og Edderfugle. Ligeledes paa Asnæs Halvøens Forlængelse byggede vi med megen Slid af Sten og Tang en Mole ud i Storebælt, og her laa vi i Timevis for at tage Fuglene, der trak over os. De kom i en rivende Fart, men mange fik vi altid med hjem; og hvad gjorde det saa, at vi var pjaskvaade af Bølgeskvulp, der slog hen over os. Jeg blev nærmest brugt som »Jagthund« og maatte ud i det kolde Vand for at hente det nedskudte.

— Saa fik jeg ikke nogen Lejlighed til at drive Jagt, før jeg kom til Østen. — Der var nok af Vildt og ingen snærende Jagtlove. Man skød, hvad man havde Lyst til eller Brug for.

SUMATRAJAGT

Det er maaske for meget sagt at kalde min Omstrejfen i Sumatras Urskove for Jagter.

Megen Tid havde man jo ikke til at dyrke Jagtinteresser, saalænge Solen stod paa Himlen, som bekendt hele Aaret rundt under Ækvator fra 6 Morgen til 6 Aften, saa havde man nok at gøre med at tilse Arbejderne i Marken, og efter Solnedgang blev det hurtigt mørkt, saa man ikke kunde be-

give sig ud i de store uvejsomme Urskove, hvor der jo forøvrigt var en sørgelig Mangel saavel paa Vej som paa Sti.

Saa var der ganske vist hver 14. Dag vor Betalingsdag, men det var ikke altid man havde Lyst til at foretage de anstrengende Ture paa de faa Eftermiddagstimer, man havde fri.

Det var nærmest naar en af de Indfødte eller en Kuli kom og meddelte, at han havde set et Stykke Vildt, Hjort eller Vildsvin paa et nærmere betegnet Sted, at man tog sin Rif-fel for at skaffe Mad til Huset. Det var dog kun en ringe Part, man tog af det nedlagte; Kulierne fik Broderparten, da Kødet i den stærke Varme hurtig skulde fortæres for at bevare sin Friskhed.

Noget Fuglevildt (hvoraf flere af Hønseracen) har jeg dog bragt hjem, men da det altid var Kugleskud, blev der jo mange Forbiere. Selv de store Næsehornsflugle, hvis Bryst smagte fortræffeligt, var ikke lette at træffe, men de var ikke vanskelige at komme paa Skud, i Flokke sad de, oppe i de meget høje Træer, og manglede fuldstændig Forstaaelsen af den Fare, de var udsatte for, naar de blev beskudte. De kunde nok, noget opskræmmede af Knaldet, standse med deres støjende Skraaleri, men de forlod ikke Træerne, i hvis Kroner de havde taget Plads.

Af Hjorte var der to Sorter, de store, *rusa*, der var større end vort Daavildt, og saa de ganske smaa *cantil*, nogle vidunderlige, smukke, spinkle, klovbærende Drøvtyggere, kun en lille Alen høje.

Jeg havde engang faaet en saadan Miniaturhjort forærende af en Malajer, men destoværre døde den i Fangenskabet hos mig.

Saa var der Vildsvin, *babi utang*. Dem var der en Mængde af, og naar man kunde være heldig at skyde en ganske ung Gris, saa var den, veltillavet, en Delikatesse, men de gamle var ikke interessante at sætte Tænderne i, og saa var der tillige det, at Tanken uvilkaarlig ved Spisningen førtes hen paa, hvad disse Altædere selv havde fortæret. Det var ikke ganske ualmindeligt, at de aad Resterne af de døde Kine-

seres jordiske Levninger, naar disse ikke var kommet længere ned i Jorden, end at de let lod sig rode op af Svinene.

TIGERJAGT

Et Par Smaajagter skal jeg dog give en Skildring af, trods det, at jeg ikke hjembragte nogen Jagttrofæer fra disse.

Det skete en Dag paa »Rotterdam«, at den kinesiske Købmand kom grædende op til *Marschmeyer* og mig og fortalte, at en Tiger om Natten havde dræbt og bortført et af hans næsten slagtefærdige Svin, som han havde gaaende i et med Rakter afspærret Rum, og han ventede, at den nok vilde komme igen en af de følgende Nætter for at hente sig endnu en.

»Der er ikke andet for, vi maa skyde Bæstet«, sagde *Marshmeyer*, og vi fulgtes saa med Købmanden hen til hans Svinestand, der var beliggende i Nærheden af hans Bod, for at orientere os.

Forholdene var ikke helt ugunstige; Stalden, om man kan kalde den saaledes, laa paa en ret aaben Plads, men i en Afstand af ca. 100 Alen stod der et stort, meget grenet Træ, i hvis Krone vi nok mente, der kunde laves en Skydeplads, hvor vi kunde sidde paa Anstand. Vi satte nogle Kulier til at bygge os en Afsats mellem Grenene og en Stige op til denne, og derfra var der godt, blankt Skud hen til Stalden, der forøvrigt var blevet yderligere befæstet med nogle paanagledede Rakter.

Som Lokkemad bandt vi i Nærheden en Ged, der ved sin ynkelige Brægen skulde friste Hr. *rimau* (Tiger) til at nærme sig Stedet.

Da det begyndte at mørknes, begav vi os derhen og kravlede op i Træet. Godt rustede var vi med vore Rifler og Ammunition, og saa sad vi der, Time efter Time og ventede paa Tigerens Ankomst.

Aldrig, tror jeg, har jeg dog oplevet en Nat som denne. Musestille sad vi der og ømme blev vi i Krop og Lemmer af den ubehagelige, tvungne Stilling paa Grenene, der hverken var forsynede med Bolster eller Kapok.

Flere Gange tænkte vi paa at forlade vort ubekvemme Sæde. Men vi turde ikke begive os ned paa Jorden, da vi derved kunde risikere, at Tigeren indfandt sig just i samme Øjeblik og, hvem kunde vide det, foretrække et Maaltid Menneskekød fremfor vor Gedeanretning.

Saa vi holdt tappert Stand. Jeg mente jo nok, at jeg kunde holde Pinen ud lige saa længe som Tyskeren, og *Marshmeyer* vilde naturligvis heller ikke give op overfor Danske-
ren.

Men saasnart Solen, hilst af alle de forskellige Dyrestemmer, der i Urskoven intonerer, naar dens Opgang finder Sted, brød frem, saa forlod vi vor Plads, da vi nu ikke mere ansaa det for at være forbundet med Risiko for et Overfald af Rovdyret.

Vi begav os hjem, saa ømme og saa stive i alle Lemmerne, at der gik Dage, før vi atter var allright.

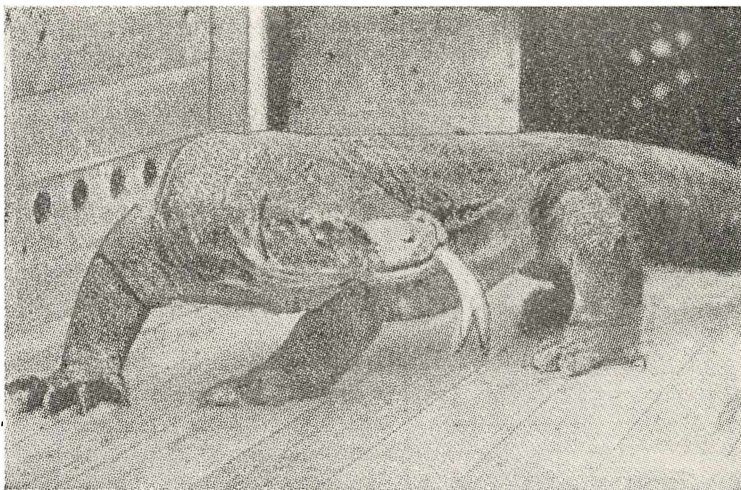
Det blev ikke Tigerens, men vort ædle Blod, der ved denne Lejlighed kom til at flyde, for Moskitoerne havde i en uhyggelig Grad maltrakteret vore Hænder, Ben, Hoved og Hals, og i det hele taget overalt, hvor de havde kunnet finde en nogenlunde ubedækket Plads til at sætte deres Brod i.

KÆMPEFIRBENET

For tre Aar siden var Dagspressen meget optaget af Beretningen om en stor Øgle, som Zoologisk Have i København havde erhvervet sig fra »Komodoøen« ved Sumatra, og efter den Beskrivelse, der var af Dyret, og ved Sammenligning med de af det gengivne Billeder, opdagede jeg straks, at jeg engang havde været præsenteret for et lignende Bæst, mens jeg var ansat paa »Ajer Natas«.

I Bladene stod der, at disse Øgler kun fandtes paa nævnte Ø, men jeg kan forsikre, at de ogsaa, i al Fald for et lille halvt Aarhundrede siden, levede paa Sumatra. Ganske vist var de ikke helt almindelige, men Malajerne havde dog Navn til dem; de kaldte dem *bæva*.

Det kan muligvis ikke kaldes en Jagthistorie, da det ikke var mig, der var Jægersmanden. Da jeg ankom med min

Kæmpafirbenet. — Fotografi fra Zoologisk Have.

Riffel, var Dyret forlængst forendt; men alligevel har jeg anbragt Oplevelsen under min Omtale af Jægerliv.

Da jeg læste om Erhvervelsen af Dyret, der dog efter en meget kort Levetid i sit Fangenskab afgik ved Døden, gennemgik jeg den Bunke af Breve, som jeg havde sendt hjem til mine Forældre, og som disse med en enestaaende Pietet havde opbevaret og ved min Hjemkomst overgivet til mig. Og jeg fandt virkelig, blandt disse gulnede Ark, det Brev frem, der omhandlede mit Møde med Kæmpafirbenet.

*
*
*

— Jeg havde forleden Dag en Oplevelse, som jeg vil fortælle jer, da den var en Afbrydelse af den Ensformighed i det daglige Liv, hvor den ene Dag gaar som den anden.

Jeg havde om Morgen sendt et Kongsie (Afdeling) Kinesere i Skoven for at rense et Vandløb, hvori der laa en Del væltede Træer og nedfaldne Grene og Blade. Kineserne var forsynede med Økser og Parangs (svære Knive anbragt paa lange Stager). Efter at de var kommet godt i Gang med Arbejdet, gik jeg gennem det oprensede Flodleje til Plantevejen og begav mig langs den til mit Hus, da jeg derfra skulde afsende et Brev til Administrationen. Jeg var dog knapt kommet hjem, før jeg hørte et ganske infernalsk Spektakel

fra Arbejdspladsen, en Hujen og Skrigen, som kun Kineserne kan larme.

Min første Tanke var selvfølgelig, at det var en rimau (Tiger), der havde taget en af Kulierne, hvorfor jeg hurtigt snappede min Riffel fra Væggen, puttede en Haandfuld Patroner i Lommen og løb ned ad Trappen.

Jeg var ikke kommet langt hen ad Vejen, før jeg mødte en af Kineserne, der kunde »brække« lidt paa Malajisk: »Tuan, lakas binatang bisar« — (Herre, gesvindt Dyr, stort). Jeg blev jo ikke klogere af denne Meddelelse; jeg havde stadig Tigreren i Tanke, og selv da han føjede til: »ampat kaki« (fire Ben) og »kapalla bisar« (stort Hovede), kunde jeg ikke faa min Tanke bort fra »rimauen«.

Jeg hørte stadig Kinesernes Spektakel, men det havde forandret sig en Del, det var ikke mere Skrig og Skraal, men en ivrig Snakken.

Da jeg naaede til det lille oprensede Vandløb, gjorde jeg min Riffel skydeklar, hoppede ned i Vandet og plaskede fremad, trofast fulgt af min kinesiske Ledsager, der stadig brugte Mund paa halvt kinesisk, halvt malajisk for at forklare, hvad han havde set, før han løb for at kalde »Tuan« (Herren).

Endelig naaede vi Maalet; jeg saa hele Arbejdsstyrken staaende i en Kreds, ivrigt gestikulerende og »skvatsende op«; da de saa mig, løb de mig i Møde, men det var ikke Angst, men Glæde, der prægede deres Ansigter, og de jubede og skreg, medens de svingede deres lange Knive og Økser — og jeg saa da Aarsagen til deres Optræden. De havde besejret og dræbt et Udyr, der i mangt og meget lignede den Drage, som man paa Billeder ser St. Jørgen kæmpe med.

Dyret var et stort Firben — det var vel med sin lange, kraftige Hale 5 Alen lang, havde et stort grimt fladtrykt Hoved med Hornkæber, og Huden var skællet, Farven gulgraa.

Jeg har aldrig set saadant et Udyr — farligt er det vist ikke.

Tandilen fortalte mig, at de havde fundet det ligge so-

vende i et Morads, først var det blevet bange, men saa havde de omringet Dyret, der havde gjort Forsøg paa at flygte, men en Væddeløber er det klodsede Dyr vist ikke, og med deres skarpe Vaaben havde Kineserne saa dræbt Bæstet.

Ved Hjælp af Lianer fik de lavet noget Tovværk, og efter at de havde væltet »Firbenet« ned i Floden, trak de den gennem Vandet hen til Vejen, hvor de væltede den op og straks gik i Lag med at partere den med deres Økser og Knive.

Just appetitlig saa denne Tranchering ikke ud, blandet som Kødets blev med Blod og med Støv fra Vejen, og jeg overlod dem til deres Slagteri, idet jeg gik hjem til mit Hus, vel vidende, at i Formiddag blev der ikke bestilt mere af det Kongsi, alle var opfyldt af Tanken paa at skaffe sig Mad til Suppegyden til flere Dage.

Da jeg om Aftenen efter Solnedgang havde anbragt mig paa min Veranda, kun iført det allernødvendigste, en Sarong og en Singlet og liggende paa en shair nød jeg en Whisky-Soda, som min boy havde blandet: »stenga« kalder vi en saadan Drik, ret uberettiget, i alt Fald for mit Vedkommende, da der saa skal være »stenga« og »stenga«, halvt af hvert, saa jeg et Par Kinesere komme vandrende op gennem min »Kampon«. »Gaa ned og spørg dem, hvad de vil,« sagde jeg til A King (Navnet paa min boy). Han vendte tilbage og forklarede: »Orang bauer dagin binatang samma Tuan« (Menneskene bringer Kød af Dyret til Herren). Aah, »pigi persedan«! (Gaa Fanden i Vold). »Tuan bulle liat« (Herren kunde se paa Varerne), smiskede A King, hvis Kinesertænder allerede løb i Vand ved Udsigten til den lækre Spise. »Mari« (lad dem komme), sagde jeg, og de to Fyre, der i Dagens Anledning havde iført sig deres »Søndags«-Klæder, nybarberet deres Hoveder og faaet vasket sig meget fint, krøb op ad min Trappe og knælende paa Gulvet lukkede de op for en Pakke bestaaende af »Pisangblade« (Bananblade), og der laa et Stykke kridhvidt Kød, vel en 5—6 Pund.

Det saa virkelig helt lækkert ud, og paa A Kings Forbøn lod jeg mig overtale til at beholde det og affærdige de to

Kulier, som jeg endog takkede for deres Gave; bukkende gik de baglæns ned ad min Trappe, idet de stadigt paa deres kinesiske mumlede »tovkæa tjær — tovkæa tjær« — der nærmest skulde udtrykke Ønsket om, at det maatte bekomme »tovkæa« (den naadige Herre) vel.

Jeg lovede mig selv. at »A King« nok skulde faa Lov til at fortære hele Portionen, der forøvrigt var skaaret ud af Dyrets kraftige kødfulde Hale, men da han den følgende Dag serverede mig noget af Kødet i Karry og om Aftenen tillavet med skarp Sauce, maatte jeg indrømme, at det smagte herligt og var en velkommen Afløsning paa de evindelige Høns, som man var henvist til at spise 365 Gange om Aaret.

Jeg har talt med min »Javanmandur« (Opsynsmand for Javanarbejderne), han siger, at Malajerne kalder Dyret for en »bæva«, og at det lever af Fuglevildt og Æg.

Ja, nu vil jeg slutte mit lange Brev for denne Gang; det er sent, og jeg skal til at krybe ind i mit »Klambøe« (Møskitonet), hvad ogsaa er strengt paakrævet, for Myggene er slemme i Aften; jeg har anbragt en Tin fyldt med rygende Tobaksaffald under mit Skrivebord ved mine nøgne Fødder, men Røgen kan ikke holde Bæsterne borte, de er vist langt mere tørstige efter Menneskeblod end den store Bæva ude i Junglen.

Derfor nu kun — — —

Jeg kunde jo nok nævne adskillige dræbende Skud, jeg har sendt ind i Sumatras Dyrebestand, men selve Jagterne har ikke synderlig Interesse. Jeg har engang sammen med en Malajer været paa Næsehornsjagt, men jeg var saa angst ved denne Ekspedition, at Tænderne klaprede i Munden paa mig. Næsehorn er jo som bekendt ikke ufarlige, og det skulde just ikke animere En, naar man saa de kæmpemæssige Losninger, som de store Tykhoveder havde afleveret.

Jeg har engang skudt en mægtig stor Slange, der havde slugt en Vildsvineunge paa mindst et hundrede Pund; den laa nu i Stilhed og fordøjede sit Maaltid, saa det var ikke noget Kunststykke, jeg der udførte.

Jeg har dræbt en Mængde Kryb, Slanger, Skorpioner og

Skolopender, men disse Skabninger, som kun fremkalder Uhygge og Væmmelse, bruger man jo ikke som Jagttro-fær. Jeg vil nu forlægge mit Jagtterræn til mere fredelige Arealer, de danske Bøge- og Granskove, den jydsk Hede, Plantage og Marker.

JÆGERSPRISJAGT

Først da jeg, ved Købet af Langemosegaard, blev Nabo til de store Jægersprisskove, gled jeg rigtig ind i Jægenes Række.

Jagtejeren af Godsets Skove mente at se sin Fordel af et godt Forhold til Naboerne, og jeg havde en lille Skov, der stødte lige op til Jægerspris Færgelund. Jeg fik derfor Invitation til hans mange Jagter i Godsets store Skove, og utallige er de Minder, som jeg har bragt med hjem fra de tornøjelige Jagter i de pragtfulde, eventyrlige og uudgrundelige store Vildtbaner, hvor der, særlig dengang herskede en vis Uberørthed, og hvor Ørnebregnerne, Hindbærbuske og megen anden Underskov, dækkede Jordbunden, saa at man ofte, paa ret kort Afstand, blev præsenteret for Mikkell eller Morten — og hvor man, naar man var blevet posteret i Udkanten af en Saat, lige ud for en af de mange Græssletter, der fandtes midt i Skoven, kunde se Vildtet fare hen over det aabne Terræn, i saa passende Afstand fra Skyttens Bøsse — at det gik Ram forbi.

Og saa — ikke alene de pragtfulde Motiver, den skønne Idræt, den sunde Sport og den noget anstrengende Bevægelse over de store Strækninger, men — og jeg er tilbøjelig til at sige — først og fremmest Kammeratskabet, Gensynsglæden ved Aar efter Aar, Gang efter Gang at mødes med unge eller ældre Jægere, alle Dianas Sønner, der med fuld Interesse gik op i Jagten.

De muntre Historier og den herlige, med stor Appetit Fortæren af den medbragte Taskemad, naar vi lejrede os i Løvet eller Græsset, drøftende Resultaterne, medens Snapseflasken gik fra Mund til Mund.

Ofte sluttede en 2 Dages Jagt med en Sammenkomst en-

Jagtfrokost i Færgelunden ved Familiebænken.
 Fra venstre: Lindegaard, Greve Sponneck, Fru Nielsen, der trakterede
 med Kaffe og Kager, — Fogh, T.-K., K. V. Nielsen,
 Hellmers og Holst.
 Indpakkingspapirerne blev selvfølgelig brændte.

ten paa Jægerspris Hotel, som Slotskroen dengang kaldtes, eller ved en Middag i Skovridergaarden, hvor Jagtherren, Greve Sponneck og hans elskværdige Frue var Værtsfolk.

Særlig naar Sammenkomsten fandt Sted paa Hotellet, var Stemningen meget løftet, Spasmagere fandtes der dengang en Del af indenfor Jægerens Ring — saaledes Ingeniør Holst og mulig ogsaa min Ringhed.

Jeg husker engang, at Spisesalen var dekoreret med Billeder af Jægere i overnaturlig Størrelse. Der var dengang 2 Skovfogder, der begge var et Par Kæmpekarle, Far og Søn. Faderen var et halvt Hoved højere end Sønnen, deraf blev Følgen, at kun til Underansigtet var Papiret blevet stort nok til at faa det tegnet; men Vedkommende forstod ikke Spøgen og tog det meget ilde op, at han ingen Pande havde, men kun Tyggeredskaber, og bedre blev det ikke, naar Greven ved senere Jagter stadig til Forskel fra Sønnen føjede til:

»Det er ham med det halve Hoved, jeg mener.«

Mange kendte Mænd fra København havde jeg Lejlighed til at være sammen med som mine Jagtkammerater.

Der var saaledes den kendte Overretssagfører *Becker*, en af vort Lands fineste Jægere, — Assessor *Obelitz*, som var smækfuld af Historier, der just ikke altid var saa høviske, at den Tids Damer uden Rødmen kunde absorbere dem. Selv lignede Assessoren en Skovtroid, naar hans store Korpus dukkede ud af Buskene.

Saa var der, ikke at forglemme, Jagtens Digter, Skoledirektør *Sophus Bauditz*, der meget bedre forstod at træffe i sine boglige Skildringer med Pennen end paa Jagten med sin »Hammerless«, og Admiral *Middelboe*, der jo en kort Tid havde Sæde i Ministeriet. Heller ikke han hørte til de allerbedste Træffere; men han var en fin, kultiveret, nobel Mand og tilmed en brav Jæger. Kun en Gang har jeg set ham blive lidt smaafofnærmet.

Han var ved føromtalte Fest blevet afbilledet sigtende paa en overordentlig lang Hare, og under den stod: »Naar Haren kun var 7 Alen lang, ramte Admiralen hver syttende Gang«. — Den kunde Admiralen ikke tage.

Saa var der Direktør *Berg* (Forsikringselskabet Pan), der med Rette eller Urette havde Ord for undertiden at forveksle en rød Gravhund med Mikkel. — Der var Oberst *Hammer*, der ved Skarpskydningsøvelserne var indkvarteret i Jægersprislejren og som saadan en velkommen Delta-ger i Jagterne; det var ham, der havde lidt vanskeligt ved at indordne sig under daværende Krigsminister *Klaus Bernths* Ønske om en forbedret Tone i Hæren, thi det var ganske ufrivilligt og tankeløst, naar Obersten sendte nogle forholdsvis uskyldige Eder ud i Luften.

Vistnok alle Indehaverne af *Brødrene Dahl* i København har jeg været sammen med paa Jagterne, den ene, *Niels Dahl*, havde deltaget i Boerkrigen, og da han efter dennes Afslutning var vendt hjem fra Afrika, blev han inviteret til Jægersprisjagten, men var saa uheldig at blive »plastret« af nogle Refuchet Hagl fra sin Sidemand. Det vakte stor Jubel, da han fortalte os, at han havde deltaget i en Række Fægtninger i Transvaal, hvor han stadig var gaaet Ram for-

bi, men nu, efter at være kommen hjem til Danmark, maatte han ofre sit Blod paa en, som han mente, for Deltagerne ret ufarlig Klapjagt.

Herligst var vore Jagtture, før det blev almindeligt at køre til Samlingsstedet i Biler. Omegnens Jægere, det vil sige dem, der boede i Frederikssund samt de, der den foregaaende Aften var kommet med Toget og de, der boede i Hornsherred langs Vejen til Skoven, lejede i Fællesskab en stor Char-a-bang, og saa gik det under Kørselen paa Omgang med Historier og Oplevelser, til stor Fornøjelse ikke mindst for Kusken, der ikke var tilbøjelig til at sætte Farten alt for stærkt op, da han ønskede at faa saa meget Udbytte af Køreturen som vel muligt.

NAAR DER »DRIVES« MED EN

Det gik jo noget paa Omgang med at »drive«. Snart maatte den ene, snart den anden holde for; idet en Del sammenrottede sig, og jeg skal her fortælle nogle Historier om, hvordan flere af Jægerne vekselvis »blev sat i Gabestokken«.

Der eksisterede dengang (muligvis eksisterer han endnu) en Tyveknægt, som hed *H. C. Andersen*, »Udbryderkongen« almindeligt kaldet. Det var i Jagtsæsonen, at det rygtedes her paa Egnen, at Fyren paany var brudt ud, og vi skulde netop have Jagt i »Nordskoven«.

Vi talte meget om, at han maaske skulde »komme for«, — om han var »fredet« eller om man maatte »holde til ham«.

Der var flere Dages Jagt, og til den anden Dag havde jeg inviteret en Del Jægere til en Afslutningsmiddag paa *Drue-dal*. Fra København deltog en af vore bedste Kammerater, en Grosserer *Ilshøj*. Han var ankommet med første Tog, bestilte et Værelse hos Piccoloen paa Hotel Isefjord og kørte derefter paa Jagt.

Lidt senere paa Dagen ankom to Opdagere til Frederikssund; de var sendt ud for at fange *H. C. A.* Paa Hotellet indtog de en Forfriskning og viste Billedet af Udbryderkongen frem.

»Han var her i Morges,« sagde Piccoloen. »og han skal bo her i Nat.« »Det var dejligt, saa bliver vi her til han kommer.«

Men hvem der ikke kom, det var *Ilshøj*; han havde ladet sig overtale af en anden Jæger til at tage med til dennes Hjem for at overnatte der.

Næste Dag blev Historien fortalt i Skoven, og »Grosseren« blev drillet lidt med sit »Forbryderfjæs«.

Saa kommer anden Akt — Spisningen paa *Druedal*. Jeg faar en fiks Ide, mens Selskabet sidder i Spisestuen, ringer jeg fra Kontoret til en Politifuldmægtig i Frederikssund, en flink Fyr, som jeg omgikkes en Del, og jeg beder ham, om han ikke paa Skrømt vil arrestere *Ilshøj*, der skulde rejse med det sidste Tog fra Stationen. Og han var straks voldsom med paa den.

3die Akt: Delinkventen — alias *Ilshøj* — i Selskab med Godsejer *Hellmers*, der ogsaa skulde med Toget, ankom til Stationen.

Hellmers, der er indviet i Mysteriet, gør sig hurtig usynlig op i den holdende Jernbanevogn. — En Herre nærmer sig *Ilshøj* og hilser ham temmelig alvorlig. »Hvem ser De paa?« spørger *Ilshøj*. »Paa Dem, kan De legitimere Dem?«

»Hvad mener De? jeg gaar skam ikke rundt med min Døbeseddel eller sligt Bevis for min Herkomst. Her er forresten et Brev med min Adresse paa. Jeg hedder *Ilshøj*.«

»Der staar Sørensen paa Konvolutten,« siger Politimanden.

»Ja, jeg har nylig faaet Navneforandring,« (hvad ogsaa sandt var).

»Skulde De ikke muligvis hedde Andersen?« — Nu kan man tænke sig Situationen.

»De kan ikke rejse, — De maa blive her, — hvis ikke De kan bevise hvem De er.« »Kender De *Hellmers*?« »Ja.« »Naar han siger god for mig, kan jeg vel rejse?« »Selvfølgelig.«

Det varede dog et Stykke Tid, før Vidnet blev fundet og de to Jægere, efter at have modtaget Politimandens Undskyldning, kunde dampe afsted ad København til.

Dog snart gik det op for Grosserereren, at det var mig, der var Forfatter til »Sketchen«.

»Men han skal ikke dø i Synden,« var hans sidste Bemærkning, før Toget rullede ind paa Københavns Bane-
gaard.

— Og han fik Hævn. —

Et Par Dage efter var der igen en Jagt. Denne Gang paa *Torp Ladegaard* i Horns Herred, hvor daværende Forpagter *Lindegaard* var Indbyder. De samme Jægere, som havde været mine Medvidere i Fængslingsakten, skulde atter mødes.

De var alle ankommet Dagen før, mens jeg først tidlig den næste Morgen arriverede.

»Naa, det var nok alligevel en gal Historie, du lavede med *Ilshøj*,« saaledes blev jeg modtaget i Kor af de tre Herrer. »Hvorfor? Han kunde vel nok taale lidt Spøg?« — »Nej, han er skam gal i Hovedet, han har ladet sin Sagfører skrive til Politimesteren i Frederikssund og besvære sig over den Maade, han er blevet behandlet paa.«

Da *Ilshøj* kom ind ad Døren, udbrød jeg: »Er det Sandhed?« Jo, det var det da, men det er muligt, at Brevet ikke endnu er kommet Adressaten i Hænde.

»Hvad hedder din Sagfører?« — »Jørgen Petersen.« — Jeg hurtig til Telefonen — ringer Posthuset i Frederikssund op, faar fat i Fuldmægtigen, kendt under Navnet »Postknudsen«. Om han havde lagt Mærke til, at der blandt Brevene til Politimesteren ogsaa var et fra Sagfører Jørgen Petersen, København? Jo, det havde han da. »Det Brev maa De holde tilbage, nærmere Forklaring følger.« — »Posten er skam forlængst gaaet ud.«

Afringning.

»Maa jeg faa Politikontoret!« »Hallo!« En Damestemme. — »Er det Politikontoret? Er Posten ankommet?« »Ja.« — »Var der et Brev til Politimesteren fra Sagfører Jørgen Petersen?« — Jo, det havde Damen tydelig bemærket. »Vil De lægge det til Side, det maa endelig ikke komme Politimesteren i Hænde.« »Brevene er bragt ind paa hans Kontor.« »Aah, lille Frøken, jeg skal, omend ikke forgylde

Dem, saa overfyldte Dem med Konfekt, hvis De kan liste det Brev ud, før Politimesteren faar læst det.« — »Ja, vil De vente.« — Efter et kort Ophold: »Det er umuligt, han har læst det.«

Tableau!

»Kom nu ind og faa noget Frokost,« lød *Lindegaards* Stemme, og vi satte os til et særdeles veldækket Bord. Men Maden smagte mig ikke. Jeg skyllede i Hast et Par Dramme ned, men Humøret var paa Lavtryk.

»Ja, jeg tager mig hele Skylden paa, Fuldmægtigen skal ikke faa Ubehageligheder af sin Tjenstvillighed.«

»Klingeling« — Telefonen ringede.

Hellmers: »Nu skal jeg tage den!« Han gik ind i Kontoret.

Da blev der lagt en Haand beroligende paa min Skulder, og *Ilshøj* sagde: »Saa kil nu bare paa og spis med god Appetit, du kan jo nok forstaa, jeg har ikke talt med eller skrevet til Sagføreren.«

Kort efter kom *Hellmers* tilbage. »Den er ren gal, »Druedal« (mit »nom de guerre« mellem Kammeraterne). Jeg har lige talt med Fuldmægtigen, — han har faaet sin Afsked!«

Da lo vi alle — for jeg havde jo faaet Løsningen paa Historien; selvfølgelig var baade Postknudsen og Damen paa Politikontoret blevet instruerede og spillede med i Komedien.

Nu var det *Hellmers* Tur til at blive begravet i en Latterbølge. »Det var en Skam,« sagde han, »vi skulde haft meget mere Fest med »Druedal«; han skulde have gaaet hele Dagen og bummet til Høns og Harer.«

»Ja, du er en sød Kammerat.« Men indvendig lovede jeg mig selv, at næste Gang skulde det være ham, der skulde »drives« med.

HVAD DER STOD PAA DØRPLADEN.

Det blev det dog ikke. — Tiden løb, og en Dag fik vi Jægere med vore Fruer en Indbydelse til Middag hos

Grosserereren i hans Hjem, Thorvaldsensvej 29. »Mød præcis« stod der paa de fine Kort — og saa et Klokkeslet skrevet.

Vi, min Hustru og jeg, efterkom Indbydelsen. »Hvad Sal var det?« spurgte jeg. — »Aah, vi kan jo læse paa Dørpladerne.« Vi studerede opefter — helt op til Pulterkammeret. Der var ingen Grosserer Ilshøj. — Ned ad Trappen igen.

»Var det Nr. 29?« »Jo — men maaske var det Nr. 27.« »Har du Kortet.« »Nej.« Det laa selvfølgelig derhjemme.

Vi skulde just til at forsøge Nr. 27, da der blev aabnet et Vindue paa 2den Sal: »Naa, kommer I ikke — her bor jeg.«

Paany gik vi opad Trappen, under et lille Skændsmaal, da min Kone sagde, at jeg havde overset Navnet, mens jeg paastod, det var hende, der havde haft Lejlighederne til venstre; vi naaede til Døren, der gæstfrit var blevet aabnet, og hvad stod der saa? — Paa en fiks Navneplade, der havde afløst den tidligere, stod indgraveret et — »H. C. Andersen«.

Vi, som først ankomne, fik heldigvis den Fornøjelse fra Grossererens Vindue at se de øvrige Gæster med et Kvarters Mellemrum udføre akkurat de samme Manøvrer, for der var nemlig sat forskellige Klokkeslet paa alle Indbydelseskortene.

DEN »FALSKE« FRUE

Vinteren gik, Vaar og Sommer med. Det blev atter Høst og vor sædvanlig Jagttur til Tarm skulde foregaa.

Selskabet, Ingenør *Holst*, Forp. *Lindegaard*, *Ilshøj* og jeg sad hyggeligt anbragte i en Jernbanekupe, og foruden os var der et Par andre Rejsende, den ene var en Dame vel nær de tredive.

Ved Roskilde skulde *Hellmers* stige ind. Vor Kupe var fyldt til sidste Plads, han hilste paa Selskabet, stirrede ret interesseret paa Damen og bemærkede: »Jeg gaar ind i den anden Kupe, gør mig Selskab, *Druedal*.« »Ja nok, Gamle« (det var hans Jægernavn).

Næppe havde vi sat os ned, før han udbrød: »Sig mig, var det ikke Fru *Ilshøj*, der sad i Kupeen?« »Jo, men hvorfor hilste du ikke paa hende?«

»Jeg var ikke sikker paa, at det var hende.«

Jeg fik Lejlighed til at underrette de tre Jagtkammerater om, at han var paa Vildspor og vi naaede Korsør.

— *Ilshøj* var galant og tilbød at bære Damens Kuffert og snakkede lidt med hende om Vind og Vejr, for at bestyrke *Hellmers* i sin Tro.

Ombord paa Færgen gik vi ned for at faa lidt Mad. »Skal Deres Kone ikke spise?« »Nej, hun bliver helst paa Dækket.«

Kaffen skulde vi indtage i den lille Overbygning, der i gamle Dage fandtes paa Dækket i Færgerne og som var forbeholdt 2den Klasses Rejsende.

Men heller ikke her ønskede »Fru *Ilshøj*« at være i vort Selskab.

Vi kunde gennem Glasvæggen se hende udenfor, og da vi havde siddet lidt, sagde jeg: »Jeg gaar ud og snakker lidt med din Kone, *Ilshøj*.« »Ja, gør det,« var Svaret.

Jeg nærmede mig saa Damen, der paa det Tidspunkt var udenfor *Hellmers* Synsvinkel.

»Ja, undskyld, Frue eller Frøken, det er ganske vist noget paatrængende af mig, men vi er nogle muntre Jægere, der skal over til Sønderjylland paa Jagt. Den Herre, den svære, *Hellmers* hedder han, som etrede Toget i Roskilde, antager Dem for at være en Fru *Ilshøj*, gift med den pæne unge Mand, der saa galant bar Deres Kuffert om Bord. Vil De være med til at holde Illusionen vedlige paa Rejsen lige frem?«

Hun lo hjerteligt og gik straks ind paa Spøgen.

»Risikoen er jo ikke saa stor,« sagde hun, »jeg skal kun til Nyborg.«

Vi gav os saa til at spadserere frem og tilbage paa Dækket, hun nikkede venligt til sin »Husbond«, naar vi kom forbi Selskabet, der sad inde bag Glasruderne, og da vi var kommet over til Fyens Land, bar »Ægtemanden« selvfølgelig sin »Hustru«s Kuffert, og nu lykkedes det os alle at komme

i én Kupé og køre sammen fra Havnen ind til Nyborg By.

»Sig mig,« indledede Damen Konversationen, da vi var blevet vel placerede, »hvad er der i Vejen med Dem, Hr. *Hellmers*, siden De stadig undgaar mig og ikke vil hilse paa mig endsige tale med mig? De har dog været Gæst i mit Hjem.«

Det lader sig ikke beskrive, men enhver, der kendte vor kære »Gamle«, vil kunne tænke sig til det komiske Ansigt, som han satte op og den forlegne Undskyldning, han fremstammede.

»Ja, undskyld, men jeg kendte Dem virkelig ikke straks. Jeg synes, De har forynget Dem meget,« søgte han lidt klodset at komplimentere og strø Sand paa sin Forseelse. Glad var han sikkert, da vi kort efter holdt ved Nyborg Station, og »Fru Ilshøj« tog Afsked med os alle, en lille Spydighed afleverede hun til Slut til *Hellmers*. »Nu haaber jeg ikke, De glemmer mig til næste Gang, vi mødes?« »Farvel og hils,« sagde Ilshøj, da han rakte »sin Kone« hendes Kuffert.

Fem Par Øjne fulgte »Fruen«, da hun løb over Sporene og vinkede til os fra Perronen. Pludselig saa vi hende elskværdigt blive modtaget af en Herre i Jernbaneuniform. Han gav hende ydermere et hjerteligt Kys.

»Halløj,« raabte Gamle, »din Kone kyssede en fremmed Herre!«

»Ja, det er hendes Bror, han gør Tjeneste her ved Banen.«

At den Gamle var noget tavs paa Resten af Vejen gennem Fyn er forstaaeligt, og om han nogensinde blev rigtig klar over Forholdet, er næsten mer end tvivlsomt, men jeg havde faaet gengældt hans »Driven« med mig.

Ganske vist, det varede ikke saa længe, saa fik han paany givet mig en Limstang at løbe med, og det gik saaledes til:

JEG BLEV HÆNGT OP

Vi var nogle Landmænd, dels fra Frederiksborg Amt og dels fra Sydsjælland, der mente, at vi kunde forbedre »Gangen« hos vore Frederiksborg-Heste ved Krydsning

med den kendte Hackneyrace, der fandtes paa et engelsk Stutteri, af hvilket den engelske Konge, Edward VII, var Medejer.

Vi sendte en ung hestekyndig Mand til England for at købe os en Hingst, og den kom ogsaa hertil og vakte almindelig Opmærksomhed ved sin kraftige jordvindende Bevægelse.

Der gik jo fabelagtige Rygter om den nye Hingst, der bar det flotte Navn »Feltwell King Hearty«, og det hed sig, at den engelske Konge havde foræret os den, hvad dog ikke var Tilfældet.

Da vi var Ejere, der boede i begge »Ender« af Sjælland, blev den skiftevis udstationeret snart her, snart der, en meget uheldig Fremgangsmaade, vil enhver avlskyndig let kunne forstaa.

Blandt dens Foderværter var ogsaa jeg; den var et Par Sæsoner opstaldet paa »Druedal«.

En dejlig Brugshest var det, og jeg behøvede nu ikke at tage Billet til København. Med »Feltwellking« spændt for min lille Tohjulede kunde jeg nu tilbagelægge Turen ligesaa hurtigt som ved at benytte Banen.

Saa var det en Dag, Telefonen ringede, jeg snappede Røret. »København kalder!« »Hallo, Druedal her.« »Er det Propr. Theisen-Krestensen personlig?« »Javel.« »Det er det kgl. Hofmarskallat, De taler med. De har en Hackneyhingst opstaldet paa Deres Gods?« »Javel«

»Hans Majestæt Kong Edward af England, som for Tiden opholder sig her i Danmark, ønskede meget gerne at se, hvorledes Hingsten har udviklet sig. Vil De imorgen Kl. 4 fremstille den for ham i Christiansborg Slots Ridehus. Der er bestilt Jernbanevogn paa Stationen i Frederikssund, og det bliver naturligvis uden nogensomhelst Udgift for Dem.«

»Klingeling.«

* * *

Først foretog jeg en Opringning til min Central paa Jægerspris, idet jeg udtalte Ønsket om at faa at vide, fra hvilket Nummer i København der var blevet ringet.

»Beklager, det maa jeg ikke sige,« svarede den ellers saa hjælpsomme og elskværdige Telefondame Frk. *Bistrup*.

En ny Opringning til Jernbanestationen, om der dér var bestilt en Vogn til Hesten, oplyste mig om, at en saadan var rekvireret fra Hofmarskallatet i København og stod til min Raadighed.

Hvad skulde jeg gøre? For ethvert Tilfældes Skyld fik Hingsten en Ekstraafpudsning, og næste Morgen ganske tidlig spændte jeg den for og kørte til Frederikssund.

For en Sikkerheds Skyld satte jeg den ind hos en Købmand i Havnegade, og tilfods begav jeg mig til den anden Ende af Byen, hvor Jernbanestationen dengang var beliggende.

Da mødte jeg paa min Vej to Herrer, ofte omtalte Godejer *Hellmers* og en *Brygger Thor Ussing*, som ogsaa havde Talent for at kunne være med til at »drive« med Folk.

»Halløj, hvor er Hesten?« raabte *Hellmers* paa lang Afstand.

Og saa var Ophavsmændene til Narrestregerne straks opdaget, men som Trøstgave overrakte jeg en Flaske »King George« Whisky, og en god Frokost paa Hotel »Isefjord« fik mig hurtigt til at glemme, at jeg var taget saa godt ved Næsen.

Behøver jeg at tilføje, at saavel Telefondamen som Jernbaneassistenten begge var Medvidere af Komeden.

JAGTFISKALEN

En eller to Gange aarlig var der Jagt paa *Overberg* og undertiden tillige paa en nærliggende Gaard, *Storgaarden*.

Ofte blev der sluttet af paa førstnævnte Sted med en rigtig Jagtmiddag, hvor der ogsaa undertiden var Damer med.

Ved Middagsbordet fungerede Skoledirektør *Sophus Bauditz* som en uforlignelig og meget vittig »Fiskal«. Hans fornemste Pligt var under Jagten at vogte over, at alt foregik paa en ikke lovstridig, men fuldt ud jægermæssig Maade, — ikke gaa med spændte Haner fra Post til Post, skyde ind i »Saaten« eller paa anden Maade foretage sig

noget, som var stridig mod Regler, der kunde foraarsage Ulykker.

Det var ikke altid let at faa noteret virkelige Forseelser, men saa gjaldt det om for Jagtfiskalen at kunne notere nogle uskyldige »Forbrydelser«.

Efter Jagtens Afslutning fik Jægerne en for alle og alle for en, selv den mest ordentlige og efterretlige Jæger, en Bøde, og det indkomne Beløb blev tildelt Klapperne som Ekstrabelønning.

Jeg husker saaledes, hvorledes min Svoger *Lassen Landorph*, som dengang var Ejer af *Storgaarden*, idømtes en Bøde paa 2 Kr., fordi han mødte paa Jagt med Laksko; da han protesterede og indvendte, at det ikke var Laksko, afbrød Fiskalen ham med: »Naa, det er ikke engang Laksko, ja, saa bliver Bøden paa 4 Kr.«

Almindelig Jubel.

Man forstaar, at en saadan Salomons Dom nok skulde afholde Delinkventerne fra at gøre for meget Vrøvl.

Da Bauditz trak sig tilbage, arvede jeg hans Embede og udfyldte det, saavidt mine Evner rakte, paa bedste Maade, saavel ved disse Jagter som paa Jægerspris og paa vore uforglemmelige Jagtture til Tarm, ligesom senere hos en yngre Jæger, *Tandlæge Pedersen*, Frederikssund, naar han indbød mig som Deltager paa hans vidtstrakte Jagtarealer i Midtsjælland.

LØVEJAGT

Jeg maa nu omtale den saa vidt berømte Løvejagt, der afholdtes i *Storgaardsskoven*. Denne fordrer dog en Forhistorie.

Mange vil maaske kunne erindre, hvorledes i Filmens Barndom den senere saa kendte *Generaldirektør Ole Olsen* lod foretage en Filmoptagelse paa Øen *Elore* i Roskilde-fjord, hvor en Løvejagt skulde arrangeres.

Et Par gamle, ret ufarlige, nærmest tandløse Løver, en Hest og nogle Skuespillere var blevet færget over til Øen. Der var stukket nogle Træer og Grene ned i Jorden, det

skulde forestille en Skov, og der skulde udføres en spændende Scene.

Behøver jeg at fortælle, at Løverne var mindst lige saa bange som Hesten og Jægerne; men det lykkedes dog at faa pudset dem paa den arme Krikke og blive udødeliggjorte paa en Film, for de maatte begge lade Livet for et Par velrettede Kugler, der dog ikke kom fra de Optrædendes Fuglebøsser, men fra nogle Skytter, der var anbragt med deres Rifler udenfor Linsens Omraade.

At Arrangørerne fik en Del Vrøvl med Dyrebeskyttelsesselskabet er en Biting; der tjentes vistnok saa godt paa denne Film, at den kunde dække Bøden.

Men en af disse Reserveskytter var efter eget Sigende — *Hellmers*. Han var jo, som man nok kan forstaa, ikke saa lidt vigtig af denne sin 'Jægerdaad, som blev fortalt ved Jagterne, og derfor er det jo heller ikke til at undres over, at han en Dag modtog et Brev fra Berlin. Destoværre har jeg ikke Originalen, men Brevskriveren var den i sin Tid meget omtalte tyske Afrikarejsende, *Dr. Peters*, der søgte en Deltager til sin Rejse til Afrika, hvor han agtede at skyde Sturvildt. Han havde naturligvis hørt *Hellmers* omtale som en meget habil »Løwentødter« og tilbød ham særdeles favorable Vilkaar, hvilke kan jeg ikke erindre, men han skulde have Lov til at tage visse Procenter af Byttet med sig hjem. Behøver jeg at tilføje, at Brevet var digtet i Frederikssund.

Hellmers morede sig kosteligt over denne nye »Historie«, og paa Jagten blev han end mere populær, end han var i Forvejen.

KATASTROFEN

Men saa kom Dagen, hvor vi skulde til Jagt paa *Overberg* og *Storgaarden*.

Ingeniør *Holst* og jeg fik nu travlt; noget maatte der gøres, derom var vi enige. Et stort Stykke Pap blev anskaffet, dertil indkøbte vi et større Kvantum Farve, og med megen stor Fantasi blev der tegnet, malet og udskåret en

kæmpemæssig Løve, ud af hvis grimmige Hoved der ragede en bugtet heraldisk Tunge. Dyret blev transporteret til *Storgaarden*, anbragt paa en lang Stang og gemt i en Granplantage, hvor vi skulde tage den sidste »Saat«.

Jagten forløb som sædvanlig særdeles fornøjelig, og alle Jægerne, der var indviet i Spøgen, var spændte paa, hvorledes Afslutningen skulde forløbe og glædede sig til at se *Hellmers*, naar han blev stillet Ansigt til Ansigt med en »virkelig« Løve.

Min Bror *Axel* var Forpagter paa *Storgaarden*, og det var hans Bestilling at føre Løven frem af Krattet ud paa Vejen lige for Næsen af den »Gamle«s Post.

Min Bror havde som Følgesvend en Klapperdreng, der var forsynet med et Automobilhorn, paa hvilket han ved at trykke paa Bolden skulde symbolisere Løvens Brøl.

Alt gik heldigt — Jægerne blev posteret paa Række langs Brandlinien. *Hellmers* paa sin Uriaspost, jeg bag ham og neden for *Forp. Holm* og *Dyrlæge Gottlieb*.

Min Bror havde faaet Ordre til, naar det dræbende Skud faldt, da at lade Løven klappe ned paa Fladen.

Spændingen var uhyre. For at skabe lidt Interesse havde man sluppet nogle Kaniner ind i Saaten. De blev drevet frem af Klapperne, jumpede ud paa Vejen og hoppede til stor Moro, men ganske ubeskadigede, ind i en nærliggende Granplantage.

Saa hørte man fjernt nogle mærkelige Toner; de kom nærmere og nærmere; det raslede uhyggeligt i Buskene. *Hellmers* stod paa sin Post med Bøssens Haner og alle sine Nerver spændte — saa skilte Grenene sig fra hinanden, og dette for ham ukendte, vældige Udyr kom til Syne.

Aah, hvor han lo, vor kære »Gamle«, Bøsseskolben satte han ned mod Jorden, og med sin venstre Haand holdt han sig paa Maven — og saa lo han, saa det gav Genlyd i Skoven.

»Løven« stod stadig ganske uforstaaende i nogle faa Skridts Afstand og stirrede paa ham. Den skulde jo først falde, naar Knaldet lød.

»Skyd, *Hellmers!*« raabte jeg, men det var ham komplet

umuligt at løfte Geværet, hvorfor jeg for at faa en Ende paa Legen sprang ud paa Vejen og gav Bæstet et Plaster, saa det trillede.

Men jeg havde ikke beregnet, at Haglene havde saa lang en Rækkevidde, og de to nedenforstaaende Jægere, der ligeledes var traadt noget ud paa Vejen for at se paa Forestillingen og derved var kommet i Skudlinjen, fik nogle af mine Hagl i Benene; heldigvis var de begge iført gode, solide Skaftestøvler, saa Projektilerne naaede ikke ind i de ædlere Dele, men noget fortørnede var de alligevel, fordi deres Støvler var blevet gennemhullede.

Jeg fulgtes efter Jagtens Afslutning med min Bror hjem til Storgaarden for at blive omklædt, og senere samledes vi paa Dalby Kro til en festlig Spisning, ved hvilken Bøderne skulde indkræves.

Da vi kom ind i Krostuen, mødte vort Blik et pragtfuldt Syn. Paa et Spisestuebord laa de to »saarede« Jægere, Benene var beviklet i hvide Stykker Linned, der ved Hjælp af Ribssaft var lavet meget blodige.

At jeg som Jagtfiskal idømte dem begge en klækkelig Bøde for at have forladt deres Post og stillet sig i Vejen for mit Skud er forstaaeligt og anerkendtes ogsaa som en fuldt retfærdig Dom.

Ved den tidligere omtalte Fest paa Jægerspris Hotel, hvor der var afmalet et Galleri af Jægere i forskellige Situationer, var denne Scene ogsaa afbildet, jeg saas skydende paa Løven, mens i Baggrunden de to anskudte hoppede som et Par Bukkelam, og nedenunder stod prentet: »Dengang Theisen skød paa Løven, tvende Jægere faldt paa

Ja, man kunde fortsætte i det uendelige med Jagthistorier, men disse har jo i særlig Grad Betydning for de Jægere, der var Deltagere, — og hvor er mine gamle Jagtkammerater?

Ja, en Part er gaaet til det store Revier, de lykkelige Jagt-egne, som Indianerne forestillede sig Paradiset at være, men hvis nogle af dem, der deltog i Jagterne skulde se mine Optegnelser, tror jeg de vil lade Tankerne gaa tilbage og med

Tandlege Pedersen i sin Baad.

Glæde mindes disse Dage, og hvad skriver ikke Sofus Bauditz i sin Bog, »Hjortholm«:

»Og bliver jeg saa gammel, som Mosset paa Bro,
og svagsynt og aflægs, saa har jeg nu den Tro,
at naar jeg ikke mer kan jage her, saa gi'r
Vorherre mig et andet og bedre Revier.

LØVENBORGJAGTER

Jeg har tidligere omtalt en yngre Jæger fra Frederikssund, Tandlege *Pedersen*, der havde lejet et stort Jagtterræn i Midtsjælland, og jeg skal nu fortælle lidt fra en af disse Jagter, hvortil Tandlegen havde inviteret mig i Østrup Skov.

Jeg maa først bemærke, at Tandlege *Pedersen* var Typen paa en brav Jæger, elskværdig og hensyntagende ved Posteringen i Terrænet og gæstfri ved de efter Jagterne paafølgende Middage i hans Hjem, hvor der i ingen Retninger herskede Sparsommelighed.

I Østrup Skov indtog vi vor Frokost i Skovfogedboligen, og efter at vi havde fortæret vor medbragte Mad, serverede Skovfogedkonen dejlige varme Æbleskiver og Kaffe.

Fotograferet af Tandlæge Pedersen.

Jagtselskabet fra en Østrup Jagt.

Fra venstre: Dr. Teilstrup, Godsejer Hansen, Svellig, Tekniker Berth, Tandlæge Rasmussen, Kapt. Andresen, Greve Sponneck, Møller Petersen, Boghdl. Rose, ORSagf Lorentzen, T.-K., Skovfoged Simonsen, Overlæge Ussing, Dyrilæge Gottlieb, Forpagter Fabricius, Postfuldmægtig Knudsen og Skovfoged Larsen.

Skovfoged *Gad Simonsen* fra Jægerspris var som Regel en af Deltagerne og bidrog ikke alene som Skytte til et fint Jagtresultat, men skabte tillige Feststemning ved at blæse paa sit Jagthorn, idet han gav Signaler ved forskellige Lejligheder.

Da vi engang i Skovfogedboligen havde sat vor Frokost tillivs og paany skulde til at fortsætte med Jagten, vilde Simonsen blæse paa Hornet, — han blæste og han blæste — men det var ham umuligt at faa en Tone frem.

Stor Jubel vakte det, da han ved at undersøge Instrumentet opdagede, at en af Skovfogedkonens Æbleskiver var trykket fast op i Hornet.

EN RÆDSOM HISTORIE

Saa mindes jeg en Historie, men den er næsten lige saa slem som den med Politifuldmægtigen. I alt Fald vakte den megen Forargelse her paa Egnen, og vi Anstiftere var nær ved at blive lukket ude af det gode Selskab, fordi vi lavede lidt Spøg med en Embedsmand.

* * *

Vi havde haft en af vore sædvanlige, herlige Jagter i Østrup Skov, og efter denne Middag hos Jagtejeren i Frederikssund. Foruden os rigtige Jægere, d. v. s. dem, der sætter højre Haands Tommelfinger i Bordpladen, naar de brave Jægers Skaal bliver drukket, var der ogsaa inviteret 3 Suppejægere, en Politimester, en Redaktør og en Læge.

Disse 3 Herrer, som ikke havde deltaget i de forudgaaede Strabadser, tog, ligesaa vel som vi andre, godt for sig af Retterne ved Middagen, og da vi, dog vist paa et ret sent Tidspunkt, brød op, lod det til, at de 3 Herrer nok kunde holde Stillingen endnu et Stykke Tid. Nogen Medlidenhed havde vi med vor elskværdige Vært, der sikkert ikke havde noget imod, at ogsaa disse Gæster forlod hans Hjem.

Just da vi gik, blev der paany skænket Whisky i Glasene; om det maaske var nogen Misundelse, parret med vor Medlidenhed med Værten — jeg ved det ikke — men Boghandler Rose, en Hr. Rasmussen og Undertegnede besluttede at befri ham for hans, som vi mente, ufrivillige Nat-sædegæster. Og dette skulde gøres paa denne Maade: Doktoren skulde sendes i Praksis, Redaktøren til sit Hjem for at modtage en Nyhed til sit Blad og Politimesteren skulde vi have sendt til en Ildebrand i Horns Herred; som man vil se et meget stort og omfattende Program.

For at faa realiseret vor Plan, begav vi os til Roses Forretning, og Rasmussen, der var tilrejsende og hvis Stemme derfor de Herrer mindst bekendt, skulde ringe til Aastedet.

Nu traf det sig, at det var Lægen, der først skulde være vor Syndebuk, og det skal indrømmes, at Rasmussen paa en ganske vidunderlig naturtro Maade spillede Rollen som

den betrængte Ægtemand i Oppesundby, hvis Kone »gik paa ottende Maaned« og som nu havde faaet »løs Mave«.

Vi to Tilhørere morede os kostelig over hans Gengiven af Mandens Beklagelser, og Samtalen sluttede af med, at Hr. Rasmussen, da han lagde Røret paa, udtalte: »Ja, Tak, Hr. Doktor, det er nok det bedste.«

»Ja, nu ta'r Doktoren saa afsted.«

»Er du tosset, det gaar skam ikke an.«

Vi blev helt betænkelige over, at vi havde drevet Spøgen saa vidt, og skyndte os tilbage til Festens Hus, hvor vi traf de 3 Suppejægere og Tandlægen, endnu siddende rolig ved de halvtømte Glas.

Det maa dog vist have været paa en ret forblommet Maade, at vi har faaet forklaret vor Spøg, for Doktoren *ringede* virkelig efter en Vogn og kørte til Oppesundby, hvor han, assisteret af Vognmanden, i et Par Timer forgæves ledte efter »Barselkonen«.

At vi selvfølgelig, da vi næste Morgen erfarede Udflugten, betalte Kusken og gjorde Lægen en Undskyldning for vor Optræden, var dog ikke tilstrækkelig til fuldt ud at retfærdiggøre vor Spøg, thi man maa jo huske paa, det var en Embedsmand, en Suppejæger — og en saadan er naturligvis »fredet« hele Aaret.

De to andre Rangspersoner slap for videre Tiltale fra vor Side.

FRA TARMJAGTEN

Nogle Jagthistorier, der bør have et særskilt Kapitel, er dem fra Tarm.

Ofte omtalte Grosserer *Ilshøj*, en gudbenaadet og ivrig Jæger, havde lejet et stort Jagtterræn ved Vium, Syd for Tarm.

Det var alle Sognets Beboere, der havde stillet deres Jorder til Raadighed, og Aar efter Aar, naar Jagten gik ind i September Maaned, inviterede han nogle gode Venner paa en otte Dages Tur til S;djylland.

Det var uforglemmelige Dage. Selskabet, der bestod af 5 Mand, de Herrer, der tidligere er omtalte i den pudsige Rejse, hvor »Fru Ilshøj« optraadte, og undertiden dog suppleret med en eller to andre inviterede Jægere, — drog afsted og blev indlogeret paa Tarm Hotel.

Grosserer Ilshøj
fra en Jægerspris-Jagt.

Herfra kørte vi hver Morgen ud til Jagtterrænet. Paa Bukken af den gamle, skramlende Chara-banc, der var forspændt med et Par Krikker, der saa ud til at have kendt bedre Dage, havde vi en fornøjelig Kusk, Kræn Smed, var hans Navn.

Om han nogensinde har drevet Smedeprofessionen, er mig dog ukendt. Han var rigtig Typen paa en lun, durkdreven Jyde, der godt kunde servere en tør Vittighed, men dog vogtede sig vel for at sige mere, end hvad han kunde svare til.

Foruden vore Jagtrekvisitter medbragte vi en meget indholdsrig Madkurv og et til den faste Føde svarende Kvantum Drikkevarer.

I Timevis travede vi rundt i Heden, vort Udbytte stod ikke altid i Forhold til vore Anstrengelser, for de gode Viumbønder tog altid i de Dage, der gik forud for »dem Københavneres« Ankomst lidt Forskud, hvad vi kunde konstatere, da vi fandt ikke saa faa Patronhylstre liggende i Lyngen.

Per Frandsen, der var Formand for den lokale Jagtfor-

ening, bedyrede os ganske vist højt og helligt, at der ikke havde været »jagtet« før vor Ankomst, men trods det, at der paa Væggene i hans Hjem hængte indrammede Sentenser med Opfordring til at følge Sandhedens Veje og mange andre gode Raad, troede vi ham ikke fuldt ud.

Lejeafgiften gik til et kristeligt Formaal, for de var meget »hellige« dér i Sognet, dog ikke i en saa udpræget Grad, at de fandt det syndigt at drive nogen ulovlig Jagt, naar vi var paa den anden Side Storebælt.

Vore Ture sluttede som Regel af med en Klappjagt, hvortil vi lejede en stor Flok af Sognets Drengesom Klappere. De snød sig jo fra en Skoledag og i Betragtning af det gode Formaal vakte det ingen Anstød.

Af Vildt var det særlig Harer, Høns, Bekkasiner, Brokfugle og nogle Ræve, som vi fik drevet ud af Plantagerne, som vi havde at skyde paa.

Om Aftenen vendte vi godt trætte hjem, men kvikkedes voldsomt op ved Hotellets veldækkede Bord, saaledes at det ofte blev langt ud paa Natten, før vi søgte vore Lejer.

Vor joviale jydsk Kusk,
Kræn Smed.

Særdeles gode Venner blev vi med Befolkningen, og undertiden fulgtes flere af Lodsejerne med os ud paa vore Jagtture. Særlig var de meget interessede, naar vi samledes om vor overdaadige Frokostkurv, og de assisterede os ofte med god Appetit med at tømme den for dens rigelige Ind-

hold, især syntes de, at Øllerne smagte særdeles godt i vort Selskab.

Jeg husker især »Per Søveren«, der ofte var min trofaste Ledsager i Heden.

Vor Jagtvogn til Vium Jagtterræn.
Fra venstre: Propt. Bruhn, Godsejer
Hellmers, Forp. Lindegaard, T.-K. og
Chr. Holst.

»Har du ikke gaaet noget paa Jagt, Per Søveren?« spurgte jeg ham en Dag om. »Jov, a haar, men de ku it betaale sej — a trover heller it, de ka betaale sej for dæl!« sagde han. Jeg havde nemlig den Dag, efter flere Timers Omsrejfen, naaet at faa en enlig Brokfugl i Tasken, og jeg maatte indrømme, at jeg i Lighed med den Københavnerjæger, der en Gang skulde have udtalt, at naar han beregnede alle sine Udgifter til Jagtleje, Hundehold, Rejser og Fortæring o. s. v. — saa

stod hver Hare, som han nedlagde, ham mindst i 25 Kr., hvortil Bonden svarede: »Sikken et Held, at De aldrig skyder nogen.«

Som jeg har fortalt, var det min Bryllupsdag den 21. September, en meget uheldig Dag for en Jæger, da Harejagten dengang just begyndte paa den Dato, men vi Tarmjægere glemte aldrig Dagen. Den blev fejret med en ekstra stor Middag og i Champagne drak vi min fjerntboende Hustrus Skaal og sendte hende et Telegram. Om hun dog var i saa høj Feststemning som hendes Mand — tillader jeg mig at betvivle.

Men den 21. September 1920, da vi fejrede vort Sølvbryllup, var jeg ikke paa Jagt. — Min Kone havde været saa forudseende at indbyde alle Tarmjægerne til Festen, og Af-

rejsen blev desaarsag udsat til vor 25 Aars Bryllupsdag var vel overstaaet.

Min Tilstedeværelse blev ogsaa synlig paaskønnet, og en af Digterne udtalte saaledes i en af Festsangene sin Glæde herover, men tillige sin uskrømte Forbavselse ved at se mig som Deltager i Festen ved denne Lejlighed.

Ogsaa ved Tarmjagterne fungerede jeg som »Fiskal«, men Hvervet var her saare let, det gjaldt jo ikke om at samle Penge ind til Klapperne, vor ædle Jagtherre var saare spendabel og afholdt alle de løbende Udgifter. — Vi havde kun at nyde — han at yde.

Sølvbryllupsfesten og den paafølgende Rejse til Revieret i en overfyldt og meget varm Kupé, samt en anstrengende Jagtdag, havde været meget trættende.

Jeg var blevet sat paa Post paa en Vej, der gik igennem en Granplantage, der skulde gennemklappes.

Solen varmede stærkt, og der var meget lunt mellem Træerne. Hvad der var Grunden, — det varede maaske noget længe, før »Drevet« blev paabegyndt, og jeg havde sat mig godt tilrette paa en Lyngtue, — hvorledes det gik til — mine Øjne lukkede sig, og jeg drømte mig værende til Festen i Hjemmet. Da lød der pludselig et Knald, — jeg fór op af min Dvale med Raabet: »Nej, der skal ikke lukkes op for Champagnen.«

Men det viste sig jo, at det var en af Jægerne, der paa en Bagpost havde skudt en Mikkell, — det dumme Dyr, den kunde ganske trygt være gaaet over paa min Post; — jeg havde forladt denne og var langt inde i Drømmeland.

DEKORATION OG SKUESPIL

Saa skete det en anden Gang, — hvad der var Aarsagen, mulig havde vi faaet et Par Urkokke, eller det var en anden Grund, meget behøvede ikke at være Aarsagen — der skulde være en særlig Festmiddag paa Tarm Hotel efter Jagten.

Mine Kammerater var meget feststemte og hemmelighedsfulde, — noget skulde der ske, — men da der samme Aften skulde være Komædie af et omrejsende Teaterselskab, troede jeg, det var noget, der stod i Forbindelse med dette.

Men saa — ved Desserten rejste *Ilshøj* sig op og meddelte, at der fra Sverrig var ankommet en Pakke til »Fiskalen«, — de havde tilladt sig at aabne den, for at jeg kunde modtage Indholdet paa en festlig Maade, — »værs'go'«. —

Det viste sig at være en delvis Uniform, trekantet Hat, en Sabel og en vægtig Kæde med vedhængende Orden samt en Skrivelse fra selveste Prins Karl af Sverrig, hvem jeg den foregaaende Sommer, ved et Jubilæumsdyrskue i Hillerød, havde været attachederet.

Prinsen var jo meget tunghør, saa han skulde have en Ledsager med en kraftig Stemme.

I det festaffattede, med flere Segl forsynede Dokument, bragte Prinsen mig sin Tak, fordi jeg havde været ham saa god en Foreviser af Skuets Herligheder, der var nærmere pæciserede, og idet han sendte mig vedlagte Uniform, udnævnte han mig til kgl. svensk Jagtjunker og dekorerede mig med Sct. Hubertusordenen.

Jeg blev jo straks iført Beklædningen, og Festen fortsattes under stor Munterhed.

Senere bar jeg dog Herlighederne op paa mit Værelse, og vi begav os ned i Teatersalen, hvor der opførtes Fritz Reuters »Landmandsliv«, hvortil vi havde sikret os de første Pladser paa en af de første Rækker — og Skuespillet begyndte.

Komedien har vist næppe interesseret mig stærkt, særlig optaget var jeg ikke af Handlingen, men pludselig vakte min Opmærksomhed: — Det var Juletræscenen, hvor Onkel Bræsig faar tildelt sine Julegaver, og hvad ser jeg? — min trekantede Hat og min fine Sabel blev overrakt ham.

Jeg tror nok, jeg vakte nogen Opmærksomhed, da jeg rejste mig halvt op i Sædet og protesterede mod det Ran, som jeg formodede Skuespillerne havde begaaet.

Det varede dog ikke længe, før det gik op for mig, at det var mine Jagtkammerater, der havde tilladt sig at udlaane mine kongelige Insignier; men den venskabelige, hørbare Munterhed, der opstod foran Rampen, skyldtes denne Gang ingenlunde de paa Scenen agerende.

Fra Jagten paa Vium Hede.
Et Hvil i Lyngen paa Rævhøj 1913. Fra venstre: T.-K.,
Lindegaard, Hellmers, Holst

Efter Forestillingen var der Bal, hvortil der var Adgang saavel for Skuespillerne som for Publikum, og jeg lærte den Aften at danse »Bitte Mand i Knibe«, en Turdans, som staa højt anskrevet i Jydernes Land.

Nu var det jo min Tur at øve Gengæld. Jeg var kommet i godt Selskab med nogle gæve Jyder, og vi tilbragte et Par Nattetimer med Historier, der blev skyllet ned med nogle kraftige Punscher. Mine Jagtkammerater var forlængst gaaet til Ro, da jeg kom op paa Gangen, hvor Gæsteværelserne var anbragt langs denne, til højre og til venstre.

Jeg bemærkede, at Gæsterne havde sat deres Skotøj ud til Pudsning. To af Skuespillerinderne, der ligesom to af Jægerne delte Værelse, havde disse beliggende lige over for hinanden, og jeg fandt det derfor saa snublende nær, at jeg ombyttede det ene Par Damesko med et Par Herresko, saa da Gaardskarlen næste Morgen ganske tidlig skulde hente Fodtøjet, fik han jo Anledning til at gruble over, hvorledes han, ved Tilbageleveringen, skulde stille Skoene paa Plads.

MINDERNE

Ja, mange fornøjelige Oplevelser havde vi paa vore Jagtture paa den jydsk Hede og i dens Granplantager, og selv om vi ikke, efter vore otte Dages Ophold kunde vende hjem med et særlig stort Jagtudbytte, saa medbragte vi et saa stort Fond af Minder, at vi let kunde klare os, til det atter næste Aar gik løs.

Kun til Slut nogle smaa Erindringer, hvis Pudsighed jeg ogsaa synes fortjener en Omtale. Jeg tænker saaledes paa, hvorledes *Hellmers*, Dagen før Harejagten gik ind, da hans Hund stod i en Roemark, og han antog, den markerede for Høns, lod Naturen gaa over Optugtelsen og brændte et Skud af efter en Hare, der lettede for Hunden. Og da han ærgerlig vendte sig om til mig med et »Jeg kom skam bag-efter,« fik han Svaret: »Nej, paa ingen Maade, Gamle, du kom tværtimod en Snes Timer for tidlig.« Morten var jo nemlig fredet til den paafølgende Dag.

Eller hvorledes han paa Jagten, paa det glimrende Terræn ved *Filsø*, hvor jeg ogsaa har været sammen med ham, var saa uheldig at komme ud i en Mose, hvor der var en Hængesæk, i hvilken han sank ned lige op til Maven, og paa ingen Maade ved egen Hjælp kunde slippe op.

Vi hørte ham, hvorledes han, af sine Lungers fulde Kraft raabte om Hjælp, og vi, hans Jagtkammerater, ilede jo hen til ham. Det var et ynkeligt, men tillige ret komisk Syn, at se ham siddende der, halvt begravet i Mosens Dynd. Sveden perlede paa hans Aasyn, og han sendte os nogle meget bønlike Blikke.

Jagtterrænets kendte Opsynsmand, *Martin Haahr*, en sindig, lun Jyde, søgte at berolige ham paa en ret ejendommeligt Maade. Han holdt Bøssepiiben hen imod ham, idet han raabte: »Hjælp dig kan a ikke, men a ka' forkorte dine Lidelser.«

Selvfølgerlig lykkedes det os, ved fælles Anstrengelser, at faa ham halet ind paa noget fastere Grund, som var i Stand til at bære hans ret svære Korpus.

Eller hvorledes en Dyrslæge, *Gottlieb*, der som Gæst del-

tog i en af vore Jagtture, fik ekstra Praksis hos de jyske Bønder, da de erfarede, han var »Dyredoktor«. — Han ordinerede nemlig et Pulver til en Hest, der havde smidt sig foran Ploven, lidende af Vindkolik. Men da han ikke vilde have nogen Betaling for sin Assistance, fik han i de paafølgende Dage forskellige Anmodninger, om lige at kigge indenfor og se lidt til deres Husdyr, der havde en eller anden Daarlighed.

MIT SIDSTE SKUD

Nu har jeg forlængst hængt Bøssen paa Knag. Jeg tog definitivt denne Beslutning efter en Jagt, der var afholdt i Færgelunden ved Jægerspris og det er nu snart en halv Snes Aar siden.

En Klapper meddelte, at han havde set en Buk, der var gaaet ind i en Plantning, og denne skulde, efter Grev Sponnecks Ordre, gennemdrives. Skytterne blev opstillede, og jeg fik min Post paa en Vej med fint Skud fremefter. Saa hørte vi, der blev raabt derindefra: »Der er han.« »Nu kommer han«. Det brasede i den tætte Underskov og en Snes Alen foran mig sprang et stort Stykke Vildt ud.

Inden det naaede over Vejen, faldt mit Skud, det brækkede sammen i Knaldet, men just stolt følte jeg mig ikke, da jeg kom hen til Dyret. Det var ikke, som jeg havde ventet, en Buk, men en gammel Raa.

Gentagne Gange havde vi jo set den store Buk i de andre »Saater«, og det var *den*, man mente, der nu var gaaet ind i Plantningen. Noget tjente det jo ganske vist til min Undskyldning, at den Buk, vi ventede paa, havde kastet »Opsatserne« og som saadan vel kunde forveksles med en Raa.

* * *

Nu lever jeg som sagt paa Minderne, Erindringerne om mange spændende og fornøjelige Jagter, og kan sammen med de Jægere, der har deltaget som mine Jagtkammerater, i Selskabslivet drøfte vore Oplevelser. Bøsse og Taske er gaaet i Arv til min Søn, der er om muligt endnu mere jagt-

interesseret end jeg og kan glæde mig med sine Oplevelser og Jagtresultater, saa jeg behøver ikke som gamle Ekdal i *Ibsens* »Vildanden« søge min Jagtlyst tilfredsstillet ved at gaa paa Tørreloftet og skyde Kaniner.

DA KONGEN RED OVER GRÆNSEN

DEN 10. Juli 1920 red Kongen ind i det nyherhvervede gamle Land.

I den Anledning blev der rundt omkring i flere af Byerne afholdt Glædesfester og ligesaa ogsaa i Frederikssund.

Efter Afslutningen af denne var Festkomiteen samlet paa Hotel »Isefjord« for at drøfte Dagens Forløb. Det var sent ud paa Natten; Lukkeoven blev selvfølgelig paa en saadan Dag ikke respekteret. En Herre i Selskabet fremkom saa med en Udtalelse om, at det kunde være interessant at være i Sønderborg og modtage Kongen, naar han kom sej-lende dertil paa »Dannebrog«.

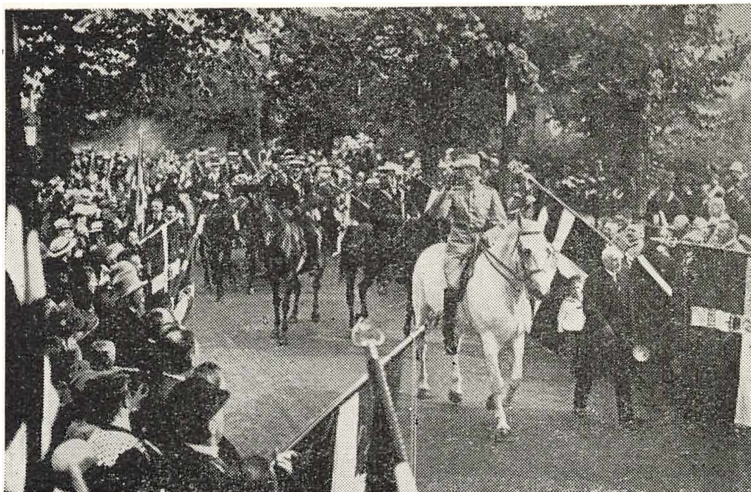
»Hvem vil med, saa kører jeg med min Bil til Korsør, saa kan vi naa at være der i rette Tid.«

Tre var vi, der straks var parat til at følge ham, det gik i Galop med at faa gjort Toilette, pakket lidt sammen og smurt os lidt Rejsemad, et hastigt Farvel til vore endnu i Sengen liggende Hustruer — og saa afsted.

Vi naaede Færgen, kørte gennem Fyn til Faaborg og derfra pr. Damper til Sønderborg.

Skibet var fyldt til Randen med Gæster, der havde det samme Formaal som vi.

Stor Modtagelse var der paa Kajen i Sønderborg, Velkomsttale af Bestyrelsens Formand og Tale fra Skibet til vore hjemvendte Landsmænd med en Tak for deres Trofasthed og Udholdenhed — og saa i Land, hen paa Indkvar-

Kongen rider over Grænsen.
 Soldaterforeningernes Faner sænkes som Hyldest. Til højre
 Garderforeningernes Præsident, Kammerherrer Boeck.

teringsbureauet og Tildeling af vore Værelser hos Privatfolk.

Næste Morgen ud at se paa Byen, der var festlig smykket med Flag og Æresporte med Fyndord; og saa saa vi alle Bondekøretøjerne raslende ind gennem Byens Gader.

Iførte deres bedste Klæder sad Familiens Medlemmer paa Vognene, der var fyldte til sidste Plads af Unge og Gamle. Og saa sang de, saa det gav Genlyd i Sønderborgs Gader — alle vore Fædrelandssange, Vers efter Vers, Sange, der ikke havde tonet fra deres Læber uden for Hjemmets Døre gennem mange Aar.

Og vi saa Gardens Indtog. — Trods Varmen var de iførte de lune Bjørneskindshuer; der var i Anledning af Genforeningen rettet Opfordring til hjemsendte Gardere af flere Aargange om at melde sig frivilligt, blive iklædte og deltage i Opmarchen, og det var en anselig Styrke, der parade-rede gennem Byen ud til Kasernen, til stor Beundring for Borgerne og ikke mindst for Borgerinderne.

Det var jo nogle anderledes Karle end de smaa Alpejægere, der hidtil havde været Byens Kælebørn.

Ogsaa Festen paa Dybbøl med de mange Tusinder af Mennesker — med den kongelige Familie — med de prægtige Taler og Sange og det uforglemmelige Optrin, da Kongen, omfavnede den gamle Veteran og kyssede det gamle Dannebrog'sflag, der blev baaret af 4 hvidklædte, sønderjydske Piger — det var en Oplevelse, der altid vil staa i Erin- dringen som et af mine skønneste Minder og som for mig kun havde en Mangel — den, at jeg ikke kunde dele den med min Hustru, der paa Grund af en meget syg Søn ikke kunde forlade Hjemmet.

AFSKEDEN MED KONGEN

Det mest gribende Øjeblik var vel nok, da om Aftenen den kongelige Familie stod paa »Dannebrog«s Dæk, og hele Havnepladsen var fyldt af Tusinder af Mennesker, der havde samlet sig der, for endnu engang at bringe Majestæten en Hilsen.

Sang efter Sang tonede der fra Forsamlingens Læber, og jeg skal love for, at de kunde synge Alsang, de Sønderjyder. Vi andre hjalp jo til efter bedste Evne, men *de* havde ingen Brug for Sangbøger — de kunde alle Versene udenad.

Da det ikke lod til, at Folk vilde høre op med deres Sange og deres Leveraab, lød Kongens Stemme fra Skibet: »Tak, Tak — det har været en dejlig Dag, men lang og anstrengende, nu vil vi tage Afsked og gaa til Ro. Tak for i Dag.«

Og som paa Kommando stemte alle i med Ingemanns herlige Aftensang:

»Dagen gaar med raske Fjed,
Dagens Børn maa ile,
Aftenrøden bringer Fred,
Nattens Stjerner Hvile.«

Alle seks Vers, og da det sidste:

»Lad ved Dag kun op og ned
Lykkens Terning rulle,
fandt ved Kvæld kun Sjælen Fred,
gik det, som det skulde.«

havde lydt, og Kongen endnu engang havde ført Haanden til Huen, forlod vi alle Pladsen, og Kongen, der var meget træt, og efter Faldet med Hesten meget forpint — kunde nu endelig komme til Ro.

Om Aftenen var vi en Del gamle Gardere, tjenstgørende Gardere og en Flok unge Studenter, der var samlede i Hotel »Alhambra«, der laa ved Broen paa Sønderjyllands Siden. — Der var en glimrende Stemning, Taler og Sange afløste hinanden, og det var, skønt tidligere ukendte for hinanden, som en stor Familie, alle opfyldte af Glæden over Genforeningen.

Midtpunktet i Forsamlingen var Prof. *Vilh. Andersen*, der var kommet cyklende sammen med sine Studenter og havde slaaet Lejr ved Dybbøl.

Som hans Ledsager saa man den kendte, meget joviale Dr. *Ernst Kaper*, der jo ogsaa gav sit Bidrag til at forhøje Stemningen.

Jeg gik hen til hans Bord og præsenterede mig for de to Herrer; de kendte mig jo særdeles godt. *Vilh. Andersen* har i sin Ungdom været Byfogedfuldmægtig i Vordingborg og skrev, da jeg i sin Tid udgav »Onkel Karls Erindringer« et meget smukt Forord til Bogen, og *Ernst Kaper* har jo, som tidligere omtalt, tilbragt sine Barndomssommerferier paa »Oregaard«.

Jeg blev bænket mellem de to Herrer, og det var en meget fornøjelig og vittig Konversation, der udfoldede sig.

Det begyndte saa smaat at regne, og *Kaper*, der ikke havde vist nogen Angst for Punchen, der blev øst op (hvem der betalte den, aner jeg ikke) syntes at nære en vis Frygt for de Draaber, der kom fra Himlen, slog sin Paraply op.

Straks tonede det fra Studenterstruberne:

Den lille Ole med Paraplyen
han kender alle Smaafolk i Byen,
hver lille Pige, hver lille Dreng
han genner smukt i sin lille Seng.

Men da *Kaper* i Tilslutning hertil foreslog, at det vist

var paa Tide at gaa hjem, blev han mødt med en kolossal Protest.

Værre var det for de tjenstgørende Gardere; de skulde jo være hjemme paa Kasernen i rette Tid, om de naede det, ved jeg ikke; jeg tvivler i alt Fald paa, at det lykkedes for *Levring*, der var ekstra indkaldt, men hvad! — Det blev vist ikke taget saa højtideligt med Visiteringen den Nat.

Næste Dag rejste vi hjem, og det var morsomt at høre den Konversation, der var paa den overfyldte Damper, for en Mængde af de Rejsende havde efter deres Opgiven faaet et Haandtryk af Kongen, og alle havde han hilst *særlig* paa; men det er jo den vidunderlige Evne, som Hans Majestæt har, at han med sine Øjne kan omfatte os alle og selv i stor Trængsel synes at se paa alle og enhver.

FYRSTELIGT BESØG

Kong Christian X, der jo er kendt for at ville lære sit Land og sit Folk at kende, har i sin Regeringstid, Sommer efter Sommer, gæstet en Mængde forskellige Egne, endog ret smaa Øer har haft Æren af Kongens Besøg, og blandt Byerne har ogsaa Frederikssund været den heldige.

Allerede som Kronprins for Aar siden, da Nordsjællands Garderforening indviede sin Fane, var Hans kgl. Højhed til Stede.

Bestyrelsen havde modtaget et Brev fra Hofmarskalatet, der meddelte, at Kronprinsen nok skulde komme til Stede og foretage Indvielsen af Fanen. Men just Dagen før Festen døde Prins Hans, en Broder til Christian IX, og vi frygtede for, at Dødsfaldet skulde influere paa det givne Løfte. Endmere ængstelige blev vi, da det opgivne Klokkeslet blev overskredet; vi vidste jo, at Præcished allerede dengang var Kronprinsens Særkende.

Men saa kom der en Stafet, der meddelte, at han havde set, at Kronprinsens Bil var kørt over i Herredet. Saa langt var den nu ikke kommet, thi Chaufføren opdagede jo, da han naede Fjorden, at han var paa en Vildmand. Han

vendte om, og da vi modtog Kronprinsen ved Indgangen til Kalvø-Anlægget, og jeg udtalte vor Frygt for, at Prins Hans' Død skulde have foranlediget hans Udeblivelse, svarede han: »Har man givet sit Løfte, saa opfylder man dette til Punkt og Prikke, naar da ikke noget menneskeligt skulde indtræffe.«

Paa Vejen til Pavillonon opdagede Kronprinsen inde i Menneskemængden en Mand her fra Egnen, Gaardejer *Chr. Mortensen*, Bomosehøj. Det var hans tidligere Oppasser. Med den særegne Evne til at kende Folk, som Chr. X har, hilste han med et venligt: »Goddag, 195 Mortensen.«

Senere, da vi, efter at Sømmene var slaaet i Fanen, og Kronprinsen og Bestyrelsen stod oppe paa Pavillonens Trappeafsats, og Hans kgl. Højhed beundrede den smukke Udsigt derfra, mærkede jeg en, der trak mig i Frakken, og da jeg vendte mig om, saa jeg min yngste Søn Vagn:

»Far, maa jeg faa 25 Øre til at køre i Karussel for?«

»Skrup af, Dreng, her har du ikke noget at gøre,« sagde jeg vredt.

»Jovist skal han ha' en Karusseltur,« sagde Kronprinsen og tog sin Portemonnai op af Lommen. »Værsgo', min Dreng, tag dig nu en Ridetur for den« og stak ham en Krone — og hurtigt var Fyren med et »Tak, Hr. Prins« nede af Trappen.

Kronprinsen var ogsaa flere Gange i Frederikssund i det Aar, hvor han som Chef for Garden laa i Jægersprislejren.

Der blev det Aar afholdt en Del Øvelser af Fodfolk og Husarer under Ledelse af General *Kühnel*, og det traf sig nu saaledes, at der her i Byen i Kalvø-Anlægget skulde afholdes en Fest, hvis Indtægt skulde anvendes til Anskaffelse af Flyvemaskiner til Hæren.

Programmet var lagt og de forskellige Tider fastsat. — Da fik Bestyrelsen Meddelelse om, at just samtidig med, at Aabningen skulde finde Sted, havde Kronprinsen elskværdig tilbudt, at Gardens Musikkorps skulde musicere paa Byens Torv.

Bestyrelsen var fortvivlet ved denne Meddelelse, der kunde foranledige, at Publikum gik til Koncert i Stedet for

paa Kalvøen, og Damekomiteen, der stod for Arrangementet, henvendte sig saa til mig, om jeg ikke, som gammel Garder kunde formaa Kronprinsen til at lade Korpsset musicere i Anlæget i Stedet for.

Jeg besluttede mig til at efterkomme deres Anmodning og tog til Jægerspris.

Kronprinsen opholdt sig i Officersmessen, og jeg sendte mit Kort ind til ham og havde neden under mit Navn skrevet »gml. Garder«. Han kom straks ud med Forespørgslen:

»Hvad har De paa Samvittigheden?«

Jeg fortalte, at en Damekomite havde bedt mig om at anmode Hs. kgl. Højhed om, at Gardens Musikkorps den opgivne Dag, i Stedet for at spille paa Torvet, maatte musicere paa Kalvøen, hvor der skulde afholdes Luftværnsfest.

»Skal der tages Entré til denne,« spurgte Kronprinsen.

»Ja, det var da Meningen.«

»Saa kan det ikke lade sig gøre, saa skal Kongen give sin Tilladelse.«

»Ja, men hvis Deres kgl. Højhed bad om Tilladelsen, tvivler jeg paa, at en saadan blev nægtet,« indvendte jeg.

»Det er nok muligt, men jeg har ikke i Sinde at gøre det.«
Afslaaet.

Efter en kort Betænkningstid, hvor der paa mit Ansigt sikkert har afmalet sig et meget skuffet Udtryk:

»Hvad Tid var det, at De skulde paabegynde Festen?«

»Ja, det var da akkurat samtidig med, at Koncerten skulde afholdes.«

»Nu skal jeg sige Dem, hvad jeg vil gøre; jeg skal rykke Tiden frem for Koncerten, saa at den er forbi, netop naar De aabner for Entréen, saa gaar Folk lige fra Torvet ud til Festen.«

Det var jo en glimrende Plan, og jeg takkede ærbødigt for denne Forandring af Programmet.

Vi talte endnu en Del sammen, og bl. a. spurgte Kronprinsen, om jeg mente, at der var nogen Utilfredshed hos Landmændene over den Skade, der var anrettet paa Markerne den foregaaende Dag ved Øvelserne, hvor en Afde-

ling Husarer havde foretaget en Attaque gennem en Roemark, ved hvilken adskillige Roer ret ufrivilligt var blevet revet op under Hestenes Hove.

»Ja, Skaden bliver jo vurderet, og De faar Deres Erstatning,« føjede han til.

»Nej, oprigtig talt, saa tror jeg ikke Landmændene er saa fortørnede. Værre var det i fordums Tid; da var de danske Soldater ikke saa populære som nu; der hersker et langt bedre Forhold mellem Regering og Befolkning nutildags. Jeg skal kun fortælle en lille Oplevelse fra forleden Dag, da jeg var her paa Jægerspris: Jeg kom forbi en Mand, der stod og malede sin Flagstang og gav mig i Snak med ham. »Naa, den skal nok være fin,« sagde jeg. — »Ja, jeg skal jo have rejst den, saa at jeg kan faa Flaget op, nu kommer jo Kronprinsen her til Lejren,« svarede han. Jeg vidste, at Vedkommende var en meget fanatisk Venstremænd og kunde derfor ikke undlade at bemærke: »Ja, sikken et Held, at I Venstremænd nu vil flage for de kongelige Personer.«

»Ja, det er *nu* en anden Sag, for nu er Kongen jo gaet over til vort Parti.«

Enhver, som kender vor Konge, har jo lagt Mærke til det Smil, der saa tydelig kan aflejre sig paa hans Ansigt, — men diplomatisk, som han allerede dengang var, blev det ogsaa kun til dette.

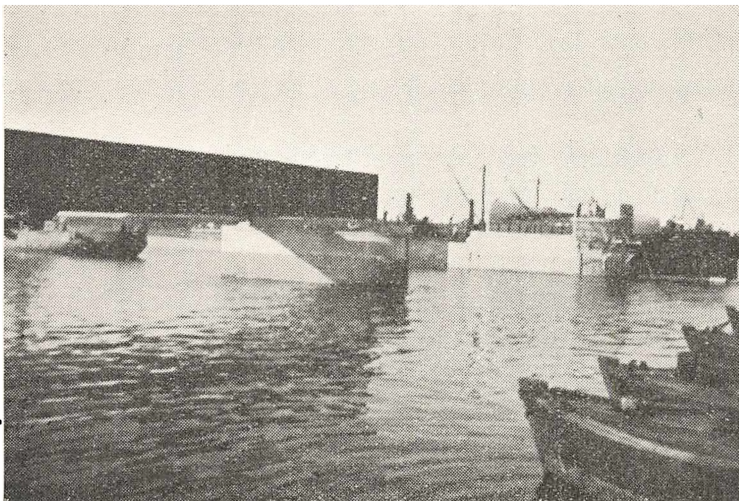
Nok derom — jeg naaede min Hensigt og kunde vende hjem med det tilfredsstillende Resultat til Formanden for Damekomiteen, Fru *Møller*, »*Christiansminde*«.

KRONPRINS FREDERIKS BRO'S INDVIELSE

Sidste Gang Frederikssund havde Æren af Kong Christians Besøg, var da den nye Bro, der afløste den gamle Pontonbro, blev indviet den 30. Oktober 1935.

Ogsaa ved den Lejlighed beviste Hs. Majestæt mig den Ære at henvende sig til mig.

Der var jo den Eftermiddag planlagt et stort og omfattende Program og Kongen og Dronningen, Kronprinsen og Kronprinsessen havde givet Tilsagn om at komme til Stede,

„Kronprins Frederiks“ nye Bro bliver aabnet 30. Oktober 1935.
Fotograferet fra den gamle Pontonbro, der ses i Forgrunden
til højre.

og hans Majestæt vilde personlig overskære Snoren, der spærrede for Trafikken.

En Mængde høje Herrer med selveste Stiftsamtmænden, Kammerherre *Oxholm* i Spidsen, havde givet Møde, og der var givet Adgang for en Del særlig Indbudte, der stod ude paa den nye Bros vestlige Del; blandt disse var ogsaa jeg, som Pressemand, til Stede.

Paa Dæmningen hen imod Færgegaarden havde der samlet sig en stor Skare Mænd, Kvinder og Børn, som ønskede at faa Lejlighed til at hilse paa og hylde deres afholdte Konge.

Adgangen til den nye Bro, saavel fra Byen som fra Herredet, var afspærret ved en Række københavnske Politibetjente, der var posteret paa Dæmningen. Den gamle Pontonbro var svinget ud til Siden og tjente som Adgangsvej for de inviterede Gæster.

Stor Utilfredshed herskede hos den store Skare Mennesker, der havde samlet sig paa den vestre Dæmning, da de mente, at de havde lige saa megen Adkomst til at komme ud paa den nye Bro, som de særlig Indbudte.

Jeg henvendte mig saa til Amtmanden og forklarede ham den Misstemning, der herskede, og udtalte som min Overbevisning, at Kongen helst saa, at der ikke blev gjort Forskel.

Amtmanden, der jo ogsaa er en meget klartseende og forstaaende Mand, bad mig om at gaa ned til Politikordonen og meddele denne, at Publikum skulde have Lov til at gaa ud paa Broen.

Et taknemligt Hurra hilste Stiftsamtmændens Ordre, og da Majestæten og hans Følge ankom, var den nye Staalbro godt belastet med Mennesker, der ønskede at overvære Begivenheden.

Alt foregik programmæssigt, dog først efter at de kongelige havde gaaet omkring og givet Haanden til forskellige Honoratiores, og Kongen venligt og smilende havde hilst paa mange af de Tilstedeværende, uden Personsanseelse.

Han bemærkede da ogsaa mig, der stod med en stor Konvolut i Haanden, et Nummer af Isefjords-Posten, som jeg nogle Dage i Forvejen havde redigeret som en Festavis i Anledning af Bladets 75 Aars Jubilæum.

Kongen gik saa tværs over Broen hen til mig og spurgte, hvad det var jeg stod med, om det var noget til ham?

Ja, det var det da!

»Det er mit Blads 75 Aars Festskrift, Deres Majestæt,« svarede jeg.

»Jamen, saa længe har De da ikke været Redaktør af det?« sagde Kongen smilende.

»Nej, Gudskelov.«

»Sig mig en Gang, hvor længe er det nu siden, jeg var her for at indvie Deres Fane?«

»26 Aar,« svarede jeg.

»Ja, hvor Tiden dog gaar, vi bliver gamle.«

»Det er bedre at blive gammel, end at dø ung, Deres Majestæt.«

»Ja, det skal De have Ret i,« tilsmilede Kongen mig.

Efter at Snoren var skaaret over, drog hele Forsamlingen ad Færgevejen til den flagsmykkede By.

Kongen besaa først Byens gamle Kirke, der blev ham forevist af Sognepræsten, Pastor Jørgensen, og begav sig derefter ned paa Torvet, hvor de lokale Soldaterforeninger, med deres Fæner, havde taget Opstilling langs Husrækken, medens den øvrige Del af Torvet var fyldt af Tilskuere og hvor Skolebørnene var anbragt i de forreste Rækker, for at kunne se og hilse paa de kongelige Gæster.

Ved Broindvielsen i Frederikssund den 30. Oktober 1935.

Kongen hilser paa de gamle Gardere paa Torvet i Frederikssund.

Kongen gik, fulgt af Formanden for de samvirkende Soldaterforeninger, Handelsgartner Koch, langs Rækkerne af de gamle Soldater, der med Garden paa højre Fløj paradere de ud for Raadhuset og de tilstødende Bygninger. — Han fik Lejlighed til, trods den tilmaalte Tid, at hilse paa en stor Part af disse og rette nogle spøgefulde Bemærkninger til adskillige.

Dronningen og Kronprinsessen benyttede Tiden til at gaa langs Børnerækkerne, hvor de smaa Piger, der var iført deres fineste Stads, pænt nejede for »Kongens Kone«, som en lille Pige svarede, da Dronningen spurgte, om hun vidste, hvem hun var.

Og Drengene slog Hælene sammen og rev Huerne af Hovedet og bukkede for de fine fremmede Herskaber.

En Forfriskning indtoges i Festsalen i Kommunens Bygning, og efter at de kgl. Biler, under Hurraraab, var kørt bort, var der en stor Festmiddag paa Hotel *Isefjord*, hvortil en Mængde Æresgæster var indbudt saaledes, foruden Stiftamtmanden, Trafikminister *Friis Skotte*, Departementchef *Hoskjær*, Ministerialsekretær *Eigtved*, Professor *Engelund* og mange flere.

Ved Bordet blev der holdt en lang Række Taler og sunget flere Sange, hvoraf én var en Genganger fra dengang, Pontonbroen blev indviet.

Meget Vand er løbet i Stranden siden den Dag, vort Lands Konge var i Frederikssund. Forholdene har forandret sig, og Uro, Bekymring og Ængstelse hersker der i enhver god Borgers Sind.

Kongen kommer ikke mere omkring og gæster sit Folk; »Dannebrog« har haft en rolig Sommer, men Tiden, der er forløbet, har ikke været til Skade for det danske Folk, stærkere og inderligere føler det sig knyttet sammen.

»Enighed gør stærk«, er det Motto, der staar skrevet i alle vore Hjærter, og selv om Kongen ikke nu som tidligere kan komme omkring og banke paa vore hjemlige Døre, saa ved vi, at vor Hjærtedør for ham og for hele hans Familie, lige ned til den alleryngste i hans Slægt, altid staar vidt aaben,, og vi bliver ikke fremmede for hinanden.

Vi kan jo stadig have Tilknytning til ham, og naar vi længes efter et Smil fra hans ellers noget alvorsprægede Aasyn, kan vi blot tage ind til Hovedstaden og hilse paa ham paa hans daglige Ridetur, hvor vi alle — hele Folket —, som det lille Cyklebud sagde til den Fremmede, »passer paa ham«.

Og jeg er overbevist om, at Kongen ikke én eneste Aften lægger sit Hoved til Hvile uden i sin Bøn til ham, der raa-der for alt her paa Jorden, at føje et Ønske om en snarlig og god Fred for sit Land og sit Folk, det, han elsker saa højt som vist ingen anden Monark i Verden.

SLUTNING

Jeg vil slutte denne min Beretning om mit lange Lev- løb, i hvilket jeg nu oplever den tredie af de Danmark berørende Krige, med Ønsket om, at jeg maa faa Lov til at se Enden paa denne forhaabentlig sidste Verdenskrig, og at Freden for Europa, og da i særlig Grad for Norden, for Danmark maa blive ærefuld og samfundsbevarende og af en saadan Art, at alle Mennesker kan leve i god For- staaelse — i Samdrægtighed uden for store Afskygninger og med en nogenlunde ligelig Fordeling af Jordens Goder, — og vil jeg, følgende min Konges Eksempel, tilføje Bror- sons kønne Vers, det, Kongen fra Amalienborg citerede nogle Linjer af paa sin 71-aarige Fødselsdag den 26. Sep- tember 1941:

Her vil ties, her vil bies,
her vil bies mit svage Sind.
Vist skal vi vente, kun ved at vente,
kun ved at vente, vor Sommer ind!
Her vil ties, her vil bies,
her vil bies, mit svage Sind.

Trange Tider langsomt skrider,
langsomt skrider, det har den Art.
Dagene længes, Vinteren strænges,
Vinteren strænges, og det er svart!
Trange Tider langsomt skrider,
langsomt skrider, det har den Art.

HVAD FORFATTEREN AAGE DONS MENER OM BOGEN

REDAKTØR Theisen-Krestensen har bedt mig følge denne Erindringsbog med et Par Ord.

Jeg gør det med stor Glæde, fordi Bogen netop er blevet saa underholdende, broget og livfuld, som man kunde vente sig det af »Isefjords-Posten«s tidligere Redaktør.

Theisen-Krestensen fortæller med sit eget Tonefald, og mens man læser, har man en Følelse af at høre hans berettende Stemme, de trykte Ord forsvinder saa at sige, man sidder endnu en Gang i hyggeligt Lag og hører denne gæve Landmand og Jæger spinde en Ende.

Man lærer en driftig og initiativrig Mand at kende, en Mand, der har bevaret sit Livsmod og Humør trods alle Vanskeligheder, han har mødt paa sin Vej, et Menneske, der har forstaaet at faa mere ud af Livet end de fleste og har brugt sine Øjne og Øren godt, lidt af en Fantast maa-ske men i meget forud for sin Tid.

Og op fra Bogens Blade stiger en Stemning fra de gode gamle Dage i Horns Herred, fra det Slaraffenland Førkrig-tiden var, — men straks efter er man paa Sumatra, ja, man faar endog et Kursus i Malajisk!

En Samling Jægerhistorier er fortalt med smittende Humør, d'Herrer Horns Herred Jægere overgaar næsten Eng-lænderne i practical jokes, synes man.

Bogens Slutning er helliget den Mand, vi alle sætter vor Lid til: Kongen, og man faar en smuk og bevæget Skildring af Genforeningen.

Mine bedste Ønsker ledsager »Et Levnedsløb i Alvor og Gammen« paa dens Vej ud til Læserne.

Aage Dons.

GARDERKONVOLTENS FORLÆG
HAVNEGADE 15
TELEFON 129